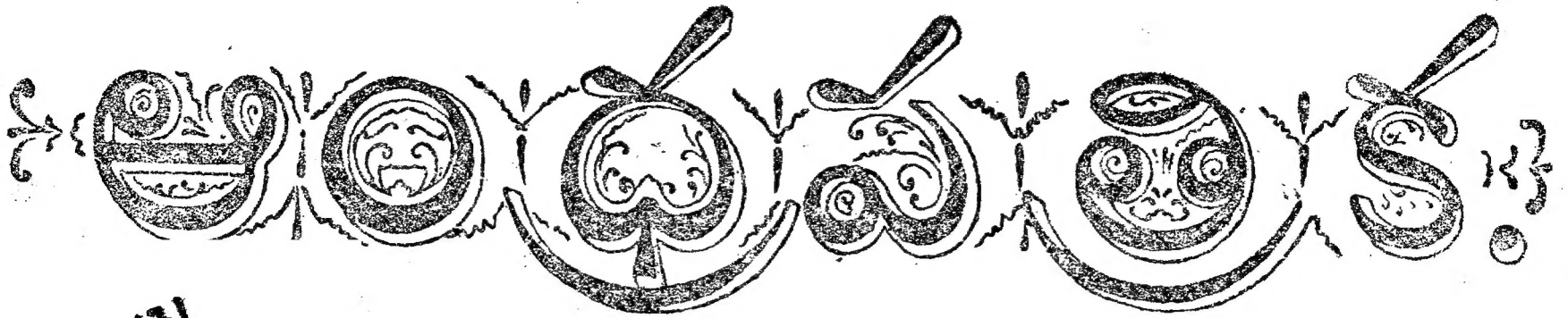

కాంగ్రెసు వృత్తాంతము

Register No. M III8

చందా సం॥ 1-కి 24-0-0.

విడి వత్రిక 1-కి 0-1-0

21/131

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

Vol. 12 } చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 31-వ తేది గురువారము } No. 310
సంపుటము ౧౨ } శ్రీ కృష్ణనగ్రామ సంపత్కరణం, పుణ్యమాన బహుళ శ్రావణ ౧ } సంచిక 3౧౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారితే శేలకు శేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోనముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిధ నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బొటకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన కఠిర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

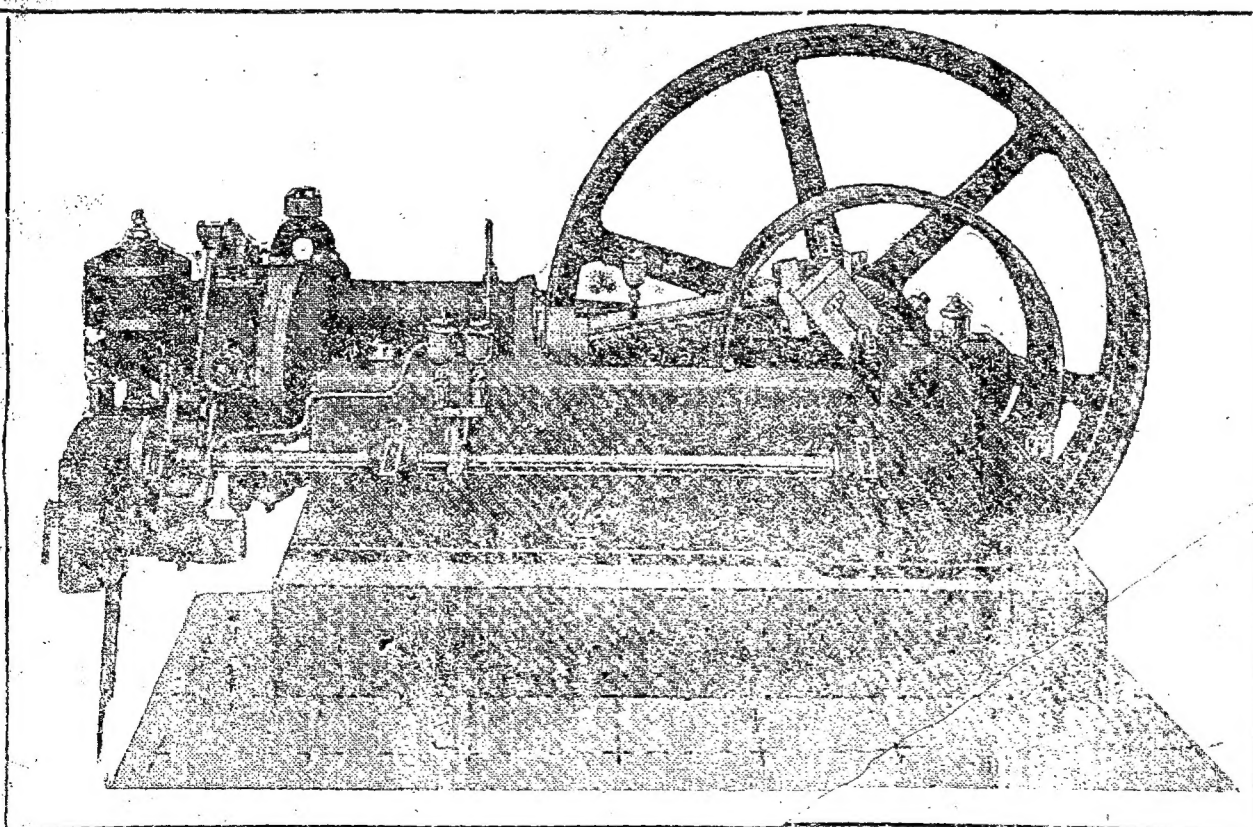

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 219 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ నెక్” లాంగ్ స్ట్రోక్ న్యూట్రైపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

1860

ఫేమస్ “కోలుస్టారింగు
క్రూడ్ ఆయిల్
ఇంజనులు
(2) డబుల్ ఫ్రెష్
ల న్యూట్రైపు
క్రూడ్ ఆయిల్
ఇంజనులు
(3) ‘లో కంప్రెషన్’
ఇంజనులు
(4) గ్యాస్ ఇంజనులు
స్టాండులు
రెసిన్ కలర్
నుంచబడును.

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఎంత మడ్డి క్రూడ్ ఆయిల్ నైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చుగను
పేపరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
ఊండురు అధికముగానున్ను వుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపింపుటకు విశేష స్పృహనము అక్కరలేదు

సోల్ డేజంట్యు:— లండన్ ప్రెడింగు కంపెనీ, బెజహావ (ఇండియా)

మద్రాసు ఆఫీసు:— లండన్ ప్రెడింగు కంపెనీ, 14-15 సెంట్రులైన్ బీచ్, మద్రాసు.

చిరునామా మార్పును గమనింపుడు.

పుస్తకములు తయారైనవి.

కర్తవ్య మంచిత విమర్శ యివ్వబడును.

విద్యాధికులచేత ప్రశంసగననవి. పత్రికారాజములచేత ప్రసిద్ధి కెక్కినవి. సర్వజనాదరణీయముగ పాఠబహుమన్నవి. స్వరలిప్తితో కలిపి ముద్రింపబడుచున్నవి.

ఫెడరేట్ కాగితము. చక్కని అచ్చు. సుగంధింపడు. పుస్తకము వెల రు. 1. 2270 సంవత్సరీ వెంకటసుబ్బారావు 71 లయాలోహాష్టలు కెత్తెడలుపోస్తు మద్రాసు.

యోగశీ పాటలు

హిందూ ముసల్మానుల వికమత్యము! ముహమ్మదీయుల మతగ్రంథము జాతీయ ఔన్నత్యము!

నలకాదు, నాటకము కాదు! కురాను పరీవు శాస్త్రవ్యాఖ్యయు

కర్త: చిలుకూరి నారాయణరావు, ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి. 2310

(రాజమహేంద్రవర కళాశాలయందు సంస్కృతాంధ్ర భాషాధ్యాపకులు)

800 పుటల గ్రంథము: వెల సాధారణప్రతి రూపి 3 లు; ఉత్తమప్రతి రూపి 4 లు.

దయచేసి ఒక పుస్తకమును కొనండి. ఆంధ్రవాఙ్మయమును పోషించండి.

వలయువారు: మేనేజరు, ప్రపంచమత గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

ఇన్నీసుపేట, రాజమహేంద్రవరము.

అప్పటమైన చ్యవనప్రాస

2426

(సుప్రసిద్ధమైన ఆయుర్వేద ఔషధము) పరిశుభ్రతకు, లో పరహిత్యమునకు పూచీ యివ్వబడును.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన వ్యాధులకు తప్పక మంచి గుణమిచ్చునట్లు పరీక్ష చే రూఢియైనది.

దగ్ధ	ఉబ్బసము	విస్తారముగా పనిచేయుట
జలబు	శ్వాసకృచ్ఛము	ఎదుగుకుండ జేయుట
రామ్మి పడి శెము	చిక్కిపోవుట, దుర్బలత్వము	కృశించేయు వ్యాధులు మొదలగునవి

కారిజమును మంచి స్థితిలో నుంచును. సులభముగా జీర్ణమును. కాలప్రవర్తిని సరిగా నుంచును. మిక్కిలి బలకరమైనది. మంచి రుచికలది ఎంతధర యిచ్చినను యితరకంటెను శ్రేష్ఠమైనది దొరకదు. ఎంత వయస్సునం దైనను ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగిన శ్రేష్ఠమైన టూనికు. కాడ్ లివర్ నూనె కంటెను శ్రేష్ఠమైనది 20 తులము (40 దినములకు సరిపోవు) ఔషధము. వెల రూ 2-8-0

KALPATARU AYURVEDIC WORKS,

Head Office - 94, GREY STREET, CALCUTTA.

వనోషధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలికలయొక్క సంస్కృతనామములకు వాడుకలో నున్న తెలుగు పేరులు వ్రాయబడినవి. 35000 శబ్దములకు అర్థములు కలవు ఇదిఉన్నచో చైతన్యకల్ప సింధు, సర్వశబ్దసంబోధిని మున్నగు గ్రంథములు అక్కఱలేదు. క్యాలికో బెండు వెల 3-4-0 లు.

ఖనిజభస్మరాజము

2454

రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము, గోదావరి.

వైరెక్సు

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

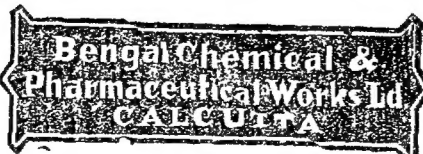
ఒకటి-టియే తక్షణమే కుదుర్చును. దీనిని ఉపయోగించిన రోగులు ఆరోగ్యమును పుష్టిని గలిగియుండుటయే ఒక గొప్ప యోగ్యతావత్రిక. ఇందుచేతనే వైరెక్సుకి లెక్కపెట్టుట విలుకానంత మిక్కిలి అమితముగా విక్రయించబడుచున్నది.

ఇందేమియు రహస్యములేదు

దయచేసి వ్రాసిన యోగముకూడ తెలుపబడును

బుడి 1 కి రూ 0-13-0 మాత్రమే

వి. పి. ఖర్చులతో సహా రూ 1-4-0.

1591

24 గంటలలో అద్భుతమైనగుణము ఇవ్వబడును

తామరమందు:- అన్ని రకముల తామర, చాకలిగడ్డచేగులుగు గడ్డి, మరి యితరచర్మవ్యాధులు. తక్షణమే కుదురును. లేకుంటుంటే అమోఘమైనవివారిచే. బుడి 1 కి ధరరూ 0-8-0. అమరావతి ఏజన్సీ, పార్కుఛౌను, మద్రాసు.

బంపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీ పాకనాటి వేంకటేశ్వర్లు నాయుడుగారి మరణము.

డిసెంబరు 29: బంపురం పెద్దలలో నొకరును, వర్తక శ్రేణులలో, చాలకాలము స్థానికసంస్థలలో ఉన్నత పదవియందుండినవారగు అగు రావుసాహెబు పాకనాటి శ్రీవంకటేశ్వర్లు నాయుడుగారు మొన్న ఉదయము మరణించిరి. వీరు చాలదినములనుండి ఉబ్బరతోగోగిడితులయి యుండి, జ్వరముకూడా వచ్చుటచే మరణించిరి. వీరి కేవలముతో అనేక పురజ్జనులు శ్రద్ధానమునకేగిరి. వీరి మధ్యనే ఒక దేవాలయనిర్మాణకాని పునాదులపూడ వేయించిరి.

భక్తపురం తాలూకాలో శ్రీశైలము

ఈ కేసులో శేరాలోపణము చేయబడిన విశ్వనాథరావు ఎమ్. ఎల్. సి. (బోర్డు ప్రాతినిధ్యములు) జామీనుమీద విడిచిపెట్టబడి యున్నారు. కేసు నెమరునకు ఒప్పచెప్పబడినది.

క్రొత్త ఆంగ్లవారపత్రిక

ది యాస్ట్రేలియన్ ఆంగ్ల వారపత్రిక (రాజకీయమైనది) గోదవరీసమి (శ్రీ ఎం. ఎల్. సి. కళింధామణిరావు) ఎమ్. ఎల్. సి. గార్లు సంపాదకత్వమున జనవరి 1 నుండి వెలువడును.

వరంతుత్సవము

నిన్న 28 వ తేదీ సాయంత్రం 5 క్లక్ గంటలకు బ్రహ్మసమాజమందిరమునందు లింగరాజపాణి గ్రామీ బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి అధ్యక్షతక్రింద బ్రహ్మజ్ఞు మధుసూదనరావు, ప్యాశిమోహన ఆచార్యులు గార్ల వరంతుత్సవము జరుపబడినది. ప్రార్థనగీతముతో సభ నారంభించిరి. తరువాత యాశ్వరప్రార్థనము సలిపిరి. ఆరుగురు వక్తలు కీర్తి శేషులైన పైయిద్దరీ బ్రహ్మసేవకుల తీవ్ర విశేషములు మొదటి వారి భాషా సేవ గూర్చి ఉపన్యసించిరి. అధ్యక్షులు ఆఖరప ఉపన్యసించు మధుసూదనరావుగారు గొప్ప భక్తుడైయు, అతనికి యాశ్వర విశ్వాసమెంతయోదెనో మానవునియందు కూడ నంత నమ్మకము విశ్వాసమునుండెననియు ఎల్లప్పుడూతడు యాశ్వరధ్యానము చే భక్తిపరపకుడై యుండెననియు, నాతని వ్రాతలు గూడ భక్తిరససంధితములనియు ఉత్కృష్టదేశమున కాతని గోల్లు స్మిత్ కవివంటివాడనియు జెప్పిరి. ప్యాశిమోహనుడు మానవ సేవయే యాశ్వరసేవగా భావించి మానవుల కంత సేవజేసినవాడని జెప్పిరి. వీరువురును అంత్యకాలముక దైవస్మరణచేయు మరణించిరినియు యువకులకు వీరిరువురు నాదర్శప్రాయులనియు జెప్పిరి.

ఒక జయశీర్షనలో సభ ముగిసెను. సభ జరిపించిన బాలకృష్ణరావుగారికిని, అధ్యక్షునకు వందనము లర్పించిరి.

బయస్కాపు కంపెనీ

బంపురం వాస్తవ్యులైన ఎమ్. లక్ష్మీపుల్లగాలిగారి బయస్కాపుకంపెనీని పెట్టిరి. హుస్సేనీ పిక్చర్ హాలునువారు గతవారమున 2 దినములు బయస్కాపు ప్రదర్శించి వచ్చిన ఖర్చును సేవనలో పొల్తు, అందు చేబీబీక్ ఖర్చునకై సహాయము జేసిరి.

శ్రీరామ వీలాఫ్ నాటకసమితి శ్రీకాకుళం

వీరు బ్రహ్మపురం వచ్చిరి. నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

హిందూమహాసభ- గీతార్థబూధ

హిందూమహాసభ వారి యాజమాన్యమున ప్రతియేకాదశిదినమునందును భగవద్గీతగూర్చి యుపన్యాసము, బోధలు ఏర్పాటు చేయబడినవి. పాఠశాలలో చాల ఉత్సాహము ప్రబలి యున్నది. ఆనాడు పారిభజన మొదలైనవి కూడ జరుపబడుచున్నది.

మ క ర ధ్వ జ

రసాయనము

2460

దీనిని నేవించినచో మూత్రముతో కలిసిపోయెడి కుక్కుమును నిలుపును. పలుచబడిన వీర్యమును గట్టిపరచి రతిలో అతి శ్రమలేతస్థలన మవుటను మాన్పును. రక్తమును శుభ్రపరచి దేహపుష్టి, వీర్యవృద్ధి, కాంతి, బలము, రతివార్ధ్యము, ఇంద్రియపుష్టి, మొదలగునవి బలము కలుగును. నెలదినములకు సరిపడుచుండు తపాలా ప్యాకింగు ఖర్చులతో రూ 3-7-0.

పి.ఆర్. మెడికల్ హాల్, రామచంద్రపురం (గోదావరి)

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా ప్రభుత్వము ఆదిమాంధ్ర మహాజనసభ

యేలూరు - 27-12-25

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు మ. రా. రా. శ్రీ.
రాయుడు గంగయ్యగారి ఉపన్యాసము

ఆదిమాంధ్ర నాయకులారా! నా స్వగృహ సోదరులారా! ఒక్క పిలుపును మీరందరను సంఘాభిమానముచే యిచ్చుటకు వచ్చినందులకు నా హృదయపూర్వకస్వాగత మర్పించుచున్నాను. మీకు అనేక సమయంబడవచ్చును. కాని సంఘాభిమానముచేత వ్యయప్రయాసల కోర్చి యిచ్చటికి దయచేసినందులకు అనేక వందనములు.

ఆదిమాంధ్ర మహాజనులారా! మనము ఏడు లేక ఎనిమిది సంవత్సరముల నుండి రాష్ట్రీయ సభలు, జిల్లాసభలు, తాలూకా సభలు, గ్రామసభలు చేయుచున్నాము. ఇందులో చాలభాగము మనయందభిమానముగల అగ్రజాతి మహానీయుల ఉద్బోధనలవలనను, వారి సాహాయ్యమువల్లను జరుగుచున్నవి. కాని యింతవరకును సంఘము మేల్కొని లేన భాగ్యమును గుర్తించలేదని యే నా అభిప్రాయము. ఏలనన యితర అగ్రజాతిసంఘములను చూడుదు! వారు తమ సంఘాభివృద్ధికి యెట్టిమహోత్సాహమైనప్పటి సల్పుచున్నారో తెలిసికొనుదు! వారు సర్వవిధముల అభివృద్ధి గాంచుటకు కారణములుజేరు. వారి అభివృద్ధికి అడ్డువచ్చు పరిస్థితులు యెచ్చటను గాన్పించవు. సకల విషయములలోను వారు బ్రావ్వుతమనకు వచ్చుటకు ద్వారములు తెరచియున్నవి. అయితే ఎటుజూచినను మన స్థితిగతులు యెంతమాత్రమునాత్మాహారముగ లేవు. కొలద్యారములు మూయబడియున్నవి. మనము సాంఘిక బానిసత్వముచే మగ్గి ప్రవక్రముముగా క్రుంగి పోవుచున్నాము. ఈ ద్వారములు తెరచుకొని స్వకీర్తి చే మనము స్వేచ్ఛ యెట్లు పొందుననో అదియే మన సమస్య.

- (1) మనలో గల సాంఘికదురాచారములను నిర్మూల పరచుట యెట్లు?
  - (2) మనజాతిలోగల భేదభావములను రూపుమాపి సంఘాన్నత్యము చేతిరచు పొందవలెను?
  - (3) మన ఘోరదరిద్రతను రూపుమాపి ఆర్థికముగ మనము అభివృద్ధిగాంచుటెట్లు?
  - (4) విద్యాభ్యాసములపై అడ్డపాంధకారమున మునిగి యున్న యాజాతినీ సజీవముగ జేయుటెట్లు?
  - (5) మతవిషయములు ఎంతమాత్రమున లేక ప్రతిదినమును రూపాంతరము నొందుచున్న యాజాతినీ నొకధర్మమునకు బద్ధులుగా నున్నట్లు జేయుటెట్లు?
  - (6) మన సకలకష్టములకును కారణమైన యీ అస్పృశ్యతావిధిని పారదోలి స్వేచ్ఛ బడయుటెట్లు?
  - (7) రైతులకును మనకును గల వృత్తిధర్మములను సంఘరించుటెట్లు?
  - (8) దొరతనమువారు మన యభివృద్ధిని గోరి మనకు జేయుచున్న సదుపాయములలో వారి కెట్టి సలహాల నివ్వవలయును?
  - (9) అగ్రజాతినాయకులకు మన సందేశ ముద్ది?
- మనము యీ వైయంశములనే సమగ్రముగా ఆలోచించవలయును.

మనముందు వెనుకటి స్థితిగతులు

పూర్వము మనజాతి మహోత్సాహమైన వైభవము అనుభవించినదని చెప్పెదరు. అందులకనేక చరిత్రాత్మక ముగ్గుటియు కాస్త్రసంబంధమైనట్టియు దృష్టాంతములను పెక్కులు మూకెదరు అది అంతయు వెనుకటి సంగతి.

ఇది వరకు జరిగిన పెక్కు కులసభలలో మననాయకుల సభలలో యీ పాంశము లన్నియు మన నాయకులు చర్చించిరి. పత్రికాధిపతులు, చరిత్రకారులు పలు మారు ప్రాసియుండిరి. ఇప్పు డాగాకలోనికి దిగుట చరిత్రవర్ధనము. అయితే ప్రస్తుతస్థితిని గరించి క్లుప్తముగా మనవిచేయుచున్నాను. మహాజనులారా! నేను చెప్పబోవు విషయములు మన కండ్లమెదుట స్పష్టముగా కనబడుచున్నవి గాని ఊహాప్రపంచములోనివి గావు.

తల మొదలుకొని కాల వరకును కడుదరిద్రముగా నున్న జాతి యేది? నూటికి ఒక్కడైనను విద్యావివేకములేక మా సమాశ్రయ పునిపించుకొనుటకు అర్హులైన సంఘ మేది? ఘోర

దురాచారములను బాల్చి బానిసలకంటె కడుహీనముగా నున్న జాతియేది? ఇండ్లు వాకిండ్లు, వృత్తులు మతము, సంఘము లేక అల్లాడుచు కడుహీనముగా జూడబడుచున్న మానవసమాజ మెచ్చట గలదు? అనేకమంది దేశభక్తులకును, దేశనాయకులకును, భక్తులకును, పీతాధిపతులకును, ప్రభువులకును దూరమై స్మరించుటకు వైనను కొరగాని బ్రతు కెవరిది? దేశములో నెన్ని మార్పులు గలుగుచున్నను ఇతరసంఘము లెట్టిపరిణామము నొందుచున్నను, కులము లెట్టి అభివృద్ధి పొందుచున్నను, దేశమునకును, దైవమునకును మరుపులో నుండు మానవు లెవరు! ఇప్పుడు మనసంఘము అభివృద్ధిలోనికి వచ్చుచున్నదని పెక్కుమంది జూపెదరు. స్థితిగతులు మారినవియు వ్రాసెదరు. అస్పృశ్యత రూపుమాలుటకు బృథంకంబుల మైతిమని వాదించెదరు. ఉపన్యాసవేదికలపై ఘోషించెదరు. అస్పృశ్యత నాశనమగుచున్నదని తర్కవాదము సల్పెదరు.

ఆదిమాంధ్ర మహాజనులారా! ఒక్కమనవి జేయుచున్నాను. మనసంఘమునకే అబంధత్యాగముజేసి నేవజేయుచునా నీయులు లేక పోలేరు. కొద్దివో గొప్పగనో కృషి జరుగుట లేదని నేను జెప్పను. పత్రికాధిపతులు, దొరతనమువారు సానుభూతి జూపుటలేదని వాదించును. కాలపరిస్థితులు అణచుత్రమును అనుకూలముగ లేవని వాదించును. కాని యేరెండుమూడు పట్టణములలో వదలుదు. పెద్దగ్రామములు మొదలుకొని పల్లెలలోనికి సహితమునెప్పుడు. అగ్రజాతిసానుభూతి యెంతవరకు గలదో కాంతవి త్రమలతో విచారించువు. దీనినిబట్టి యితరసంఘములకును మనకునుగల పోలికయు పూర్వమునకును యిచ్చటికిని గల వ్యత్యాసము పట్టపగలవలె కాన్పించును. అయితే పూర్వమునకును ఇచ్చటికిని ఒక్కభేదము గలదు. భావప్రపంచములో కొంత ఉత్సాహమును చలనమును గలిగినది.

మన లోటుపాటులు

మహానాటి నాయకులారా! నాస్వగృహసోదరులారా! ఏ సంఘమైన అభివృద్ధి గాంచుటకు ముందు సంఘలోపములను నివారించుకొనుట ముఖ్యావసరము. ఇప్పుడు మనలో నున్నత్రాగుడు దురభ్యాసమును పూర్తిగా నాశనము జేయవలెను. మన సంఘనాశనమునకు ఇదియే పర్యంతమువలె అడ్డునచ్చుచున్నది. మనము సంపాదించుకొను కొద్దిపాటి ద్రవ్యమైనను యాచేతకొరకే అర్పించుచున్నాము. మీరందరను వెంటనే యాచుద్యుపాన దురభ్యాసమును మనసంఘములోనుండి తరిమివేయవలెను. అట్లు చేసినగాని మనము అభివృద్ధిగాంచలేము.

మరియు చనిపోయిన గొడ్డను తిని మనజాతికి అపభ్రాతి లేరారు. గోవధ పూర్తిగామానవలెను. గోవు మనతల్లి, కులదేవత. గోమాతను ఇంటింట పెంచవలెను. పండులు పెంచుటగాని వంపుటగాని, తినుటగాని మనము పూర్తిగా మానవలెను. శుభాశుభకార్యములందు ముఖ్యముగా మాంసాహారమును మానివేయవలెను. అందువలన శిర్యులెగ్గును. అహింసావ్రతము మన కలవదును. అహింసావ్రతము పూనిన, ఉత్తమపద్ధతి యీప్రపంచములో మరెవ్వరియులేదు. అది ఒక్క హిందూదేశములోనే అందులో ఒక్క హిందువు లి కే కులదేవతయై రాజిల్లుచున్నది. పూర్వకాలములో ప్రపంచమునకు అహింసావ్రతమును బోధించిన శ్రీ పరాశర వ్యాస వాల్మీకి మతంగాది మహాబుధులు మనకులములో నున్నవించిరి. దయాసత్వకౌవములందు వారి మార్గమునే మనము త్రొక్కవలెను. మనకు ధర్మబద్ధులమై యుండవలెను. ధర్మబద్ధమైన జాతికినాశమే లేదు.

మహాజనులారా! జూదములు, కోడిపందెములు మొదలు గాగల దురభ్యాసములను తప్పక మీరు మావలెను. మనము త్రాణోత్థాపనము జూదములు, పశుపద, అమితవ్యయము మాని తగినకట్టుబాట్లు చేసికొని మన సంఘమును త్వరలో అభివృద్ధికి తేలవయునని మిమ్ములను జేచుచున్నాను.

కులకట్టుబాట్లు

అనాదినుండి మనకులము ఒక్క విధముగా ఐక్యమృదుచేతమ, తగినకట్టుబాట్లు ననుసరించి యుండెడిది. ఎన్నితగవులు, చెబ్బలాటలు వచ్చినను ఇతరులతో సంబంధము లేకనే మనమే చక్క కట్టుబడినాము. ఇచ్చటికిని, మన సాంప్రదాయములు జేబుచెట్టునొచ్చుచున్నవి. కాని క్రైస్తవమతము మన సంఘమును ప్రభోదించి మొదలు, మన సంఘమా మనకులపెద్దలతోనుండి మంచి జారి పొడిలవళమొనెడి. ఒక్కొక్క గ్రామములో జరుపడు చిరుకలు. ఒక్కమతము, ఒక్క కట్టిలేదు. కొమకు కఠోరికట్టులు, చర్మిమిచ్చు, రక్షక వస్త్రములు, లూథాక్ మిషన్లు, బాప్టిస్టులు మొదలుగాగలవి గ్రామములలో, ఒక్కొక్కమతముకొంద ఒక్కొక్క ప్రత్యేకసంఘమున్నది.

వీరిలో వీరికి పోట్లాటలు, పోటాపోటీలు. మతము తెలియని ఆది మాంధ్రులను వీరు తమ పార్టీలో చేర్చుకొని కట్టలు, పన్నాగములు, చాడ్డిలు, తగవులాటలు, కొట్లాటలు, గ్రామములో రైతులతోటి, అగ్రవర్ణములవారితోటి కత్తులు పెంచి మా ఆది మాంధ్రుల పూర్వపు ఐక్యమత్యమును, సమష్టిభావములకట్టుదలను నాశనముచేసి, సంఘములను రచ్చకీడ్చి మనమహానాటికులముయొక్క పరువుపూర్వకలను వీధిలో జెట్టుచున్నారు. క్రైస్తవమత ప్రచారకులవాసన తగలని గ్రామములలో ఉత్తమసాంప్రదాయము లన్నియు నిలిచి యున్నవి. కావున మహానీయులారా! ఆదిమాంధ్రులందరను ఒక్కసంఘముగా నుండి ఏకకీర్తితై గ్రామ కట్టములు కులకట్టుబాట్లను వక్కబరచుకొని సంఘమును అభివృద్ధికి తేలవయును. ప్రతి ఆదిమాంధ్రపక్షియు పూర్వపు ఉత్తమ సాంప్రదాయములను సంరక్షించుకొని జేచుచున్నాను. తనకులపెద్దలను యేర్పాటు చేసికొని వారిద్వారా సంఘమును పున్సంధించుకొన గోరెదను.

ఆర్థిక, విద్యాపరిస్థితులు

ముఖ్యముగా మనమందరము మనదరిద్రమును రూపుమాపుకొనుట ముఖ్యమైన పద్ధతి, మనవారు సంపాదించుకొను ద్రవ్యములో ప్రతిదినమును కొంత మాడజెట్టుకొనవలెను. సమాకార పరపతి సంఘముల (కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులు) ను యేర్పాటు చేసికొనవలెను. కొద్దిగా కొద్దిగాభూములను కవులు తీసుకొని స్వంతవ్యవసాయమును జేసుకొనుటవల్లను, దొడ్డను, తోటలను పుచ్చుకొని కాయగూరలు పండ్లు మొదలగునవి వ్యాపారము జేయవచ్చును. మన సంఘమునకు కావలసిన వస్తువులన్నిటిని మనమే విక్రయింపవచ్చును. కాయగూరలు, ధాన్యములు, బట్టలు, ఇతర వస్తువులు స్వల్పముగా ఖరీదు జేసుకొని విక్రయించిన అమితలాభముండును. ఎందుకనగా మొత్తముమీద మనమందరమును పాలేరు తనమును జేయుచున్నాము. ఇతరజాతులు మాడను ఈ యాస్పత్రినవలంబించుచున్నవి. ఇందులో మనకు పోటా పోటీలు గూడ వచ్చుచున్నవి. మన వారందరను పాలేరు తనము జేయగూడదని నేను జెప్పను. ఇవి బానిస వృత్తివలె తగాక స్వతంత్రపద్ధతులమీద స్వేచ్ఛకు అనుగుణ్యముగా నుండవలెను. ఇంక మనము చేయుటకు, మట్టుపని, వడంగము, నేత, కమ్మరము, యిటుక పెంకుకార్కానాలు యింకను యెన్నియో యిటువంటివి, స్వల్పపెట్టుబడిమీద చేసుకొనగలవృత్తులు గలవు. విద్యనెర్చుకొని ఉద్యోగము దొరకక అల్లాడునట్టిగాని లేక వ్యవసాయము మొదలగు యితరవృత్తులందు లాభములేనట్టిగాని మరియు స్వతంత్రతే వనేచ్చ గల మనవారందరను ఈవృత్తుల నవలంబించుట శేయగలదు. ఇక్కలములో మన కిడ్డల విద్యాభివృద్ధినిషయములో దేశీయులును దొరతనమువారును గొప్పసానుభూతి జూపుచున్నారు. వారికంటెకంటె నా అభివంశములు, మాదరిద్రతావస్థనుబట్టియు, విద్యావిషయ మునసాజముగ మాజాతికిగల నిరుత్సాహమును, అభిరుచినిబట్టియు ప్రస్తావములు బట్టలు భోజనము ఉచితముగా మాబాలబాలికలకు నిచ్చుచు ఉన్నత విద్యవరకును ఉచితవిద్యాదానము జేయవలెనని దేశనాయకులను స్థానికసంఘములను ముఖ్యముగా దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇందువిషయములో మార్గదర్శకులై మాబిడ్డలవిద్యాభివృద్ధియందు హృదయపూర్వకసానుభూతి జూపుచు, ఉన్నతవిద్యాలయము మొదలు ప్రాథమిక పాఠశాలవరకు ఉచితవిద్యాదానము జేయుచున్న ఏలూరు పురపాలక సంఘమువారినిన్ని అధ్యక్షులు మ. రా. రా. శ్రీ రావుసాహెబు బడేటివైకట్రామయ్యనాయుడు బి. ఏ. బి.ఎల్. గార్లను నామనఃపూర్వకముగా వందనము లర్పించుచున్నాను. మనజిల్లాలో గల స్థానిక సంఘములకు దేశనాయకులను యిచ్చియుదారపద్ధతిని అవలంబించగలంబులను ప్రార్థించుచున్నాను. మరియు మనలో విద్యనేముక్కొన్న ప్రతినాయకునును యువకుడును తమ బాలబాలిలను విద్యనెర్పించుటకును ఉత్సాహమును పట్టుదలయున్నవైయు జూడగలంబులను మిమ్ములను హెచ్చరించుచున్నాను. విద్యలేవిసంఘము నుట్టిబొమ్మవంటిది. జీవచ్ఛవమును బోలియుండును. ఉత్తమస్వర్గులను గ్రహించలేక మూఢావస్థలో నుండునగునక జాత్యభివృద్ధికి విద్యయే మూలాధారము. మాబారికి పశుపాలనము న్యవసాయము పరిశ్రమలుమూలాధారములు గావు న దొరతనమువారును, దేశనాయకులను విద్యతో పాటు సూచివ్వలను విధిగా ఈవృత్తులను గూడ నేర్పించ వేడెదను.

మతాభివృద్ధి

ఆదిమాంధ్రనాయకులారా! మనము మతధర్మములునుపాటించితిమి. మనసంఘము అల్లకల్లోలముగా నున్నది. శుద్ధి, శుభ్రత, భక్తి మనసంఘములో అంతరించినది. పూర్వము పరమభక్తులకు,

మహాబలిపురం, పల్నెరు తాళికోట ముఖంను, మనసంఘమే పుట్టి నిల్చి మనము మరచితిమి. ఉత్తమధర్మమును ప్రపంచములో మనము వెదజల్లితిమని యెఱుంగుము. మిరందరను ప్రతిదినము స్నానము చేయుచు తిరుమణి శ్రీమార్గధారులై యిండ్లు వాకిండ్లు శుభ్రముగా నుంచవలెను. అప్పుడుగాని మనసంఘమునకు పూజ్యత గలుగదు. మనలో అనేకులు మనధర్మము తెలియక క్రైస్తవ మతము గరియించున్నారు. ఇట్లుగలిగినను వారిలో అంతర్వ్య శుద్ధినింకమాత్రమును లేదు. దురాచారమునకు దూరముగా దు. మనసంఘములో నుండి యితరమతములోనికి వెళ్లి నవారి నందరిని తిరిగి మన వచనాటి కలములో కేర్చుకొనవలెను. మనసంఘమును వికమర్మముగాను లేజోవంతముగను ధర్మవంతముగను జేయవలెను. ప్రతివారను హిందూసాంప్రదాయములను విధిగా న సరించుటయేగాక మనకులములో అందరికి బోధించవలెను. వారికధలు పురాణకాలక్షేపములు, విధిశాటకములు, మొదలగువిధి పునరుద్ధారణ జేయ వేడెదను. ఇదియే నాహిత బోధ.

కులభేదములు

మన ఆదిమాంధ్రులలో కొన్ని తెగలుగలవు. అవి ప్రత్యేక సాంప్రదాయముతో నున్నవి. స్మృత్యు వేద. అయితే మొత్తమువీరము మన కుండరమును ఆదిమాంధ్రులనుకే పిలిపించుకొనబడుచున్నాము. అగ్రగర్భములలోని ఒక్కొక్కకులములో మతము ఉపకాఖలు ఎట్లు గలవో, అటులనే మనలోగూడ ఇది ఉపకాఖలుగా తిరకాలమునుండి వచ్చుచున్నవి. ఒక్క-బ్రాహ్మణులలో అనేక ఉపకాఖలు గలవు. కైవ, వైష్ణవ, స్మార్త, వైదిక నాయగి మొదలగు ఉపకాఖలు ఎన్నియోగలవు. తిరిగి యీ ఉపకాఖలలో అంతర్భాగములు వున్నవి. ఉపకాఖలలోను, అంతర్భాగలలోను భోజనములందుగాని, సంబంధ బాంధవ్యములలోగాని వ్యప్తిహేమము, అస్పృశ్యత, హెచ్చుతగ్గులు గలవు. అటులనే క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులలో వేలకొలది కాఖోపకాఖలు గలవు. ఒకరికంటె మరొక్కరు ఎక్కువమని ప్రగల్భములు గొట్టుదురు. అటులనే మనలోను ప్రమాదవశముననే లేక బుద్ధిపూర్వకముగనో కిరిని ట్టియే యిది మనలో ప్రవేశించినది. మనజాతికి నేపథ్యము కొందరు "మాల, మాదిగ, పాకిజాతులు ఒక్కటే"యనియు, మిరందర సంబంధ బాంధవ్యములను భోజన ప్రతిభోజనములు చేసికొని"డని బోధించుచు తమ లోటుపాటులను అటులనే యుంచుకొని మనకు హితవుగరవుచున్నారు. మనము మన భేదములను, మనలోగల అస్పృశ్యతా భేదభావములను నివారించుకొనుట అవసరమైనను తీరి ఆక్షేపణలకును, తీవ్రవిమర్శనలకును మనమంతగరి గామని నాఅభిప్రాయము. ఏలనగా సమస్త సద్యక్షయములలోను హిసముగానున్న ఒక్క మాధ్యమము తీసికొని మందర మీరు ఈ భావములను జంపుకొండని చెప్పుట సమంజసముగాదు. విద్యాభ్యాసద్ధి గాంచినకొలదియు మన జాతి మేల్కొంచిన కొలదియు యిది రూపు మాయననియు, ఇట్టివరికే తలచుకొంటు చక్కబడుచున్నవనియు మనవి జేయుచున్నాను. అయితే మన ఆదిమాంధ్రులలోగల అనగా మాల, మాదిగ, పాకిజాతులలో అస్పృశ్యతాభావము లేనేలేదు. సంఘాభివృద్ధికి అడ్డువచ్చు అన్ని విషయములలోను మనలో మనసుగల హెచ్చుతగ్గులను తప్పక రూపుమాపవలెనని మిమ్ములను ముఖ్యముగా కోరుచున్నాను.

స్థానిక సంఘములు - శాసనసభలు

ఆదిమాంధ్ర వచనజలార! మీరు యీవిషయములను గమనింపవేడెదను. మనఆంధ్రదేశములో ఆదిమాంధ్రులు దాదాపు 24 లక్షలు గలరు. అందులో మన పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో 170 వేలమంది. ఆదిమాంధ్రులు గలరు. కాపులు 118 వేలను, కమ్మవారు 118 వేలను బ్రాహ్మణులు 53 వేలు, కోమట్లు 50 వేలను, దేవాంగులు 6 వేలను గొల్లలు 4 వేలను గలరు. అయితే అన్ని కులములలో జనసంఖ్యయందు మనజాతి బాహుళ్యముగా నున్నది ఇందునుబట్టి తెలియగలదు. మనసంఘమును పీడి, సాంఘికకష్టములచేగాని వేరుకారణముల వల్ల గాని క్రైస్తవ మతములో గలిసి న. మన వారు గుమారు 46 వేలగుండ మనలో చేర్చిన మొత్తముమీద 221 వేలమంది అగుచును. ఇందునుబట్టియేనా అన్ని వర్ణములకంటె మనము జనసంఖ్యలో అధమము నాలవవలెను ఉంచుమని చెప్పవచ్చును. అయితే స్థానిక సంఘములలోను శాసనసభలలోను మన ప్రాతినిధ్యము ఉపేక్షింపబడుచున్నది. మనవారు 10 వేలమంది గల యీయేలూరు పురపాలక సంఘములో ఒక్క ఆదిమాంధ్ర ప్రతినిధి బహుశక్త్యు గుమీదను, ఆంధ్ర శాసనసభలో మన వారు నియమించు కడుదుర్బలమైరి. అటులనే దాదాపుగా మనవారు 3 వేలకు పైగా జనసంఖ్యగల కృష్ణాజిల్లా బోర్డులో యిద్దరే మనప్రతినిధులు గలరు. అటులనే శ్రీ యోగియూరు,

తాలుకాబోర్డులు మునిసిపాలిటీలలోను, జిల్లావిదా సంఘములలోను మన ప్రాతినిధ్యము పూర్తిగా ఉపేక్షింపబడుచున్నది. ఇతరకులములు ధనము, విద్య, అధికారములనుబట్టి వారి పలుకుబడివలన అయిదారుగురు ఒకేకులములో ప్రాతినిధ్యము వహించుచున్నారు. నామికేష్ట చేయుటగూడను ఎన్నికలవలన రాగలిగిన కులములవారిని నామికేష్ట చేయుటయు, ఒక్కొక్కకులములోనే అందులో ఒక్క-గ్రామములోనే అయిదారుగురు నామికేష్ట చేయుట విపరీతముగా నున్నది ప్రభుత్వమువారికి నుపవిజేయుచున్నాను. లేవు జిల్లాబోర్డువిభజన జరిగి, స్థానిక సంఘముల మారిన నామికేష్టనులలో మాసంఘమునకు తృప్తికరము నామికేష్ట యిప్పించగలందులకు దొరతనమువారిని జేయుచున్నాను.

మన ఆంధ్రదేశములో నుమారు 24 లక్షలు ఆదిమాంధ్రులుగల ఈ వికాలసంఘమునకు మదరాసు శాసనసభలో ఒక్క ప్రతినిధి నేనియమించుట క్రైస్తవులకు ప్రత్యేక ఎన్నిక ప్రాతినిధ్యము ఉండగా ఆదిమాంధ్రులలో విద్యావంతులును, సంపన్నులనుగలవారు యాదినములలో కొందరున్నను, వారి హక్కులను పేక్షించి ఒక్క-క్రైస్తవుని ఆస్థానమున నియమించుట మన జాతి కంటేయు అన్యాయము కలిగినదని జెప్పుచున్నాను. ఈ సందర్భములో కూడను మనము దొరతనమువారి దృష్టికి తెచ్చుటయేగాక, మన కలప్రాతినిధ్యము వికాలముగ మన సంఖ్యనుబట్టి యుండవలయుననియు, ఇట్టి న్యాయము మనకు గలుకువరకు మనము తగినకృషి చేయవలయునని మిమ్ముల నందిరి కోరుచున్నాను.

ఆశ్రమవర్ణములు-అస్పృశ్యతానివారణ

ఈదినములలో అస్పృశ్యతాపాపనివారణ సభలు మన జాతియందంతటకే అభిమానముగల నాయకులు కొంతమంది ఆత్మత్వసూచుతో చేయుచున్నారు. వ్యక్తులను విమర్శించుట నామతియగుదు. ప్రత్యేకసభలను చేర్చుటయు యిచితముగాదని నా అభిప్రాయము. కాని యీ అస్పృశ్యతాపాపనివారణసభల కార్యక్రమము అంత ఉత్సాహకరముగా లేదని దేశనాయకులకు సవిషయముగా మనవి జేయుచున్నాను. ఈఉద్ద్యమమును ఎదుర్కొనుటయు సక్రమముగా నడుపుటయు యీసమస్యను పరిష్కారము జేయుటయు చాల దుష్టరమని నాకు తెలియును. చులకనగా మాట్లాడుట మాకు అనుచితముగాని ఒక్కొక్కసభలో అస్పృశ్యతాపాపనివారణోద్యమమునకు ఆర్మే గాన్పించదు. ఎంతవరకు వాదోపవాదములు, రాధాంతరీధాంతములు తననధర్మములమే లేకయుండును. అస్పృశ్యతను మన నాయకులు అటులనే యుంచెదరు. సభలలో మనవారిని దరికిరానీయరు, మాట్లాడనివ్వరు. ఒక్కొక్కప్పుడు మర్యాదధంగముగా నుండును. ఆ అస్పృశ్యతానివారణోద్యమమునందు యిష్టము లేనట్టియు ఎంతమాత్రమును చిత్తసంస్కారము లేనట్టి ఒకసంపుటి జనజనబాంధవులవలె సభావేదికలపై బొమ్మలాట లాడుచుందురు. ఇది అంతయు పలుమార్లు మాకు అతిచిరమును గలుగజేసినది. అయితే మాజాతియందు పరిపూర్ణ అభిమానము గలిగి మాభారము తమపై వేసికొని అష్టకష్టములు పడుచున్న కొందరు మహనీయులు లేరని నేను చెప్ప సాహసించను. ఒకసభలో ఒక్క-నాయకుడు లేచి ఈ అస్పృశ్యతాపాపనివారణసభలో ఆదిమాంధ్రుల కెట్టిస్థానము లేదనియు, ఇది అగ్రగర్భముల అస్పృశ్యతా నివారణసభయనియు, ఆదిమాంధ్రుల అస్పృశ్యతా నివారణసభగాదనియు నిందువలన ఆదిమాంధ్రులకు కార్యక్రమము స్థానము లేదనియుచెప్పుచు ఆసభలో ఆనాడు 144 షెక్కుల మామీద ప్రయోగించి వాగ్బంధన గావించిరి. అగ్రజాతిమహనీయులార! మీదే దార్యమునై మాఅభివృద్ధిగలను. మామేలు మీభావోన్నతి. మా సర్వస్వమును మీ వికాలవృత్తయమునై ఆధారపడియున్నది. మీరు మాఅభివృద్ధిని కోరెదరని దేశములో మేమును కూనవమాత్రమని మీరు హృదయపూర్వకముగా తలచితిరని, దేశ వికమర్మమును, దేశసాభాగ్యమును మిరందర తప్పక గోరెదరని ప్రతి గ్రామమునందును ప్రతి పట్టామందును అస్పృశ్యతాపాపనివారణసభలు తప్పక జరుప ప్రార్థించుచున్నాను. అన్నిటికంటెను ఇది ముఖ్యతవసరము. ఈసమస్య ప్రజలకు తెలియదు. దేశమంతయు మాధాచారబద్ధమై యున్నది. మా యమబాధలు వర్ధనాతితముగా నున్నది. ప్రతివ్యక్తియు చిత్తసంస్కారము నొంది యిట్టి కార్యముల నుదారపథ్యతని జేయవలెను.

రైతు మహాజనులకు నామనవి

రైతులకు పాలేరునకు కొన్ని సమస్యలు గలవు. కొన్నిచోట్ల వచ్చుబడులయందు పాలేరునకు అన్యాయము జరుగుచుండును. కొన్ని ప్రాంతములలో పాలేరునకు బానిసలకంటె హిసముగా జూకురు. మానవమాత్రుడని యెఱుగరు. రైతులలో ఉదారబుద్ధి

గోగి పాలేరునకును రైతులకును గల ధర్మమును గుర్తించుట అరుదు. ఆదిమాంధ్రుల అభివృద్ధికి కొందరు రైతులు అడ్డును చెప్పెదరని నాస్వామ్యభవమును బట్టి జెప్పుచున్నాను. అయితే అన్ని విషయములలోను ఉదారస్వభావముగల రైతులు కొందరు గలరు. వారికి నావందనములు. పాలేరు విద్యనేర్చిన తెలివివారి తమమాట వినరని రైతుల కొక అపహాసగలను. విద్యాభ్యాసద్ధి మద్యపానాది దురభ్యాసమునకు దాసుడైన పాలేరు యెమ్మన ప్రయోజనకారి యని నమ్ము రైతులు కొందరుగలరు. అయితే మంచిచెడ్డలు బాగుగగర్చించి న్యాయాన్యాయములు తెలిసికొని తాపత్రయములు గుర్తించి సదాచారియైన నేపథ్యజ్ఞ ఉత్తముడని రైతుమహాజనులు గుర్తింప ప్రార్థించుచున్నాను. వివేకుడగు నేపథ్యుడు చొరత్వము మొదలగు దుర్మాయములకు దూరమై ఉత్తమధర్మములనుండి విశ్వాస్థుడగును. గనుక తామందరును ఆదిమాంధ్రుల విద్యాభివృద్ధిని, బొమ్మత్యమునకును తోడ్పడి మీరు జేయు సమస్త సత్కార్యములందును మాజాతి నుపేక్షింపక ఉదారభావముతో జూడ వేడుచున్నాను.

దీనజన బాంధవులు

మన రైతూరు గ్రామములో నిన్న జ్యోధరణ శంకరు శాకొల్లి 15 సంవత్సరము లైనది. మన సంఘాభివృద్ధిని, యిష్టము మనము జేయుతో, పొంచుచున్న సకల గౌరవములకును పదవులకు మన ప్రాతముతో యేలూరు నిమ్మజాత్యు శారణసంఘ సభ్యులును రైతూరు శారవములును, ఏలూరు తాలూకా రైతుమహాజనులును, ముఖ్యకారకులని జనయతూర్వకముగా మనవిజేయుచు పిరందరిని నాజాతిపక్షమున నా వ్యాయపూర్వక వందనములు అర్పించుచున్నాను. మరియు ఏలూరు నిమ్మజాత్యు దాససంఘాభ్యుత్థులగు మ-రా-రా-శ్రీ దివాన్ బహదూరు మోవెల్ల రామచంద్రరావుపంతులు బి.యె. బి.యెల్., యమ్.యెల్., యె.గారిని కార్యదర్శియగు మ-రా-రా-శ్రీ నూరి అంజనేయులుపంతులు బి.యె. బి.యెల్ గారిని, మ-రా-రా-శ్రీ ఉప్ప నారాయణమూర్తి నాయుడు బి.యె. బి.యెల్., వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి పంతులుగార్లు మా పురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు మ. రా.రా. శ్రీ రావుసాహెబు, బడేటి వెంకట్రామయ్యనాయుడు బి. ఏ. ఎం. ఎల్. గారు డాక్టరు హా|| వెల్|| జోగయ్య కర్నూరు, మాగంటి శివయ్యచౌదరి, ఎమ్.ఎల్.సి. గారు కల్లేటిబట్టిఅబ్బాయి నాయుడుగారు, చామర్తి చలపతి రావుపంతులుగారు, హేజీబు రామారావు పంతులుగారు, మోతే గంగరాజు. ఎమ్. ఎల్. సి. జమిందారుగారు, మోతే నారాయణరావు జమిందారుగారు, మోతే నరసింహారావు జమిందారుగారు, మోతే కృష్ణారావు జమిందారుగారు, మద్దుల చినరాజు శ్రేష్ఠిగారు, గారపాటి అంజనేయ చౌదరి గారు మాగంటి బాపిసీతు చౌదరిగారు, కలగర. రామస్వామి చౌదరిగారు, శ్రీమతి మాగంటి ఆ న్న పూర్ణా దేవి గారు, శ్రీమతి కలగర ఆ న్న పూర్ణా దేవి గారు, సోమంచి సీతారామయ్య పంతులు బి. ఎ. బి. ఎల్. గారు, చలపరాజు చక్రధరరావు నాయుడు బి. ఎ. బి. ఎల్. గారు, మరియు యేలూరు న్యాయవాదులు, విద్యావంతులు, వర్తక శ్రేష్ఠులు ఎందరో, మాయాద్యమునందు, మాజాతియందు అభిమానముంచి ఆపారమైన నేపథ్యమునందులకు వారందరికిని నాశతకోటివందనములర్పించుచున్నాడను.

మాఉద్యమమునకు సకలవిధముల సానుభూతి చూపుచు, తోడ్పడుచున్న యితర ప్రముఖులను మరవజాలను. ఆంధ్రప్రతికాధిపతులును, దీనజనబాంధవులు నగు శ్రీయంత జోగేంద్రారక కాశీనాధుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు యీజాతియందు యెంతయో సానుభూతిజూపుచు, తమప్రతికారత్నమును తమధనమును, తమఅభిమానమును మూలై పురకు తిప్పి యీమహనీయుడు చేయుచున్న నేపథ్యము. చిరకాలమునుంచియు మాసంఘమునకే నేపథ్యము మాజాత్యభివృద్ధికి పలుప్రకర నోర్చితవ చేయుచున్న గుడివాడ నేపాశ్రమ వాసులను, తమజీవితమును సర్వస్వమును అర్పించిన శ్రీయోగి గూడూరి- రామచంద్రరావు పంతులుగారును, మానేపక జీవితమునర్పించిన దీనబంధు-ప్రతికాధిపతులును బందరు పురవాసులు నగు శ్రీయోగి వేమారి రాంజీ రావుపంతులుగారును బెజవాడ పురపాలకసంఘాధ్యక్షులునగు శ్రీయంత కాశేశ్వరరావుపంతులుగారును బ్రహ్మశ్రీ పండిత చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహాచార్యులు గారును శ్రీయంత డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిపంతులు గారు తల్లాప్రకడ శ్రీనరసింహేశ్వర్య గారు తల్లాప్రకడ ప్రకాశరావు గార్లు (రాజమండ్రి), వెల్లపాటి నానుమంతరావు పంతులుగారు (పెదపాలెము) "మాలపల్లి" గ్రంథకర్తలగు శ్రీయంత ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు (గుంటూరు), గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు (మదరాసు) సి. వి. రంగయ్య శ్రేష్ఠి గారు (చేరువు), శ్రీమి అంజనేయు

ఈ సోపరభావము పెంపొందించుటకు తరచు గ్రామప
భటు, తాలూకా, జిల్లాసభలు, రాష్ట్రసభలు చేయుచు మనసంఘ
ము నంతటను ఒక కేంద్రసంఘపరిపాలనక్రింద ఉంచుట శ్రేయ
స్కరము. ఇట్టిది లేక బీవుటలవలననే మన హక్కులు ఉపే
క్షించబడుచున్నవి. యెందుకనగా? మనకు సంఘహక్కు లేదు.
శ్రేణులందీయు దివాంధములుగా నున్నాము. చెవులుండియు
బధిరమానవభాతి యైపోయినది. నోరుండియు జీవన్మృతములుగా
నున్నాము. మికన్నను తప్పు-వసంఖ్య గలిగినట్టియు కమ్మ
కాపు, కంసాలి, సాలిమొదలగు కులములు తమసంఘమును బల
పరచుకొనుచు యెట్లు సంఘనిర్మాణము జేసుకొనుచు యేలే
టను సభలుచేసి లక్షలకొలది ద్రవ్యమును నిధులుగా ప్రాగుజేసి
అపూర్వగతిని యెట్లు ముందుకు వచ్చుచున్నారో గ్రహించుడు,
మారును ఆచార్యులను యేలత్రొక్కరు? మన సంఘములో
ముఖ్యనాయకు లగు మ. రా. శ్రీ. నరాలకెట్టి దేవేంద్రుడు
యం యల్. సి., రాయుడు గంగయ్య, కుసుమ వెంకట్రామ
య్య, సుంద్ర వెంకయ్య, చిలుకోటి వెంకటస్వామి, శివశేష్టి,
మం.వి. భాగ్యరెడ్డివర్మ, ఆరిగె ర మస్వామి, దిట్ల పల్లయ్య,
దున్నా కమలనాథం, రొఖం సుబ్బారాయుడుగార్ల వంటి
అనేకమంది మహానాయకు లుండియు యిందుకు ఉపేక్ష వహించుట
విచారకరమగు పంగతిగా నున్నది. తుదకు జిల్లాసంఘ
ములు తాలూకాసంఘము లైనను యేర్పాటు చేయవలెనని
జేడుచున్నాను. యిందుకు తగిన జిల్లానిధులు గౌరవసేవకులు
ఉండుట ముఖ్యానసరము. హైద్రాబాదువాస్తవ్యు లను శివ
శ్రేష్టి, యం. వి. భాగ్యరెడ్డివర్మగార్లు యావిషయములో యెం
తయు ప్రళంపిస్తాముగా నేనజేయుచున్నాను. పశ్చిమ గోదా
వరి జిల్లాకు యిప్పుడు జిల్లాసంఘము యేర్పడినదనియు అతిత్వ
రలో యాజిల్లా నాయకులు మహారాజుశ్రీ దేవేంద్రుడు యం.
యల్. సి. గారు రిజిష్టరు చేయుచున్నారనియు తెలియుచు
న్నది ఇంతేయును ప్రళంపనీయము. గనుక ప్రతి ప్రాంతము
వారును యావిషయముగా పనిచేయ వలెనున్నాను. మన కుల
కట్టములు బలపరచుచు పూర్వపు పంచాయితీలను చక్కబరుప
గోరుచున్నాను

మన ఆర్థికనమ్మ

మన జాతీయతను యెదుర్కొనునది యీహంశమే యీ ది యీ విషయములలో యితర కులములకు మనకును యొక్క వ్యత్యాసముగలదు. మనకు జాతియొక్క ముఖ్యమైన యొక్క యొక్క తెలియదు. క్రయశక్తియందు గాని, భూసంపాదనయందు గాని యెంతమాత్రమును తావు లేనందున ధనము సంపాదించుకొనుట, కూడబెట్టి వృద్ధిబొందించుకొనుట మనలో యెంతమాత్రమును లేదు. ఇతరులకును మనకునుగల వ్యత్యాసము దీయే. మన హస్తమునకును, దైన్యమునకును దీనినిబట్టియే ఆధారపడియున్నది. ఏపూటకూలీ ఆపూట సంపాదించుకొనుట ఏ పూట బత్తుము ఆపూట రైతువద్దనుంచి తెచ్చుకొనుట అట్లునే చాలీచాలీ భోజనముచేసి సంతృప్తి నొందుచున్నాము. మరియొక ధనసంపాదనకు అనువన యితర వృత్తులలో మనకు స్థానము లేదు. అందువలన మనస్థితి బహుశక్తి వశమే నున్నది. గనుక ఆర్థికమున్న యేదియో మనమెరియదు. యిప్పుడప్పుడు కొన్ని శుభసూచకములు కలుగుచున్నవి. మనమందరమును యీ విషయములో ఒకసంగతి నేర్చుకొనవలయును. దినసంపాదనలోను నెలపత్రములలోను కొంతమొకమునునిలవవుచుకొనుటలో యొక్క పలాభము గలదని మనవిజ్ఞేయమైనాను. లాభకరమగు యితర వృత్తులలో ప్రవేశించుట మనకు శ్రేయస్కరము. ఈపత్రికయే దానినికొని మొత్తముమీదను దొరతనమువారు ఏ నాలుగైదో సహకార పరచుకొనుచును నెలకొన్నది. అవియును అంత ప్రోత్సహకరముగా లేవు. ప్రతిజిల్లాకును ఒక సహకారపరచుకొనుచు ఇనశక్తిగలను నియమించి ఆదిమాండ్లలకొరకు సహకారపరచుకొని సంఘముల నెలకొల్పుట మనజాతి ఆర్థికాభివృద్ధి కెంతయు తోడ్పడునని నావిశ్వాసము. మరియొకమార్గము మధ్య పానదురాచారములనుండి పూర్తిగా విముక్తులయినచే గాని ఆర్థికాభివృద్ధియందు యెంతమాత్రమును అభివృద్ధిగాంచదు. శుభా శుభకార్యములందు ముఖ్యముగా ధనవ్యయము తగ్గించవలెను. స్వతంత్రతనోపాధిమార్గము లగు నేత, కట్టుపని, వడ్రంగము, యితరవృత్తులు, పరిశ్రమలు మనవారు అవలంబించుటలన మనము ఆర్థికముగా బాగుపడుదుము.

మన ప్రాతినిధ్యము

ఆదిమాండ్ల మహాజనలారా! మీరందరము ఒక్కసంగతి గమనింపవేడుచున్నాను. ఈదేశములో యితరకుంటెను మనకు యొక్కవక్రములున్నమాట సత్యము. అన్ని సౌకర్యముల ఉండును మనకు లోట్లుగలవు. ఇతరుల తమ స్వలాభమునే చూచుకొందురు గాని మనకొరకు అంతగా కృషిచేయరు. కొన్ని సంవత్సరముల నుండి దొరతనమువారు స్థానిక సంఘములలోను, కాసనసభలలోను మనకు ప్రతినిధులను నామినేషను చేయుచున్నాడు. ఇది అంతసంతృప్తికరముగా లేవని చెప్పవచ్చును. ప్రతి స్థానికసంఘములోను యొన్నికస్థానములనుబట్టి కులమునకు అయిదారుగురు నవ్వించుదురు. మీకు ఒక ఉదాహరణము మన విచేయుచున్నాము. ఈ యేలూరు పురపాలక సంఘమును ఉదాహరణముగా కొనుడు. లేక మరియొక యితరతాలూకాబోర్డుగాని స్థానిక సంఘముగాని తీసుకొనవచ్చును. మనకంటెను అయిదారురెట్లు తక్కువ సంఖ్యగల బ్రాహ్మణులకు అయిదుగురు ప్రతినిధులును, వైశ్యులకు అయిదుగురును, కాశ్మీరులకు నలుగురును, కొన్నివందల జనసంఖ్యగల కశావతులకు ఒక ప్రతినిధియు, వేలకొలదిచెక్కెనెట్లుగలగు ఆదివెలమలకు ఒక ప్రతినిధియు, నాలుగువేల జనసంఖ్యగల మహమ్మదీయులకు నలుగురు యొన్నికప్రతినిధులును, యిదిగాక దొరతనమువారిచే నామినేషన్ చేయబడినవారు ఒకరును వెయ్యిమంది దాదాపు జనసంఖ్యగల క్రైస్తవులకు 2 నామినేషన్ ప్రతినిధులు ఉండ పదివేల జనసంఖ్యగల మన సంఘమునకు ఒకరే యొక్కడ మాత్రము యీపురపాలక సంఘములో మన సభ్యుడుగా నుండుట తలపించుచున్నది. అట్లునే తణుకు, భీమవరం, నర్సాపురం, ఏలూరుతాలూకాబోర్డులలోను యీ విషయము, హైదరాబాద్లోను యిప్పుడు మనజిల్లాబోర్డులోను జనసంఖ్యనుబట్టియు విద్య, ఆరోగ్యము యితర సౌకర్యములలో మనకు అపారములొట్లు గలవు. మన ప్రాతినిధ్యము తృప్తికరముగా నుంపేనే తప్ప మనకు తగిన సౌకర్యములు కలుగవు. నామినేషన్ చేయుటలోకూడ స్వల్పజనసంఖ్యల నుండియే యొక్కవక్రముని వచ్చుచున్నాను. అట్లుగాక మన ప్రాతినిధ్యము తగినంత తృప్తికరముగా నుండవలె దొరతనమువారు చేయవలసియున్నాడు. ఆంధ్రదేశములో మన జనసంఖ్య దాదాపు 24 లక్షలందగు మద్రాసు కాసన నిర్మాణసభలో మన తరపున ఒక్కరే ప్రతినిధి యుండుట కడుకోవలసియున్నది. క్రైస్తవులకు

ప్రత్యేకించి ఆమతమునకు యొన్నికస్థానము ఉండగ వారితరపున ప్రతినిధులు యొన్నికరూపముగా వచ్చినను రెండవ నామినేషన్ మాకులమునకు యిప్పుడును యొక్క నొక్కరే ప్రస్తుతే దొరతనము వారు నియమించుట చాలా అన్యాయముగా నున్నది. జనసంఖ్యను బట్టియు మన ప్రాముఖ్యమును బట్టియు మనసంఘము హీనస్థితినిబట్టియు మన కధమ పక్షము కాసనసభలో నలుగురైనను ఉండుట సమచితము. అరవజిల్లా లకు నిమ్మజాతులతరపున దొరతనమువారు ఆరుగురిని నామినేటు చేసియున్నారు. అయితే మన ప్రాంతమునకు ఒక్కరేవేలరుడు గారే యం. యల్. సి. గా నున్నారు. వీరికొక్కరును మన జాతివిషయము కాసన నిర్మాణసభలో నేమి, తాను సభ్యుడుగా నున్న స్థానికసంఘములలో నేమి, మన జాతికి అపారమైన సేవ చేయుచున్నందున నేను మన యందరితరపున వారినభినందించుచున్నాను. తనకు తీరకయున్నను తనన్నను తన వ్యాపారము నవ్వమెనను రెక్కజేయక సేవచేయుచున్నందునకు మన సంఘ నాయకులకు వందనములు చెప్పుచున్నాను. మరల వీరిని గూడ మన తరపున దొరతనమువారు నియమించుట గాక! జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులును, స్థానిక సంఘాధ్యక్షులును మతి యితర ఆధికారులును ఆధోగతిలో నుండు మనజాతి విషయమై తగినంతకృషి చేసి మన ప్రాతినిధ్యవిషయములో క్రద్ధపరిచెదరని నమ్ముచున్నాను. మన నాయకులందరును మనహక్కులవిషయములో మనకు తగినంత ప్రాతినిధ్యముఉండవలెను సర్వవిధముల ఆందోళన నలుపవేడుచున్నాను.

విద్యాభివృద్ధి

విద్యాభివృద్ధి విషయములో యిప్పుడు మన జాతి మేల్కొనిచినది. మనసంఘము ముందంజ వేయుచున్నది. నేడు విద్యావంతులగు యువకులు కొందరు బయలుపెడుచున్నారు. యీఉత్సాహము యీకలవరము యీఆవేశము యీదంతయు విద్యావంతులగు యువకుల జ్ఞానమువలన కలిగిన ప్రబోధఫలితమని నిస్సంశయముగా మనవిజ్ఞేయమైనాను.

శ్రీ|| విద్యాభోగకరీ యశస్సుఖకరీ
విద్యా గురుదాం గురుః! విద్యా
బంధు విదేశగమనే విద్యాపరా దేవత!
విద్యా రాజ్య సుపూజ్యతే
నహి ధనం విద్యావిహీనః పశుః||
అనునట్లు సమస్తమైన భాగములను విద్యయే ప్రధానము. సకలైశ్వర్యములకును విద్యయే పట్టుకొమ్మ. రారాజులకన్ననే పూజ్యత కలుగజేయునది విద్యయే. పరదేశములోను విద్యుండు. నిర్దులకులకు ధనమిచ్చునది విద్యయే. విద్యలేనిసంఘము జీవచ్ఛవమును పోలియుండును. విద్యలేని దేశము పేరు ప్రఖ్యాతులులేక నశించును. విద్యావంతుడు కాని మానవుడు పశువుకంటెను అగ్రముడు. యేనాడు మన సంఘము సర్వస్వతీవేషి దోచిలాగ్గుట మానవో ఆనాటినుండియు మన సంఘము అంధకారబంధురమై పోయినది. సకల పాపములకును, నీతిహీన మగు కార్యములకును మనము పాల్పడితిమి. మన పరాధినత్వము, మన ఘోరదారిద్ర్యతనము, మన దుఃఖమునకు, మనకీర్తి నశించి పేరు ప్రఖ్యాతులు లేని మానవసంఘముగా దేశములో నీచాతి నీచముగా చూడబడుటకు విద్యాహీనతయే ముఖ్యకారణము. గనుక ఆదిమాండ్లమహాజనలారా! నా స్వజాతిసోదరులారా! లేండు, మేల్కొనుడు. పరమేశ్వరుడు మీకిచ్చుచున్న ఆవకాశములను పొగొట్టుకొనుచు. మీలో విద్యావంతులెల్లరు 100 మందికి మాటివలెములో విద్యాదానము చేయును. ఈపడమర గోదావరిలో మన బాలబాలికల విద్యాభివృద్ధి కొరతవరకు ఉత్సాహకరముగా నున్నది. అందు ఏలూరుతాలూకా ముందంజ వేయుచున్నది. ఏలూరు పురపాలకసంఘమువారు మనబాలబాలికల నందరను తమ విద్యాలయములలో అగ్రవర్గముల విద్యార్థులతోపాటు చేర్చుకొని అంటుదోషమును పిశాచమును ఆవలకు పారదోలి ఉచితవిద్యాదానము చేయుచున్నందులకు ఏలూరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు రావుసాహెబు బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయకుగారిని పురపాలకసంఘమును నాహ్వాదయ పూర్వకముగా అభినందించుచున్నాను. వీరి ఆదర్శపద్ధతినే అందరను అవలంబించుటగాక యనియు యిందుచేయుమై చేత నాయకులును, దొరతనమువారును తగినఉత్సాహమును సూపుదురుగాక యని నమ్ముచున్నాను. ఏలూరు పురపాలక సంఘమువారు మనజాతిభివృద్ధికి అన్నివిషయములలోను సంవత్సరమునకు 12 వేల రూపాయలు వ్యయవరకు చున్నందులకు యెంతయు వందనీయులు. ఒక ఆదిమాండ్లని ఉన్నతవిద్యాలయములో ఉపాధ్యాయుడుగా నియమించినందులకు వారి బౌద్ధార్యమున కెంతయు సంతోషించుచున్నాము.

ఏలూరు తాలూకాబోర్డువారును అధ్యక్షులగు శ్రీబండారవియ్యన్న పంతులుగారును ఏలూరు నిమ్మజాతులధర్మ సంఘమునకు భూమిరాశి విచ్చి అనేకరీతుల మనజాతివిద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్నందులకు వందనీయులు. నర్సాపురం, తణుకు, భీమవరం, కొత్తూరు స్థానికసంఘములు విద్యాభివృద్ధి విషయములో తృప్తికరముగా క్రద్ధపరిచుచున్నందున వేడుకలకు విచారముచున్నది. ఆప్రాంతములు చూచిన మాసంఘములో అజ్ఞానము రాజ్యము చేయుచున్నది. అయితే ఉత్సాహవంతులగు మా నాయకులును, కొందరు అగ్రజాతి మహానీయులును కొంతవరకు కృషిచేయుచున్నందుకు నాకు సంతృప్తి కగముగా నున్నది. మనకు కావలసినవి ప్రత్యేకము మాల, మాదిగ గూడెములవలె యేమాగుమానో శబ్దముకాదు. విశ్రమ పాకాలలే వివిధగా నుండుటచేత మన విద్యార్థుల అభివృద్ధి నొందుటకు తగిన ఆవకాశము లేరవును. యీపాకాలలో చదువు మన బాలబాలికల కందరికి ఉచితవిద్యాదానము చేయవలయునని స్థానిక సంఘాధ్యక్షులను దేశనాయకులను కొరకున్నాము. బరోడా సంస్థానమునందు నలె యిచ్చట కూడను పాకాలలో చదువు విద్యార్థులకు తరగతులను బట్టి ప్రతివిద్యార్థికి అయిదు మొదలు ఇరుపది రూపాయలవరకు విద్యార్థివేతనము లిప్పించిన తల్లిదండ్రుల కెంతయు ప్రోత్సహకరముగా నుండును. లేనిచో బిడ్డలకు విద్య చెప్పించలేక, యెవ్వలశీతము లతో ఆశపడి గొడ్ల కాపరిగనో, పాలేరుగనో, కృషానకాపరిగనో తల్లిదండ్రులేర్పాటు చేసుకొందురు. సోదరులారా! యింకొక సంగతి మనవి జేయుచున్నాను. అది అంగగను గమనింపవేడుచున్నాను. మనకు ఉన్నతవిద్య లాభకారియైనను, సామాన్యవిద్య మొత్తముమీద చాలుననియే నామతము. మనది ప్రధమమునుంచియు పారిశ్రామికజాతి. వన బిడ్డలకు ఉన్నతవిద్య లయములకంటె పరిశ్రమలు నేర్చు విద్యాలయములే యొక్కవలాభదాయకములు. ఉన్నతవిద్య అందరికి గలభాగ్యముకాదు. అందరకు ఉద్యోగములు దొరకుట దుర్లభము. యిప్పటి విద్యాదానము మనకు లాభకారిగా లేదు. చదువుకొన్న మన యువకులెందరో ఉద్యోగములు, పంతులుపనులు దొరకక అటు పాలేరుతనమునకును, యిటు ఉద్యోగమునకును ద్రష్టా లగుచున్నారు. మనకు వడ్రంగము, నేత, కట్టుపని, కమ్మరము, వ్యవసాయము మొదలగు పరిశ్రమలు విద్యతో నేర్పించిన బానిసోదమునుండి విముక్తులమై మనబిడ్డలసౌభాగ్యమునకు తోడ్పడిన వారగుదుము. ఈ యంతములనే దేశనాయకులును, దొరతనము వారును గమనించెదరని విశ్వసించుచున్నాను. కృష్ణజిల్లాలోని అరువందల వైచ్చిర దొలనమువారి సహాయము పొందు పాకాలలలో 27 మాత్రమే మిత్రముపాకాలలని తెలుసుకొనుటకు నిరుత్సాహముగా నున్నది. ఆదిమాండ్ల నాయకులారా! మనకు కావలసిన విద్య, పారిశ్రామికవిద్య. మనకు అన్నివృత్తులకు లోటు లేకుండ చేయునని పరిశ్రమలు. గనుక ఇలరెండును మీరు గమనింతురు గాకయని వేడుచున్నాను.

సాంఘికలోటుపాట్లు

ముందర మనలో కొన్నిలోపములను దిద్దుకొనుట ముఖ్యపరము. నాటివలన మన జాతి అన్ని విధముల నాశనమగుచున్నది. దురాచారములు ప్రతి సంఘములోను ఉండును. కాని విధిగా ప్రతివాడు చేర్చువలెనని యెచ్చటను ఉండదు. మనలో అట్లుచేయకపోయిన అది కులమునకును పెద్దలకును అపచారము చేయుచున్నామని తలంచెదము నిర్బంధముగా చేయించెదము. ఆపద్ధతి మనలోనే కలదని చెప్పటకు నాకు శిగ్గుచున్నది. శుభాశుభములలో కల్లుచో నమస్సు మునుగ నేగుచుండుము. ఇది శిగ్గుచూచిన నురాచారము. తలపంపులకు పుట్టి, కొంపలి కూలి పోవుచున్నది. మనము నాశనమగు చున్నాము. అనేక దుష్కార్యములకు నీతిహీన కృత్యములకు ఒడబడుచున్నాము. యిట్టి దురాచారపద్ధతి ఏలూరు తాలూకాలో మన నాయకులకు మహారాజ్యశ్రీ దేవేంద్రుగారు చురముగా పారదోలినందులకు విక్రీలి వందనీయులు. నిరుడు వారి గృహమున జరిగిన వివాహములో అతిథులకు సంపూర్ణముగా మృష్టాన్నభోజనమిడి యీ నూతన సంస్కరణమునకు మార్గదర్శకులయిరి. ఏలూరు వెన్నపల్లి వారి కేటలోని మన ఆదిమాండ్లకు ఒక్క యిల్లయినను తప్పకుండ ప్రతికార్యమనందును మృత్యుహీనము నిష్ఠించుటయేగాక మాంసాహారమునకూడ వర్జించెదరు. యిందువిషయమై పట్టునలగో కృషిచేసక అదిగొల్పిన నాయక శిఖామణి శ్రీ రాయుడు గంగయ్యగారికి నామస్తోమపూర్వకవందనము లర్పించుచున్నాను. ఈ గంగయ్యగారును కలపరి సోమయ్యగారును కలకాలమునుండి కాఖాకాగనై మనకు చుగ్గదర్శకులుగానున్నారు. నేనును నా సోదర ప్రచారకుడు శ్రీ నీలం వెంకయ్య

గారును మీజిల్లాలో రెండు సంవత్సరములు ప్రచారము చేసిన పుష్కర మన సంఘపరిషత్తులు పూర్తిగా తెలుసుకొంటిమి. ప్రజలకు ఉపన్యాసములతోను, పారికథలు, భజనలు, సభలు మహాసభలలో మన సంఘములో ఉత్తమ ధర్మములను బోధించితిమి. మధ్యపాన నిషేధము పండులను వధించుకుంటుంటున్నామి. మితాచరము విద్యాప్రభోధము మొదలగు ధర్మములను బోధించితిమి. మాత్రరారమును మీజిల్లా కాలిగ్రేసు సంఘమువారి సహాయముతో కొనసాగించితిమి. ఆదిమాంధ్ర సోదరులారా! దురాచారములు రూపుమాపుడు. మన సంఘమును లేజోవంతముగ ప్రకాశింపజేయుడు. మధ్యపానము, నూకరవధ, కోడిపండులు అమిత్యయము, రూపుమాపుడు. ధనమును కూడబెట్టుడు. నా సోదరులారా! నీతి, జైదార్యము, సత్యసంధత, విషయము, విధేయత, పెద్దలయొడ పూజ్యభావము, మాతృదేశరాధన అన్యోన్య సహకారము, జాతికై మనప్రాణము లర్పించు త్యాగ భావములు అలవడజేయుడు. సకల సద్గుణములకు మనవంశము పుట్టినిల్లని మీరెరుగుదురు. నాసోదరులారా! మనవంశము సుధ్యమింపుడు. రెండు. మేల్కొనుడు. గమ్యస్థానము చేరువరకు ఆగవలదు. ఘోరదురాచారమహావృత్తమును కూకటివేళ్లతో పెకలించుడు. ఇదియే మన అదర్శము.

రాట్టము—మగ్గము

ఆదిమాంధ్ర మహానాయకులారా! యీ పరిశ్రమ అనాది నుంచియు మన కులదేవతగా విరాజిల్లుచుండెను. అయితే విదేశీ వ్యవస్థాపతి కాగలేక యీ పరిశ్రమ అంతరించుకొని ఖీణించుచున్నది. యిప్పుడు అనుకూలపరిస్థితి లేరవుచున్నది. సర్వజనులు ఖద్దరువస్త్రములు ధరించుట ప్రారంభించుచున్నారు. మనము ప్రతియింటను రాట్టములు, మగ్గములు నెలకొల్పవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇది స్వతంత్రదేశము. రాట్టము మన యిలువేల్పు. ఇదంతయు మన ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడును మన దరిద్రతను రూపుమాపు వజ్రాయుధము. యీ పరమ పవిత్రముగు సాధనమును పునరుద్ధారణచేసిన ఆ మానవోత్తముడు గాంధీ మహాత్మునకు మన జాతిపితమున వందనసహస్రము లాచరించుచున్నాను. మనలో ప్రతివారము ఖద్దరు వస్త్రమును బూనెదరుగాక యని కోరుచున్నాను.

ఆదిమాంధ్రోద్యమము

మన ఉద్యమము ఆంధ్రదేశములో అందు ముఖ్యముగా కృష్ణా, గోదావరిజిల్లాలలోను, కొంతవరకు గుంటూరులోను ప్రచండరూపముతో హైదరాబాదు రాజ్యములోను పది పదునైదు సంవత్సరములనుండి మొలకెత్తి దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఈ ఉద్యమమునకు మూలపురుషులు ఏలూరు వాస్తవ్యులగు కీ॥ కే॥ శ్రీ చింతా శేషయ్యగారని చెప్పియుంటిని. ఏ సదుద్యమమును, ఏ ఉత్తమధర్మమును యెన్నటికి అంతరించదు. అది భగవద్విధానము కాదు. పశువులకంటె హీనముగ చూడబడు నీగ్రోజాతి నేను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముతో విరాజిల్లుచున్నది. మహాపురుషులెందరో ఆసంఘములో ఉదయించిరి. ఆర్యచోం లింకన్, జార్జి వాసింగ్టన్ మొదలగు ఉత్తమపురుషులెందరో అందవలెనని. మొన్న నేమిరీసంగతి వినియుందురు. నేపాళమహారాజు బానిస వ్యాపారమును పూర్తిగా నిర్మూలపజెను. నేడు స్వాతంత్ర్య దుండుభి ప్రపంచములో నలుదిశల మారుమోగుచున్నది. స్వతంత్రతాను దుదయించెను. మానవ స్వాతంత్ర్యమునకై నేడు రాజ్యాంగ మంతయు తీవ్రగతి పోరాడుచున్నది. ఈ సంతోషవార్తలు మనహృదయమును సాకినవి. మన మనస్సు అనంద తరంగములలో నోలెడుచున్నది. భారతవర్షమున నేడు యీమహాయజ్ఞము ప్రారంభమైతి. ఓ ఆదిహిందూ పుత్రులారా! రెండు, రెండని, భారతమాత ఉద్ధృతి ధించుచున్నది. అవకాశమును చేపట్టుకొనుచున్నాము. జిల్లాసభలు, రాష్ట్రసభలు, గ్రామ తాలూకాసభలు చేయుచున్నాము. మన నాయకులు తమ బాధ్యతను గుర్తించుచున్నారు. సంఘ నిర్మాణమునకై ఆపూర్వబలముతో నేమి జేయుచున్నారు. పశ్చిమమున పూజనీయుడగు ఆధిరోత్తముడు శ్రీమాన్ శివశేక్తి భాగ్యరెడ్డివర్మ యోధాగ్రేసరుడు నాయకత్వము వహించెను. నిజాంరాజ్యములో ఈయనయే ఆదిమాంధ్రులకు ముఖ్యనాయకుడు. తన పలుకుబడిని, తన విలువగల కాలమును, తన ఉత్సాహమును అచ్చటనేగాక నలుదిశల వెదజల్లుచున్నాడు. పెక్కు పర్యాయములు అధిక వ్యయప్రయాసముల కోర్చి మన ఆంధ్రదేశమునకు వచ్చెను. నేడు మన ఆంధ్రదేశమున మన ఆదిమాంధ్రులకు నాయకాగ్రేసరై ఆనేక స్థానికసంఘములలోను, కాసన సభలలోను గౌరవపదములను వహించి, ఆదిమాంధ్రసంఘమును అద్వితీయముగా నడుపుచున్న మహారాజు శ్రీ నరాలశేట్టి దేవేం

ద్రుడుగారును, మన ఆదిమాంధ్ర సంఘనేపకులును, త్యాగశీలు యను అరు రాయుడు గంగయ్యగారు, నీలం వెంకయ్యగారు, ఆత్మైల మార్యనారాయణగారు, కుసుమ వెంకటాద్రియ్యగారు, బడుగు నాథమనిగారు, సుంద్రు వెంకయ్యగారు, మొదలగువారలచేత ఉద్యమము, దున్నా కమలాభాగారు, దిద్ద పుల్లయ్యగారు, చిలుకొట్టి వెంకటస్వామిగారు, పోలుకొండ రామానుజంగారు, గొట్టిముక్కల వెంకయ్యగారు, వేడంగి భీమయ్యగారు, గారపాటి గోగులగారు, చిలకపాటి నూరన్నగారు, గాది శేషయ్యగారు, నల్ల వీరాస్వామిగారు మొదలగు మహానాయకులెందరో మన సంఘములో నాయకత్వము వహించి పనిచేయుచున్నారు. ఇక మనకు లోటుండదు. అనేకమంది యువకులు ముందుకు వచ్చుచున్నారు. మన ఆంధ్రదేశములో యీ పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా మన ఉద్యమమునకు ఆటపట్టులు వెలయుగాక యని భగవంతుని విక్రీల ప్రార్థించుచున్నాను.

నిమ్మ జాత్యుద్ధరణము—ఆస్పత్రికా పాపనివారణము

ఈ రోజుమాట చెప్పకలేము. మన యభివృద్ధికిని మన ఉత్సాహమునకు అభివృద్ధిగమనో సంఘబహిష్కారమును సహితము వదులదీయక నేమి జేయుచున్న దినజనోద్ధారకులను మన మెన్నటికి మరచజాలము. వారు కేవలము స్వార్థరహితులై యున్న ఒక దీనజాతికి నేపచేసిన వికార వృద్ధులు. రాజమహేంద్రవరములో మా యభివృద్ధికి కారకులగు (బ్రహ్మశ్రీ) చిలకమర్రి లక్ష్మీవరసింహము పంతులుగారు, బందరులో శ్రీ వేమూరి రాంజీరావుగారు గుడివాడలో శ్రీ గూడూరి రామచంద్ర రావుగారు, గుంటూరులో నల్లపాటి హనుమంతరావుగారు, ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు, కాకినాడలో దివానుబాద్దూరు సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నము నాయుడుగారు, శ్రీ పీఠాపురాధీశులు, ఏలూరులో శ్రీ వెల్లంకి కృష్ణమూర్తిగారు, వంటి ఉదారచరితులే నేడు మన యభివృద్ధికి ముఖ్యకారకులు. నేడు మనసంఘముచోదయమనక పీరిని సృష్టించవలసియున్నది. మరియు శ్రీ తల్లాప్రగడ నరసింహశర్మ ప్రకాశరాయణుగార్లు ఆంధ్ర పత్రికాధిపతులు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, తాయి వెంకటశేషగిరిరావు నాయుడుగారు బ్రహ్మశ్రీ మంగిపూడి వెంకటేశ్వరగారు మొదలగు దీనజనబాంధవులను పరాత్పరుడు ఆశీర్వదించుగాక!

ఆస్పత్రికా పాప నివారణ విషయములో యీ ఉద్యమము యిదివరకు సక్రమపద్ధతులమీద నడుపబడలేదని మనవి జేయుచున్నాను. దీనజనోద్ధారకులకు, పీరికి వ్యత్యాసము కలదు. యీ ఆస్పత్రికా నివారకసభలో ఆదిమాంధ్రులను సమావేశపరచి అగ్రజాతినాయకు లందరును జూరియెంటు సహజముగ ప్రేమ, అనుతాపము కనబరచినట్లు కాన్పించదు. ఇందు విషయములో ఒకటి మనవి జేయుచున్నాను. 1918 సంవత్సరములో దేశబంధు, లాలా లజపతిరాయి అధ్యక్షతక్రింద ఆస్పత్రికా నివారణసభ లాహోరులో జరిగెను. అందు రాయబహుద్దూర్ లాలా మురళీధర్ (రీటైర్డ్ జిల్లాజడ్జి) లాలా రోహన్, లాలా హంసరాజ్, మహాత్మ మునిషీరామ్ (ఇప్పుడు శ్రీధానంనస్వామి) లాలా లాల్ చంద్ (పంజాబు హైకోర్టు జడ్జి) మొదలగు పాంచాల సింహములు వందలకొలది ఆ సభలో సమావేశమైరి. వేలకొలది ఆదిహిందవులను ఆహ్వానించిరి. తా మందడను వారిమధ్య ఆసీనులైరి. తీరందరిచేతను స్నానములు చేయించి మాతసప్త్రము లిచ్చిరి. ఈ ఆస్పత్రికా లరబడువారి చేత మితాయిలు పుచ్చుకొని భుజించిరి. తంబూలులను పుచ్చుకొనిరి. తమ శీఘ్రలలోను, యిండ్లలో గల బావులలో నీరు తోడించిరి. ఇట్టి ఆస్పత్రికా నివారణసభ యితరవర్షమున మన ఆంధ్రదేశమున యెచ్చటయినను జరిగెనా యని మన అగ్రజాతి నాయకులను ప్రశ్నించుచున్నాను. యెంతవరకు వాదోపవాదములు, కృత్రిమదేశభిమానము, కపటవాక్రదర్శనము మన సభావేదికలపైన నిరంకుశముగా రాజ్యము చేయుచున్న పని నిష్కలమముగా నేను మనవి చేసినందులకు పెద్దలు మన్నింతురుగాక! ఓ అగ్రజాతి నాయకులారా! మీరు పరమపూజ్యులు, మీ జైదార్యము, దేశభక్తి అద్వితీయములు. కార్యాచరణ మందు జంకకుడు.

రామకృష్ణ పరమహంస యేమిచెప్పెను? “పరమేశ్వరా జ్ఞాన్సాగరియందును, చండాలునియందును, దేవీప్రమానముగా వెలిగిండువాడవు నీవే. నీ వొక్కడవే యిన్నిరూపములతో ప్రకాశించుచున్నావు.” భారతదేశమునందవతరించిన మహాపురుషులకు శ్రీ రాజా రామమోహన్ రాయ్, స్వామి వివేకానంద, దయానంద సరస్వతి, జిజ్ఞీసు రెనడె, లోకమాన్య బాల గంగాధర తిలక్, లాలా లజపతిరాయి, వికల్ భాయి పిండే, శ్రీమహా త్యాగాంధి మొదలగు భారతజాతీయనిత్యాత్ముల యేకగ్రీవముగా

యేమి చెప్పిరో విచారించుడు. యెచ్చటనో వేలకొలది మైలు దూరమున నున్న బక్షిజాత్రీకా భారతీయులు, కపటాభారతీయుల అవమానమును తలంచుకొని సానుభూతి సభలు చేయుదురు. మీ రాజాతీయ బానిసత్వమునకు విలపించెదరు. ఆంగ్లేయులపై పండ్లు పటపటమని తోరికెదరు. గాజుగృహములలో నివసించుచు పరగృహములపై రాళ్ళు దువ్వకును. ముందు మన గృహమును చక్కబెట్టుడు. ఇదియే మావధర్మము. పిక్కిరికాది సమస్తజంతువులను బ్రహ్మస్వయాపముగా నెంచిన ఆర్యముని సంతతివార మని చెప్పకొనదు. అహింసా పరమోధర్మః అను వాక్యమును దిగ్దశల మోరుమ్రోసునట్లు పలుకుము, బుద్ధదేవుడు మొదలగు త్ర్యంబూర్తులను స్మరించుచు నిష్టిపాతకమును మీరు చేయకూడదని మనవిచేయుచున్నాను. మీరు మమ్ములను అంటరానివారనుటలో మాగౌరవముకంటె మీగౌరవమే యెక్కువగా పోవుచున్నదనియు, మీ పూర్వులకే, మీ ఋషిపుంగవలకే గౌరవహాని గలుగుచున్న దనియు, మీహృదయములే బాక్షిజ్య గాహిత్యము లగుచున్నవనియు మనవి జేయుచున్నాను. మీరే, కాలముయొక్క మార్పున గ్రహించి మార్చకపోయినచో సంఘ విప్లవము గలుగుననియు అనవసరముగా దౌర్జన్యములకు దిగునేమో యని భయపడుచున్నాను. త్వరతోనో ఆలస్యముగనో యీసమస్య తీరకలేవు. శ్రేమభావముతో, దౌర్జన్యరాహిత్యముతో, మీరే యీసమస్యను పరిష్కరించుట సర్వోత్తమ మని మనవి జేయుచున్నాను.

ముగింపు

ఆదిమాంధ్రనాయకులారా! నాగిండ్లసోదరులారా! మీరందరును సావకాశముగా నా ఉపన్యాసమును వినినందులకు నందనము లాచరించుచున్నాను. ఒకమాట మనవిజేసెదను. మన సంఘములో భేదభావములకు యెడమియరాదు. వృత్తులచేత శ్రేణులను మన కులము లన్నియు ఒకటిగా తెలియవలయును. సంఘ దురాచారములను నాశనముచేయుడు. శ్రేమ సంఘములో విద్యాభివృద్ధికి తగినజూరములను వెంటనే అరయుడు. విశ్వవ్యయము, సాధుశీలము, మొదలగు ఉత్తమగుణములను అవలంబించ వేడుచున్నాను. రైతులకు మనకు అగ్రవర్ణములకును మనకును గల సుహృద్భావమును తెంపించించుడు. సర్వజనుల ప్రేమను ఆకర్షించుడు. దినములు మనకు అనుకూలముగా నున్నవి. శ్రజలును ప్రభుత్వమును తోడ్పడుచున్నాను. అందరి సహాయమును పొందుదము. రెండు, ముందుకు నడుపుడు. నన్ను ఆహ్వానించి నా కీగౌరవము గలుగజేసినందుల కంతయు యేలూరు ఆదిమాంధ్ర సంఘమువారికి హృదయపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాను. వందనాతరంగం.

వెల్లింగ్టన్ సిసిమా

మోపుంటురోడ్డు, మద్రాసు.
29-12-25 మంగళవారమునుండి 1-1-26 శుక్రవారమువరకు క్రొత్తసంవత్సరమునకు ప్రత్యేకముగా “అన్ని నూతనతమాషాలు” ప్రదర్శించబడును ఆనందమును, సుఖమును గలిగించును

కౌను థియేటరు

26-12-25 శనివారమునుండి 1-1-26 శుక్రవారమువరకు ప్రదర్శనము 2 ప్రదర్శనములు సాయంత్రము 6-15 ని, రాత్రి 9 గం-30 ని. ప్రతి శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3 గం-15 ని ప్రత్యేక మాటనిగలదు. మదన్ థియేటరు వారు క్రొత్త ఇండియన్ ఫిల్ము, “ఛాంత” కోరికలు, దుఃఖము, స్త్రీల దుర్గుణములు, దుఃఖము మొదలగునవిగల కథ. 7 పెద్దరిల్లుగలదు, మదన్ థియేటరు వారిచే తెయారుచేయబడినది.

సందరితైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0—8—0
ఒక డబ్బీతైలము విడవక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మొటిములు మచ్చలు మానును. ముఖము కాంతివారి, సున్న గా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వము కలిగి నాజూవుతెరును. ఈతైలము మంచి సువాసన దలిగి మిగడవలె సుందరము అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

ది య సా ఫి కల్ జూ బ్లీ మ హా న భ

అడయారులో నిటీవల జరిగెను. అధ్యక్షురాలగు డాక్టరు బి.సెంటుగారి యవన్యాసమును వినుచుండెన. సభికులు

అడయారులో, స్టారుసంఘమువారి యూరేగింగు

డాక్టరు బి.సెంటుగారు మధ్యమ గలరు. వారి వెనుక గొడుగుబట్టుకొనినవారు జిడ్డు కృష్ణమూర్తి గారు. బి.సెంటుగారికి ముందరనున్నవారు వరుసగ బివప్ప, లెడుబీటరుగారు, అరండేలుగారు, బివప్ప వెడ్డిపుడ్డుగారు. అరండేలుగారిసతి యగు రుక్మిణమ్మగారు, కృష్ణమూర్తిగారికి వెనుక నడుచుచున్నారు.

ఆర్యవైశ్యయువజనమహాసభ

చెన్న పురి

సి. నానుడేవనుగారు, కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

రాబోవు జనవరి 2, 3, 4 తారీఖులలో జరిగెడి ఆర్య వైశ్య యువజనమహాసభలో మత, సాంఘిక, ఆర్థిక, దేశభాగ్య విద్య మొదలగువానిని అభివృద్ధిజేసింది తీర్మానములను, అట్టి తీర్మానములను ఆచరణలో పెట్టుటకై ప్రతిగ్రామములో ఆర్యవైశ్యసంఘముల నేర్పరచుటకు తగు తీర్మానములు చేర్చింపబడును. ప్రతినిధులు యీ మహాసభలో చేర్చింపవలెననెడి తీర్మానములు సి. నానుడేవన్, వైశ్యహస్తత్, కిల్పాక్, చెన్న పురి అను విలాసమునకు పంపవలెను.

ఈసభలో తెలుగునను, ఆంగ్లమునను వాగాటిపోటి జరుపబడును. ఇందులో పోటీచేయు అభిలాషనుండెడి ఆర్య వైశ్యయువకులెల్లరు, ఒక్కొక్కదానికి రు. 0-8-0 ప్రవేశము ముగా మి. డి. యల్. చెట్టిగారు, 24 గోవిందప్పనాయనిపీఠి, చెన్న పట్నం అను విలాసమునకు పంపవలెను.

ఈసభకు ప్రతినిధులుగా వచ్చెడివారు జనవరి 1వ తేదీ నుండి చెన్న పురిలో సాందర్యమహాసభకు ప్రక్కననుండు శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరి సత్రములో దిగవచ్చును. వారిపడకలకు వారే తగుయేర్పాటులు చేసికొనవలెను.

ఇచ్చటికి చాలమంది ప్రతినిధులు వచ్చియున్నారు. ఆర్య వైశ్య మహాజను లెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు. ప్రత్యేకముగ ఆహ్వానము లంపబడినవి. కారణాంతరములచే నట్టి ఆహ్వానము లందనివారు యీ ప్రకటననే ఆహ్వానముగ నెంచి దయచేయ ప్రార్థితులు.

మదరాసు కార్పొరేషను

దక్షిణాఫ్రికా వర్తకసంఘపు ప్రతినిధులు

దక్షిణాఫ్రికా వర్తకసంఘమువారు మద్రాసు కార్పొరేషనుకు ఇరువురు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుచున్నారు. ప్రస్తుతము పి. అశ్వగిరినాయుడుగారు, మహమ్మదు మూసా సేటుగారు ఈసంఘము ప్రతినిధులుగా కార్పొరేషనుసభ్యులుగ నున్నారు. పిరి సభ్యత్వపు కాలపరిమితి అంతముందెననియు, 1926 సంవత్సరము జనవరినెల 20 వ తేదీ లోపుగ వర్తకసంఘమువారు మరల ప్రతినిధుల నెన్నుకొని ప్రభుత్వమువారికి ఎన్నుకోబడినవారి పేర్లను తెలుపవలయునని ఈవారపు గజెటునందు ప్రకటించబడినది.

మునిసిపల్ సంగ్రహములు

అధ్యక్షునిఎన్నికయందు అధ్యక్షులకు సమానమగు వోటువచ్చిన ఏమిచేయవలెను?

మునిసిపల్ సంగ్రహములు అధ్యక్షులు లేక ఉపాధ్యక్షులు ఎన్నికలసందర్భమున ఇరువురు అభ్యర్థులే యుండి ఆ అభ్యర్థులెరువురకు సమానముగ వోటువచ్చిన తాత్కాలికముగ అధ్యక్షుడుగ నున్నవారు ఇరువురు అభ్యర్థులకు చీట్లపైచాపి ఒకచీ ఎత్తవలెను. ఎవరిపేరుగలచీట్ల ప్రభుత్వమున వచ్చునో అతడు ఎన్నుకోబడినట్లుగ నిర్ణయింపవలయునని ఈవారపు గజెటు నందు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

ఐ.మా.శి.కృ.ప్రభుపత్రిక

సంపాదకుడు-పాలకొండ రామచంద్ర శర్మగారు

ఇదియొక మాసపత్రిక. మూడవ సంపుటము ప్రథమ సంపుటి మాగ్నెటికల్ పూర్ణిమ (20-11-25) నాడు వెలువడినది. శ్రీ సద్గురు మాణిక్య ప్రభుమహాత్మ్యము, అచల విమర్శనము భగవద్గీతా శాస్త్రవచనము, మహానీయచరిత్ర, ఆస్పృశ్యత అను వ్యాసము లిందుకలవు. సాంఘికచందా రెండురూపాయలు. వలయు వారిటుల వ్రాయవలెను. శ్రీమహానీయ మాణిక్య ప్రభు ముద్రణాలయము, శ్రీనాగాశ్రమము, కంకరగిరి, ఆస్పరి (అశ్వపురి) అండ్, బెల్లారిజిల్లా

గిండి గుట్టపుపంచాయితీలు

వాణిజ్యసంఘము, తిరువాన్కూరు
మహారాజగారిల బహుమతులు

నిన్నటి సాయంత్రము 2 గంటలకు మరల గిండి గుట్టపు పంచాయితీ ప్రారంభింపబడినది. 12 గంటలనుండియు ప్రత్యేక పురైలుబద్ధయందు ప్రజలు అవసరిముగ్గుగా గిండికి వచ్చుచుండిరి. 2 గంటలకు వరకే సభ్యులు గూర్పుండు ప్రదేశము 1 వ తరగతి, జూదములాడువారిఫలము, ప్రేక్షకుల స్థానములన్నియు సంతృప్తముగ నిండిపోయెను. మొత్తము 8 పంచాయితీలు జరిగెను. ఈ 8 పంచాయితీలను దాదాపు అన్నియు ఇంగ్లండు, అరేబియాదేశపు గుట్టయై. మొత్తము 8 పంచాయితీలలో పోటీజేసిన 100 గుట్టయలందు స్వదేశీయం దు బట్టి స్వదేశీయం దు లెంపబడినగుట్టయలు 6 మాత్రమే పోటీ జేసెను. మిగిలినవన్నియు విదేశీయగుట్టయై. నిన్నటిపూర్వాహ్నము వర్షముగరియనట్లు మేఘము లాకింత భయపెట్టినను వెంటనే మబ్బు తెరిపిడి సభ్యులకు ప్రేక్షకులకు సంతోషమును గలుగజేసెను.

చెన్నై శ్రీవాణిజ్యసంఘమువారి రోకవెండిగిన్నెను, తిరువాన్కూరు మహారాజ రీజెంటువారు మరియొక వెండిగిన్నెను నిన్నటిదినము 4, 6 పంచాయితీలలో 8 వ తరగతి 4 వ తరగతి గుట్టయలకు బహుమతిగ నొసంగిరి. వర్తకసంఘమువారి బహుమతిగిన్నె ఒక మైలు పంచాయితీలో "విల్లూ, దాసను" వారి "బాటిలుకాండ్" అను గుట్టయలన గుట్టయను తిరిబీరుజేసిన "గెగ్గు" అనువారి రోకవెండిను. "హార్డింగ్" అనునాటి డి గుట్టయ నారోపించెను.

తిరువాన్కూరు మహారాజ రీజెంటుబహుమతి "సర్. డయాన్స్ విన్ డే" గారి "వోకింగహాము" అనుగుట్టయచే "ట్రూస్" అను వారు గెలువజాలిరి. ఈ గుట్టయను "జేమ్స్" అను ఆస్తికు దారొపించెను. గవర్నరుగారిసమక్షమున కార్యదర్శి కోస్తునతిగారు ఇరువురకు వెండిగిన్నెల నొసంగి బహుమతి రించిరి.

ఆశ్చర్య కు లు

కెగ్గును, హార్డింగ్, క్రాఫ్టర్ బాబాజాన్ అనునవ్వరు ఆశ్చర్యకుల మూలముగ నడుచెంచి నేటిపంచాయితీలో పాల్గొనిరి. ఫిరైలియందు "జేమ్స్" అనునాతడు రెండుపంచాయితీలలో మొదటివారుగవచ్చి ప్రజలెల్లరమెప్పు వడసిరి. ఫిరైలివరలో నెక్కుడు జయమును గాంచుకొనినను నిన్న రెండుమారులు ప్రథములుగ ఒకమారు రెండవవారుగను వచ్చుట వలన పంచితీరిని గడించిరి. మిగిలిన ఆరు పంచాయితీలందు తావన్న, జిస్, షెర్మన్, హార్డింగ్, బర్గెస్, యాష్టనుగారులు గెలుపొందిరి. నిపుణులగు అక్వారోహకులని పేర్కొనెడి బీస్టి, మికింగ్సు గారి కిరువురను ఒకపంచాయితీన నను ప్రథములుగ రాకుండుట పెక్కుర కాకా భంగము గలిగినవలెపో వింతలేదు. వెండిగిన్నెల బహుమతి పంచిన గుట్టయలుగాక మిగిలిన ఆరు పంచాయితీలలో అపోలో పంచాయితీ ముందు కొల్లా పూరు మహారాజగారి "గ్రెఫాక్స్" అనుగుట్టయను, "వజీర ఇండియా స్వదేశీ ఆశ్చర్య" పంచాయితీ మొనూరు మహారాజగారి "వైబిల్" అను గుట్టయను "సిరియస్" పంచాయితీలో "రయన్" గారి "లాట్టుకాలు" అనుగుట్టయను, "వెల్లింగ్టన్" పంచాయితీలందు "మెకంజీ" గారి "మాడ్జి నాల్డు" అను గుట్టయను, "గ్రీఫీ" పంచాయితీలో "హెర్నెస్" గారి "లేమరీగోల్డు" అను గుట్టయను, "కొలంబో" పంచాయితీలో "ఎస్పాక్" గారి "జియాబ్" అను గుట్టయను, ప్రథములుగ గెలుపొందెను నిన్నటి గుట్టయలన్నియు అన్ని పంచాయితీలలోను బహుమతిలునపుడు తృప్తికరముగ నుండెను.

వివరములు

మొదటి పంచాయితీ: అపోలో పంచాయితీ 2 గంటలకు సమముగ ప్రారంభింపబడినది. పరుకెత్తలసిన దూరము 6 ఫర్లాంగులు. మొదటిపంచాయితీ గుట్టయవకు రు 1000 లు, 2 వ గుట్టయవకు రు 800 లు, 3 వ గుట్టయ రు 200 లు.
"గ్రెఫాక్స్" అను గుట్టయపై తావన్నగారు ప్రథములు గను, "వాంహాక్" పై "బీస్టి" గారు ద్వితీయులుగను "ట్రూస్" పై "జేమ్స్" మూడవవారుగను గెల్చిరి. ఆరు ఫర్లాంగులను 1 నిమిషము 24 2/5 సెకండ్లలో పరుగిడెను. మొదటి గెలుపొందిన గుట్టయ వత్తుముగ రు 281 లు, పిదప వచ్చినవానికి క్రమముగ రు 76, రు 37, రు 78 లు పంచి యివ్వబడినది.

2 వ పంచాయితీ

2-30 గంటలకు ప్రారంభింపబడినది. పరుగిడవలసిన దూరము 6 ఫర్లాంగులను గెలుపొందిన గుట్టయవకు రు 1,200 లు. రెండవ దానికి రు 800 లు, 3 వ దానికి రు 200 "వైబిల్" అను గుట్టయపై "జిమ్" అనువారు ప్రథములుగను, "మల్వెరీ" పై "బర్గెస్" గారు రెండవవారుగను, "డ్రమ్మర్బాయ్" పై "హార్డ్" అనువారు మూడవవారుగను గెలుపొందిరి. 6 ఫర్లాంగులను 1 నిమిషము 19 4/5 సెకండ్లలో పరుగిడెను. మొదటి గుట్టయవకు రు 19 లు, 2 వ దానికి రు 16 లు, 3 వ దానికి రు 26 లు పంచి యివ్వబడినది.

3 వ పంచాయితీ

"సిరియస్" పంచాయితీ 3 గంటలకు ప్రారంభమయెను. పరుగిడవలసిన దూరము 6 ఫర్లాంగులను మొదటి గుట్టయవకు బహుమతి రు 1500 లు, 2 వ దానికి రు 800 3 వ దానికి రు 200 లు. మొదటిపంచాయితీను, "లాట్టుకాలు" అను గుట్టయపై "ఫెర్గస్" గారును 2 వ పంచాయితీను "క్లాగ్గాన్" అను గుట్టయపై "హాయ్" గారును, 3 వ పంచాయితీను "సావి" అనుదానిపై "యొస్టను" గారును గెల్చిరి. మొదటి గుట్టయవకును రెండవదానికిని కొద్దిగ భేద ముండెను. మొదటిదానిగోతుక రెండవగుట్టయవకు ముందుగనుండి గెలువజాలెను. 6 ఫర్లాంగులను 1-25 లలో పరుగిడెను. మొదటిగుట్టయపై రు 84 లును, పిదప వచ్చినవానికి క్రమముగ రు 27 లు, రు 76; రు 25 లు పంచి యివ్వబడినది. ఈ పంచాయితీలో "అహ్మద్" "ఎల్విక్రికపనరు" అను గుట్టయలపై పలువురు దబ్బును గోల్చియ్యిరి.

4 వ పంచాయితీ

"ట్రేడుకప్ప" పంచాయితీ 3-30 గంటల కారంభింపబడినది. పరుగిడవలసిన దూరము 1 మైలు. మొదటిపంచాయితీ గుట్టయవకు వెండిగిన్నెయొన్న రు 1000 లును బహుమతి. 2 వ దానికి రు 2000 లు; మూడవదానికి రు 1000 లు. "బాటిలుకాలు" అనుగుట్టయ నారోపించిన "హార్డింగ్" గారు మొదటిపచ్చిరి. "ప్లాటినము" పై జేమ్స్ గారును, "లెంబు" పై జాక్సును గారును 2, 3 వారులుగ వచ్చిరి. మొదటవచ్చినది 1-41 సెకండ్లలో పరుగిడిరి. గెలుపొందిన గుట్టయవకు రు 44 లును రెండవదానికి వరుసగ రు 20, 81, 58 లు పంచి యివ్వబడినది.

5 వ పంచాయితీ

"విల్గెన్" పంచాయితీ 4 గంటల కారంభమయెను. పరుగిడవలసిన దూరము 1 1/2 మైలు. మొదటిగుట్టయవకు రు 8000 లు, 2, 3 గుట్టయలకు రు 2,500 లు రు 1,500 లు బహుమతులు. "మాడ్జి నాల్డు" అనుగుట్టయపై "బర్గెస్" అనువారు మొదటివారుగను "బాటిల్ యావు, లక్ష్మీప్రసాదు, అనుగుట్టయలపై "హార్డింగ్, టావ్నుగారులు 2, 3, వారులుగను వచ్చిరి. మొదటి గెలుపొందిన గుట్టయవకు రు 79 లు. మిగిలినవారికి వరుసగ రు 27; 58; 38 లు పంచి యివ్వబడినది.

6 వ పంచాయితీ

"తివారుమ్మారుముహారాజిరీజెంటుకప్ప" పంచాయితీ 4-30 గంటలకు ఆరంభింపబడినది. పంచాయితీలో గెలుపొందినవారికి వెండిగిన్నె రు 1000 లును 2, 3 వారులకు రు 2000 లును, రు 1000 లు బహుమతు లొసంగబడినది. 6 ఫర్లాంగుల దూరమును 1-17 3/5 సెకండ్లలో పరుగిడెను. మొదటిగుట్టయపై రు 44 లు. పిదపవచ్చినవానికి వరుసగ రు 19; 27; 16 లు పంచియివ్వబడినది.

7 వ పంచాయితీ

"గ్రీఫీ" పంచాయితీలో 13 గుట్టయలు పోటీ జేసెను. 6 ఫర్లాంగులను 1-15 3/5 సెకండ్లలో పరుగిడెను. మొదటి గుట్టయవకు రు 1200 లును రెండవదాని గుట్టయలకు రు 800 లు, రు 200 లును బహుమతు లొసంగబడినది. "లేడీ మారిగోల్డు" అనుగుట్టయపై జేమ్స్ మొదటిబహుమానమును "రావెన్స్ వీలు" పై "జిమ్" రెండవ బహుమతిని "రెడ్ కాక్" పై "క్రాఫ్టర్" 3 వ బహుమతిని బహిరి. మొదటి గుట్టయపై రు 181 లును రెండవదానిపై వరుసగ రు 46; రు 51; రు 83 లు పంచియిచ్చిరి.

8 వ పంచాయితీ

"కొలంబో" పంచాయితీలో 14 గుట్టయలు పోటీ జేసెను. మొదటి గుట్టయవకు రు 2000 లు. రెండవదానికి రు 700 లు. 3 వ దానికి రు 300 లు ను బహుమతు లొసంగబడినది. 6 ఫర్లాంగులను 1-25 లలో పరుగిడెను. "జియాబు" అను గుట్టయపై యొస్టనుగారు మొదటి బహుమతిని "నవాబు" అను దానిపై మికింగ్సుగారు రెండవ బహుమతిని "సల్వే" అను గుట్టయపై "బర్గెస్" అనువారు 3 వ బహుమతిని గడించిరి. పిదప 6 గంటలకు పంచాయితీయొ ముగింపబడి దూరగ రోలి వదుగురు మాత్రమే సభ్యులనుతో నిండ్లకు జరిగెను.

పార్కు పేడుకలు

వ్యాయామములు-ఆటలు

బెనర్జీ, డా. ఆనీ బెనెంటుగార్లు యువవ్యాసములు మొనూరు సంస్థాన ప్రధానా నాథ్యులకు సర్ ఎ ఆర్ బెనర్జీ గారు నిన్న సాయంత్రముపార్కు పేడుకల కథనమునహించి, ఆటలలో విజయమందినవారికి బహుమానముల పంచిఇచ్చి భారతీయులు కేరళ వ్యాయామములం దెక్కువ శ్రద్ధ దీసుకొనవలెనని హెచ్చరించిరి.

ఈ వారము భారతదేశమునకంతటను జాతీయప్రాముఖ్యమైన అఖిలభారత జాతీయ హాసభలు, అఖిలభారతవస్తుప్రదర్శములు ఈ వారముననే జరుగును. జాతీయవ్యాయామము, క్రీడల జాతీయభివృద్ధి కనసరచుగు ముఖ్య విషయములలో నొకటి. అవి ఇతర ఉద్యమముల కేమత్రమును దీరిపోవు. భేదములు వ్యాయామములు ప్రాచీన భారతీయ సాంప్రదాయములందెక్కువ ప్రాప్తిహింపబడుచుండెడివి. ఏ దేశీయోత్సవమును జూచినను, కుభ కార్యమును జూచినను ఆటపాటలు లేక జరుగవు. అనియే జాతీయ వ్యాయామములను, క్రీడలను ప్రాప్తిహించినవి. ఇవిగాక సంస్థానములందును, వహూవ్య దీ య సంస్థానములందును గూడ దర్బారు సమయములందీవ్యాయామములు చాల ప్రాప్తిహింపబడుచుండెను. భారతీయులకు మలయొద్దము (కుస్తీ) ఒక గొప్పకళ పాశ్చాత్యదేశములందు ముష్టియుద్ధమంత ప్రాముఖ్యమైనదిగ పరిగణింపబడుచుండెనో జపాను మొదలగు ఆసియాదేశములందు జాల్సయుద్ధమంట ముఖ్యమైనదిగ భావింపబడుచుండెనో భారతదేశమున మలయొద్దమంత ప్రాముఖ్యమైనదిగ పరిగణింపబడుచుండెను. ఇదియే గాక, కస్తీ సాము, కర్ర సాములకు గూడ మన మితరలకంటె చాలఎక్కువ ప్రాముఖ్యత నొసరుచుంటిమి. భారత వ్యాయామ వహూకళయే భిమునంటి, వహూ బాటను సృష్టించెను. ఆధునిక కాలమందుగూడ భారతీయుల వ్యాయామ ప్రతిభ నిర్ణీతమైయు నందలేదు. రామమూర్తివంటి భిమబలులు సాహసవంటి వల్లయుద్ధ క్రైమాలు క్యామకాంతునివంటి సింహవిజయముల మనదేశమునకు ప్రపంచమున దశదశలందును దిగంతకీర్తిని సంపాదించిరి. క్రీకెటువంటి పాశ్చాత్య దేశములందుగూడ రంజరు సింగవంటి భారతీయులు, పాశ్చాత్య క్రీములందు కీర్తిని సంపాదించిరి. భారతీయులందరూనూ వారి నాదర్శముగ నుండుకొని భారతదేశమునకు కీర్తిసంచల దేవలెను.

డా. ఆనీ బెనెంటుగారు

సాయంత్రము ఆరుగంటలకు సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారి ఆధ్వర్యమున "కాక్రీ" పార్కువద్దను విషయమును గురించి యువస్వస్థింపగా, వాయువ్యస్థానము మైక్రోఫోను (మార్క్రినా) యంత్రముల సహాయముతో "బ్రాడుకాస్ట్" జేయబడినది. ఈయంత్రముల సహాయములతో కిదియే ప్రథమము.

రాష్ట్రీయ బాలభటసమావేశము

నిన్న సాయంత్రము విలంకు గ్రాండు లండరి రాష్ట్రీయ బాలభట కులముల గాంచినపుడు సంగ్రామమునకు బయలుదేరునైకిభిరముల దృశ్యమును జ్ఞాపికి దెచ్చుచుండెను. సరిగా నాల్గుగంటలకు బాలభటలవ్యాయామములు ఆటలుపాటలు ప్రారంభమయ్యెను. గా. సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు డాక్టరు అనీబెనెంటు, డి. ఎ. పరామేశ్వరనాయుడు వ్యాయామూర్తి వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు మొదలగు ప్రముఖులును చాలమంది ప్రేక్షకులును ప్రేక్షక స్థానముల వలంకించిరి. మూడు నాల్గువేలమంది బాలభటులు యూనిఫాములు చుట్టల సరించి నావికాలంకమున బాటలు దీర్చియుండ, కడు సమర్థముగ నుండెను. కంట్రీలోని బాలభటులు, మైలు పరుగు పండగలందును, అరమైలు పరుగులందును పాల్గొనిరి. ఈపంచాయితీ సాయంత్రము ఆరు గంటలవరకు జరుగుచునే యుండెను.

మరియుక నైపున వేర్వేరు ప్రాంతములనుండి వచ్చిన బాలభటపటాలములూ రాయప్రాంతం నందలి స్వచ్ఛందములను ప్రదర్శించిరి. చిత్రాక్షునండి వచ్చిన పటాలములూ "గంగజాతరను" బాగ ప్రదర్శించిరి. నాగపురము పటాలములూ ప్రదర్శించిన కొందఱు స్త్రీమును లీలోకు పటాలములూ ప్రదర్శించిన లీలోకు కొందఱు తల వృత్త్యులను జూపరుల నాచందమున వోల లాంచెను. మొనూరు పటాల నాయకుడగు నుబ్బరాయ షర్మగారు మొనూరు దర్బారు సమయమున ఆస్థిత పదాధిపతులు గావించు నైకివివ్యాసములకు కరు నడ్డుకుముగ ననుకరించిరి. ఆటపాటలు నుగిసిన తరువాత, డాక్టరు అయ్య స్త్రీవృద్ధుల దేరింగు మొదలగు విషయములందు పోటీ పంచములు జరిగెను.

మహానామ వార్తలు

బాలభటుల ఊరేగింపు:—బాలభటుల మహాసభ సందర్భమున చెన్నపురికివచ్చిన బాలభటుల ఊరేగింపు శ్రేణులు దయవారి గంటలు మొదలు 10 గంటలు వరుసజరుగును. ఈ ఊరేగింపు ముపుంటురోడు ప్రైవేటువారికి దుర్లభముగా ఉంటుంది. దీనిని వివరించు.

ప్రథమ ఆర్యవైశ్య యువజనముహూనభ:—జనవరి 1, 3, 5, తాళిబులందు గోల్లారోలునందు జరుగును. కావన నిర్మాణ సంఘసభ్యులు శ్రీ. జి. ఆదిత్యారాయణశ్రేష్ఠి గారు (బాల్కనీ) ప్రారంభమహోత్సవ శ్లాఘనముగ నుండ నంగీకరించిరి. శ్రీచర్య చెంచయ్య బి. యస్. సి. గారధ్యక్షత వహించుచు ౧౫-3౫ వత్సరముల వయస్సుగల యువజనులెల్లరు రా ప్రార్థనలు.

రాకపోకలు:—కె. టి. పాలుగారు, కొల్లెంగోడు రాజాగారు, రామ్మూడు రాజాగారు, ఆర్. కె. మజ్జుగం చెట్టిగారు, డా|| పి. వరదరాజులు నాయుడుగారు, లెఫ్. కర్న. చాదరిగారు, బొబ్బిలి మహారాజాగారు నేడుదయము వచ్చిరి.

మైనూరు దివాను గారు, కోయంబత్తురు కల్వరు ఎ. ఆర్. కామ్యూగారు నిన్నరాత్రిపోయిరి. గా|| రత్నస్వామిగారు శ్రేణురాత్రి డిల్లీబోయెదరు. దేశోద్ధారక శాశ్వతరావు పంతులుగారు శ్రేణుదయం పట్టరు.

దక్షిణాఫ్రికా తీర్మానము

ఎం. కె. ఆచార్యగారు యిదిగను తీర్మానమును భారత కాపనసభయందు ప్రతిపాదించెదరు:—

“దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యేక గూఢముల చట్టమును గావించినచో చక్రవర్తి సార్వభౌముడు అనువాది నీయరాదనియు, లేదా ఇండియా దేశమువారు ద ఆఫ్రికాపై యుద్ధము జేసి తమ బిడ్డల హక్కులను సాధించుకొనుట కను మతినియవలెను.

క్రైస్తవులకు మహాసభ

కలకత్తా, డిసెంబరు 30:—యావద్భారత క్రైస్తవుల మహాసభయందు క్రైస్తవుల ఇబ్బందులను గురించి యావద్భారత సంఘమువారు విచారణ పలిపి ప్రభుత్వమువారికి తెలుపవలయు ననియు, రాష్ట్రీయ తత్వంత్రయము అతి త్వరలో ప్రపాదింప బడవలయుననియు కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు మాడ ఆధికారవర్గ మువారు ప్రజాప్రతినిధులకు బాధ్యులుగనుండునట్లుచేయవలయు ననియు, సంస్కరణములువిషయమై ఆలోచించుటకే రాయలు కమిషనును త్వరలో నేర్పరచవలయునని తీర్మానములు గావించ బడెను. ఏషియాటికు బిల్లును ఖండించుచు మరియొక తీర్మానము గావించడెను. (అ. ప్రె.)

జనీవానందుల నానాజాతిసమితి కార్యాలయమునకు చేరిన డాక్టరు పి. పి. పిల్లేగారు 30 వ తేది బొంబాయిచేరి. వీరు ఢిల్లీకివెళ్లి ఇండియాప్రభుత్వమువారితో కలసి నానాజాతి సమితివారు జేయుచున్న పనివిషయమై భారతదేశమున ప్రచారమునలుపుటకు తగుకార్యక్రమమును నిర్ణయించుకొనెదరు. (అ. ప్రె.)

మూత్ర సంబంధవ్యాధులచే గలిగిన యౌవనదుర్బలత్వమునకు అద్భుత నివారిణి

కడచిన 3 సం|| క ములనుండి అపవృత్తము నాదేహముం తయై అతి ఉష్ణముగాబడి, రెండు, రోజులనుండి తరువాత అకస్మాత్తుగా మూత్రసంబంధ వ్యాధితో గూడిన వరముల దుర్బలత్వముచే బాధపడుచుంటిని. అవృత్తవశమున ఈ సం|| రము పండితస్వామి ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారువద్ద చికిత్స ప్రారంభించితి. 3 వారములు వారివద్ద బొంబయ నేవచేసినచే నాకు మునుపుండిన యౌవనపటుత్వము, పుష్టి తిరిగి కలిగినదని యిక్కరి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను. 6-6-25.

సి. రత్న మొదలియార్, బి. ఏ., బి. ఇ., స్వెయిట్ ఆస్పిటలు ఇంజనీయరు, మద్రాసు కార్పొరేషను.

సాంఘిక కార్యక్రమము, జాతీయ కార్యక్రమము?

ఆలిఖురులో చర్చ

ఆలిఖురు, డిసెం 28—ఆలిఖురు యూనివర్సిటీ యూని యనువారి యాజమాన్యమున నిన్న సాయంకాలమున సాంఘిక రాజకీయ కార్యక్రమము బహుళంగా జాతీయకార్యక్రమము నొకదానిని ప్రవేశపెట్టికట్టయిన హిందూదేశమునకు పరిష్కార మునను విషయమై ఉత్సాహపూరితమున చర్చ జరిగెను.

మహమ్మదాల్ జిన్నా సర్ మహమ్మదాఫీ, సర్ అతీషహం గార్లు చర్చలో పాల్గొనిరి. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో మహమ్మదీయు లకు ప్రత్యేకవియోజకవర్గముండుట హిందూదేశమునకు జేనుమే ననియభి హిందూదేశ సమస్యకు బాధ్యతాయుత స్వపరిపాలనమే పరిష్కార మార్గమనియు మహమ్మదీయులు కట్టుబాట్లైర్పరచు కొనుట పోట్లాడుటకును కోపము తీర్చుకొనుటకును గాక తమ్మురు తనవారినిగా చేసికొని ప్రజాభిప్రాయమును దానికను కూలముగా మార్పుకేసనియు రాబోవు రాజ్యము హిందూ రాజ్యము మహమ్మదీయ రాజ్యముగాక ప్రజలకొర కేర్పడిన ప్రజారాజ్యమే ననియు, జిన్నాగారు చెప్పిరి.

సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు సంఘములలో అన్నింటికిని సంఘీభావముండుట మిక్కిలి అవసరమనియు ప్రస్తుతపరిస్థితులలో సాంఘిక కార్యక్రమమును ప్రవేశపెట్టుటకు సాధ్యముకాదనియు, ఎన్నివ్యక్తిత్ర కాపనసభలకు బాధ్యత పొందుటయే ప్రజాప్రభుత్వములో ముఖ్యసూత్రమనియు హిం దూదేశమువంటి దేశములో కాపనసభలు ప్రజలకు బాధ్యత వహించవలెననియు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము లేనిది దేశకాపన సభయు సంపూర్ణముగా నుండజాలననియు మహమ్మదాఫీ గారు చెప్పిరి. మిక్కిలమెల్లకై కేటవలస హిందువులకును మహమ్మదీయులకును పోరాటములు జరుగుచున్నవని వీరుతలచిరి. పౌరత్వమునగా నేమియో నేర్చుకొని జాతీయత నభివృద్ధిచేయు టకు ప్రతిసంఘమును నెరవేరగా క్షిణి పాంచవలెనని సర్ అతీషహంగారు తలచిరి. (అ. ప్రె.)

‘రెడ్’ నాయకులలో భిన్నాభిప్రాయములు

మాస్కో, కాంగ్రెస్ లండన్, డిసెం 27:—నెలలలుకమిటివారి చర్యను ఆమోదించుచు మాస్కోలో కమ్యూనిష్టు కాంగ్రెస్ వారు తీర్మానించిరి. ప్రస్తుతమున్న భిన్నాభిప్రాయములను బహిరంగ ముగ చర్చించరాదని తీర్మానముజేసిరి.

వర్లాకిమిడి శ్రీ పద్మనాభ నాటకసంఘము వారు శ్రీ శ్రీ శ్రీ వర్లాకిమిడి రాజావారి ఆమోదమున

స్వప్న వాసవదత్త
అనే నాటక రాజమును సంస్కృతములో ట్రిప్లికేను హైరోడు ఎంప్రెసు థియేటరులో
శుక్రవారం 1-1-26 రాత్రి 9 గం|| కు ప్రదర్శింతురు
కేట్లు:— 3, 2, 1, 0-8-0, 0-4-0 ట్రిప్లికే థియేటరు
స గ ము కేట్లు
చం. రాజగురువు,
మేనేజరు.

నోటీసు

గుంటూరు గవర్న మెంటు హెడ్ క్వార్టరు ఆసుపత్రికి 1926-27 సంవత్సరమునకుగాను భత్యములకు కావలసిన వస్తువులున్నూ, యితర వస్తువులున్నూ సప్లయిచేయుటకు టెండరు 1926 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెల 8 వ తేదిలోగా దాఖలు చేసుకోవలసినది.

వివరము 1926 సంవత్సరము జవవరునెల గుంటూరుజిల్లా గెజటిలో దొరకును, లేక నదరు ఆఫీసుకు వచ్చి తెలుసుకొనవచ్చును.

Govt. Hd. Qr. Hospital, N. M. Mehta.
Guntur, Dated 22-12-25. Major I. M. S.
Suharinfanden

వాతావరణస్థితి

1925 సం. డిసెంబరు 31-వ తేది గురువారము

ముఖ్యతలము	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత గ్రేడ్ 24 గంటలలో	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత గ్రేడ్ 24 గంటలలో	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత గ్రేడ్ 24 గంటలలో	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత గ్రేడ్ 24 గంటలలో	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత గ్రేడ్ 24 గంటలలో
గోపాలపురం	78.3	58.6	...	26.87	44.98
విశాఖపట్నము	78.5	58.7	...	12.89	87.09
కాకినాడ	80.1	66.3	...	18.51	89.09
మచిలీపట్నము	81.2	68.8	...	14.60	41.89
కర్నూలు	84.2	65.6	...	...	26.01
బళ్లారి	81.2	66.0	...	6.79	20.51
కడప	84.4	70.2	...	12.17	81.28
నెల్లూరు	88.7	69.9	...	44.14	87.98
మద్రాసు	83.4	72.3	0.08	47.17	50.74
కడపూరు	82.4	71.2	...	47.50	52.94
నెలము	96.8	66.5	...	8.05	89.30
కోయంబత్తూరు	82.7	66.3	...	16.77	32.29
తిరుచనాపల్లి	88.5	70.4	...	15.37	88.18
నాగపట్నము	83.5	77.4	...	47.27	54.98
వజ్రురు	87.4	71.2	...	19.61	88.68
పాంచల్	82.1	75.8	...	42.10	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	36.34	38.84
తిరుమేడ్రు	84.9	76.1	...	32.46	64.51
కొచ్చి	88.8	74.5	...	27.89	114.51
కాలికట్టు	92.3	78.3	...	25.15	117.16
మంగళూరు	90.2	73.9	...	13.15	125.68
తెంగళూరు	79.8	60.7	...	3.99	85.87
మోకార	74.2	58.4	...	16.99	125.46
కొడెకాల్	58.5	48.4	...	46.83	62.18

సర్కారులు:—గోపాలపురంలో ఆకాశమునెరుగలముగా నున్నది. తక్కినచోట్ల చల్లముగనున్నది మచిలీపట్నములో పగటివేడిమి 3 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి గోపాలపురం లో 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—మేఘములు ఒకమాస్తరగనన్నవి. కర్నూలులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. కడపలో పగటివేడిమి 3 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 3 నుండి 7 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు ఒకమాస్తరగ నున్నవి. రాత్రివేడిమి నెల్లూరులో 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. వచ్చే 24 గంటలలో గొప్పమార్పుండదు.

యస్. ఆర్. హెచ్ సామ్రాజ్య వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

మూత్ర సంబంధవ్యాధిచే గలిగిన అతినరముల బలహీనతకు అత్యద్భుత నివారిణి

మూత్రసంబంధవ్యాధిచే గలిగిన అతినరముల బలహీనత చేతను, దుర్బలత్వముచేతను బాధపడుచుంటిని. నేను అంగ ఆయుర్వేద బొంబయలను వాడితిని. అయితే స్వల్పముగా మాడ కలుగలేదు. అవృత్తవశమున నాన్నెహితుల విఫలమైన చే నేను ప్రస్తుతము మద్రాసు, ఆర్మీనియన్ వీధిలో 72 రు గృహమునందుండు పండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారి వద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. బహు స్వల్పకాలములోనే నాకు పూర్తిగుణము కలిగినదని సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను. ఎస్. సింగరాయన్, బ్రిటిష్ రెసిడెంటు ఆఫీసు బెంగుళూరు, 8-10-25.

సుఖభోగి తైలము

డబ్బీ 1- రు. 1-0-0
అన్నివిధముల పుండ్లకును ఈతైలము ఉపయోగించును ఈ తైలమురాచిన పుండ్లు మామను. లోపలికి మాత్రము తిన వలయును. అన్ని గాయములను మామను, కాన సామాన్యమైన గాయములకును వాడవచ్చును.
అమ్మతాంబూలం డిపో, మద్రాసు. బాంబాయి

భందోవిషయములు

[మల్లాప్రగడ - సత్యనారాయణమూర్తిగారు]

చం. పలుకుల.....

.....

యేను పనుభావరకొటికి దానమిచ్చునో

పులగలుతింపభాతయను 'నో'పడుమాధన యేమిపెప్పుడున్.

భాగవతము 10 (2) 462.

ఉ. ఊర్జితధర్మవృత్తి గ్రతు'పు'ల్ పదివేలొనరించి మించియా
నిర్జరకొటిదన్వి కమనీయగతి.....

.....

విష్ణుపురాణము 6 194.

పు. పశుశీ నీచెలియండ్రు నీవు ముఖులై

భాగిలున్నార మీ

యెడ నత్యంతవిధేయుడయ్య

విభుడేవేళం బ్రమోదించునే.

విష్ణుపురాణము 5 176.

కా. ఏకీ విన్నదిరింపగా జగమునన్ 'పీరు' ప్రతాపాధితి
.....

హరవిలాసము 8-145.

గీ. శలదిపట్టిన చాలిమి నవల కేపుడు

ఎన్నిచెప్పెను తగవు వి'వేళితము

మొనరి యూరక రతిరంగమునకు రాని

మద్దు లవియేల చాలింపు సుగుణ మౌదు.

సారంగధరచరిత్ర 2.

గీ. ఎల్లప్రజలపయిని దండు'వె'డలవచ్చి

సారంగధరచరిత్ర 2.

పై ఆరుయతులను బట్టి అచ్చులకున్నా 'ఎ' కున్నా
యతి చెల్లు నవలెనా? లేక మాడవటకు సేమైన అవకాశ
మున్నదా?

"వేడు"కు ఎవడు అని అర్థమునాస్తూ శబ్దకర్తాకర
ములో యిచ్చినపద్యము.

గీ. వీరిలో ముఖ్యులెవ్వారు వేడి రాము

డతనియనుజన్ము డెట్టివా డనుచు బలక.

రామాభ్యుదయము 7 192.

వీరిలో ముఖ్యులెవ్వారే రేరి రాము

డతని యనుజన్ము డెట్టి.....

అని రామాభ్యుదయములో మార్చబడి యున్నది. ఈ
మార్పు కారణమేదో?

ఏరి రాము డతనియనుజన్ము డనుటగాని ఏరిరాములతని
...అనుటగాని సరిగానున్నదా? ఏరిరాము డనిన యతిగతేమి?
రడలకు ప్రాపయతా? లేక అచ్చులకున్నా 'ఎ' కున్నా
యతియా?

ఆ వె. భామలూర రండు నామద్దుతనయందు
వేడివేడి యనుచు వేడివేడి.

సారంగధరచరిత్ర 8 79.

గుప్తార్థప్రకాశకప్రకారము ఏడికివేడినీ ఏరికివేరినీ
రూపాంతరములుగా అంగీకరించడమా? లేక అచ్చులకు 'ఎ'
కున్నా యతి చెల్లుబడి కావడమా? వేళకు ఏళరూపాంతరమా?

౧౧ వ లి

నీ. ఘృతపయోరాశి సంక్తప్రావధికమైన

చంచక్రుశేషిష్ట జగతి తేరి.

కాశీఖండము 5 281.

లాక్షణికలందరిలో యొక్క అనంతరే 'లి'వళి గురించి
తెప్పినాడు. భందోదర్శనశీతల'మా'ణ ఇట్లే వ్రాయబడినది.
దీనిప్రకారము ఇ- ఎ- లతో'గుడిన ల, ల, కే'లితో యతి
చెల్లును గాని యితరాక్షరములతో 'చెల్లదని తోచుచున్నది.
గాని వైప్రయోగమునుబట్టి ల-ళ-ల కాని యితరహల్లులతోను
ఇ-ఎ-లు కాని యితరఅచ్చులతోను యతియున్నట్లు కానవచ్చు
ను- గాన "౧౧" కు యేతత్తరములతో మైత్రి గలదో తెలియ
గోరుచున్నాను.

చ. సురనదివీరులొడదియొ శృంగములకొడనరారు మేడలన్
భాస్కరరామాయణము యుద్ధకాండము.

ఉ. వినయముతోడ మ్రొక్కి యరవిందనిభానన వేడ్కవీరిహా
త్రునుకు బ్రవక్షింబు సనుదించి కృతాంజలియై
భాస్కరరామాయణము యుద్ధకాండము.

శ్రుతితరుతిపాశా - దుష్టదైత్యప్రణాశా
వాసిష్ఠరామాయణము 1-184.

తృప్తితరుతిపాశా-నీ ప్రదైత్యప్రణాశా.

తాటాకుపుస్తకము.

హరనర్తన వృత్తము

దేవకీప్రియందనా-దివివద్దంద్యా-ధ్రువసన్ముతా.

అప్పకవీయము 242 పేజి.

మ-రా-శ్రీ రావుసాహెబు గిడుగు వెంకటరామమూర్తి
పంతులుగారివద్ద నున్న తాటాకుపుస్తకములో 142 బి. పేజీ
లో "ధ్రువ" అని వ్రాసుకుడి యున్నది. 1859 సం॥లో మొట్ట
మొదట అచ్చుపడిన అప్పకవీయములో 'ధ్రువ' అని మార్చబడి
తరువాత అచ్చుపడ్డప్పుడల్లా అలాగే వేయబడినది. 'ధ్రువ'
అయితే యతి తప్పదు.

శృంగమునకు శ్రుంగమనినీ, పీలిహాశ్రునకు పీలిహా
శ్రు అనినీ ధ్రువునకు- ధ్రువుడనినీ రూపాంతరములా? లేక
పాఠాంతరము లేమైనా కలవా? లేక పయపద్యములలో యతి
అట్లే చెల్లువా?

వాసిష్ఠరామాయణములోని పద్యములో "తృప్తి" అని
నీ వ్రాసుకుడి యతిన్నీ యందుగా అచ్చుపుస్తకములో 'త్రు
టి' అని సవరణచేసి యతిదిద్దుటకు ఆహారమేది.

శంబరవైరిని గెలుచు చక్కదనంబును వారివంటి భో
గంబును గల్గెకందవిభు కందవృత్తుం గబిరినర్హు
అంబకదంబ మంజులకలనిఖరంబ గుణావలంబ నె
య్యంబున జానకమ్మ పరియించె హరిన్ పరియించుశ్రీ

[వలెన్.

తెయ్యంబు అని అర్థముతోనే అచ్చుపడ్డప్పటికి "పరి
యించె" లో "ంబ" లో యతి గాన ఎత్వముకావలె- తామె
తులు, ఉయ్యెల, పయ్యెదలో తప్ప పదమధ్యయకారమునకు
యేత్యము లేదుగదా. దీనిగ తేమి?

... విశాలశీతప
ద్యములు మొగిల్చి శేషభరిత బలించిన యంబుజాక్షు

హరవిలాసము 7-140.

(శ్రీమత్ ఉత్పల వెంకటరసింహాచార్యులుగారి పీఠిక గలది.)
సర్వలఘుసీసము

జరిగి నెళవెట్టిగదిగి - మఱుగున నిలిచి కురు

ఓరి మఱిదిని నెరి (1) నురు-మగనిదలచి.

అప్పకవీయము 4-245.

(రావుసాహెబు రామమూర్తిపంతులుగారి విమర్శగల
వాణివారి ప్రతి.)

(1) రామమూర్తిపంతులుగారివద్ద నున్న తాటాకుపుస్త
కములో 159 ఎ- పేజీలో దునుమగను అని యున్నది.

పై రెండుపద్యములలో "ప" కున్న "మ" కున్న యతి
గా కనబడుచున్నది. గ న విందుపూర్వకముగాని "ప" కున్న
"మ" కున్న యతి చెల్లవలసినదేనా?

సర్వలఘుసీసము అంతటను ప్రాసయతి కలదు. ఇచ్చట
మాత్రము యతి తప్పినది. పాఠాంతరము లేమైనా కలవా?

శ్రీశ్రీశ్రీ పర్ణా కిమిడిరాజావారిచే పోషింపబడుతూ
ఉన్న పద్మనాభ నాటకసంఘము

ఈ సంఘము శ్రీరాజాగారి ఆజ్ఞపైని ఇక్కడకు వచ్చి
నాటకములను కొన్నిటినిప్రదర్శించు చున్నారు. ఆదేశపునాటక
కళను ఎట్లు శ్రీవారి పోషణలో అడ్డి అభివృద్ధిచెందుతున్నది
ఈ దేశములో చూపవలెనని ఇక్కడకు రప్పించబడినారు. ఆ
సంఘములో ఒరియా తెలుగుబాలురు. పెద్దలు ఉన్నారు (ప్రెస్టి
జను ఎల్లపెను థియేటరులో మొదట 28 వ తేదీన తెనుగున
వేడిసంహారమును చక్కగా ప్రదర్శించినారు. మ. రామమూర్తి
బుచ్చన్న పంతులు మొదలైనవారే వారి వారి పాత్రలను
మనోహరముగా నడిపించి ఆదేశపు నాట్యసంగీతములను చూపి
నారు. నిన్నరాత్రి కలంకభంజనము అనేకృష్ణలీలను ఒరియాలో
ఆడినారు. వేడుకలు, పాట, నృత్యము చాలా బాగాఉన్నవి.

గౌ. సర్. పాత్రోగారు, వెంకటగిరి కుమారరాజా
వారు మొదలైన పెద్దలు దయచేసి ఉత్సాహముకలగజేసినారు.
మరిగారు వల్లిపోకమునుపు పాటములను హెచ్చరించి,
శ్రీరాజాగారి ఉదారసహృదయమును కొనిచూచి, రాధాకృ
ష్ణులకు రెండు సువర్ణప కము బహుమతులను ఇవ్వ గెలవిచ్చి
నారు. శేపురాత్రి అక్కడనే 9 గం॥ స్వప్నవాసవదత్త సం
స్కృతమున బ్రదర్శించి శ్రీరాజావారి సంస్కృత లేకాడీవారి
సంస్కృతపరిచయమును తెల్పడిచేసెదరు. చెన్నపట్నం పెద్దలు
నాటకమును చూచి ఆనందించెదరని నమ్మకమున్నది.

పర్ణాకిమిడి పురవాసి.

రెడ్ ప్రచారము

బ్రిటిషు సైన్యమును తిరుగడియు స్రయత్నములు

లండన్, డిశంబరు 29:—ఇంగ్లండులోను విదేశములం
దున్న సేనానులకు గ్రేటు బ్రిటనులోనున్న సైన్యములన్నిటికిని
కమ్యూనిస్టుల పంపిన లేఖను జతపరచి సైనికసభవారు ఇట్లు
దెలుపుచున్నారు:—కమ్యూనిస్టులు పంచిబెట్టిన లేఖ నీతిబాహ్య
ముగ నున్నది. ప్రభు భక్తివిశ్వాసములను తొలగించునది గాన
సైనికులందరూ హెచ్చరికగ నుండుటకు సైన్యము లన్నిటికి ఈ
లేఖ నంపవలెను.

మెడికలులై సెన్సియేటుల మహాసభ

రంగూను డిశంబరు 29:—ఈమహాసభ ఈసంవత్సరము
రంగూనులో సమావేశమయ్యెను. శిశుుసెవిలు వైద్యశాలల
ఇన్స్పెక్టరు జెనరలు కలనలు ఫెనటనుగారు అధ్యక్షత
వహించిరి. భారతదేశపు అన్య రాష్ట్రములనుండి 50 మంది
ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. ఆల్బెర్ట్ డియా మహారాణి మర
ణమునకు విచారము తెలుపుచు ఒకతీర్మానము గావింపబడినది.
కలనలు ఫెనటనుగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసమున వైద్యము
ఎల్లప్పుడు వృద్ధిచెందుచుండవలసిన శాస్త్రమనియు, వైద్యశా
స్త్రములు ఎవరిదైనను ఒకటేయనియు ముచ్చటించిరి.

సాధ్యమైన మయితిగారగు గౌ॥ డాక్టరు బాంబు
గారు మహాసభసందర్భమున విర్వరుపబడిన ప్రచర్యనమును బహి
రంగపరచిరి. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయమున దొరకు

గ్రంథములు

(కవులజీవితములు గల శతకములు, మంచి అచ్చు,
దళసరికాగితములు)

వృషాధిప శతకము	0-2-6
సర్వేశ్వర శతకము	0-3-0
దేవకీనందన శతకము	0-3-0
ఒంటిమిట్ట రఘువీర శతకము	0-2-0
నారాయణ శతకము	0-3-0
కాళహస్తీశ్వర శతకము	0-4-0
దాశరథి శతకము	0-4-0
శ్రీరామతారక శతకము	0-3-0
హిందీ బాలకీర్తి (తెనుగు తెలిసినవారందఱు స్వయముగ హిందీ నేర్చుకొనవచ్చును.)	0-6-0
హిందీ మొదటివాచకము డిల్	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ డిల్	1-0-0
ఆంధ్రోద్యమము (మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు చిత్రపటములు కలిగినది)	1-8-0
శ్రీరామవిజయము (నాటకము)	0-8-0
కారదాంబ (శ్రీకృష్ణబోధిని నాటకము)	0-4-0
ఆరాధనవిధి	0-4-0
ఆత్మజ్ఞానాసంఘము (శిరీరము విడిచివెతుకువారే ఆత్మజ్ఞ)	0-8-0
కవిశ్వకర్మ శ్రీవిచారము	2-0-0
ఆంధ్రసర్వకళాశాల - విద్యాప్రవృత్తి	0-4-0
సత్యవత్సరాభ్యాసము (పద్యకావ్యము కవితము కడురసవంతమై ముద్దుల మూటగట్టుచున్నది	1-0-0
శ్యామాకుందరము (రసవంతమయిన నవల).	1-0-0
సకలనీతిసమృతము	1-8-0
శ్రీగురుబోధామృతము అను భక్తిపాటలు	0-4-0
అవిమరకము	0-10-0
మనశ్శరీరములపై పరిసరముల ప్రభావము	0-12-0
నవనాళిచరిత్ర (ద్విపదకావ్యము)	0-12-0
మహర్షి దేవేంద్రనాథ తామరగారి స్వీయచరిత్రము	2-8-0
సంగీత శమంతకముణి నాటకము	0-8-0
తత్వమపండిక	1-0-0
ఆంధ్రశబ్దచింతామణి	0-12-0
రామదాసు	0-10-0
శతకపుట చరిత్ర	8-0-0
గాలవఱుపి నాటకము	0-12-0

(పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము)

వినియోగము:—

ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము,

చెన్నపురి.

ప్రకటనము

నూతనసంవత్సరారంభ మగుటచే, రేపటి దినము ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు.

సంపాదకుడు.

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమునకు రానురాను దేశావస్థలను కారణమగుచున్నది. ఇట్టి యేర్పాటు వలన ప్రత్యేకసంఘము లభివృద్ధిచెంది జాత్యభివృద్ధికి తోడ్పడునని భావించినవారికి తీరని ఆశాభంగము కలుగుచున్నది. తాత్కాలికపు ఏర్పాటుగ నుండుటకుబదులు శాశ్వతమై జాతిద్యేషమును పెంపొందించుటచే, దేశము దీనినుండి ఎంత త్వరలో విముక్తియైన నంత మేలని దోచును. ప్రత్యేకలాభములు చేకూరిన కొలదియు స్వార్థపరత్వము పెరుగుచున్నది. దేశసాభాగ్యదృష్టిపైనుక పట్టుచున్నది. మంచిని అనుకరించుట కష్టముగాని చెడు ననుకరించుట కష్టముగాదు గద. ఒకరినిజూచి మరొకరు ద్వేషమునందు మునుగుచున్నారు. ప్రాజ్ఞులగువా రిట్టిభావమును విడనాడవలయునని ప్రబోధించుట యవసరము. అమరావతిలో జరిగిన బ్రాహ్మణేతర సమావేశమును ముగించుచు అధికసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణేతరులు అల్పసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణుల కుట్రలకు లోబడరని, అధ్యక్షులు సూచించిరి. ఇది మంచిదేయైనను, అధికసంఖ్యాకులు ప్రత్యేకరక్షణ గోరుట ఏదేశమునం దయినను గలదా? అల్పసంఖ్యాకులపై దాడివెడలి, వారిని బహిష్కరించుట జాతీయతకు మార్గమగునా? ఇట్టిభయము బ్రాహ్మణేతర సంఘ గౌరవము నినుమడింప జేయజాలదు.

సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును మైనారిటీ సంఘము గోరిన కొంతవరకయినను సహజముగ నుండును. అంతయిగాని మెజారిటీ సంఘమువారు ప్రత్యేక సౌకర్యముల గోరుట హాస్యాస్పద మగును. అఖిల భారత మహమ్మదీయ మహాసభలో, వివిధనాయకులు గావించిన ప్రసంగములు విక్కిలి నంకుచిత దృష్టిని జూపుచున్నవి. ప్రభుత్వోద్యమములను నిర్వహించి బయల్పడిన మహమ్మదీయ ప్రముఖులు హిందువులపై దాడి వెళుట అధికార వర్గమున కండగ నిలచుచున్నారు. ఇట్టివారిని మహమ్మదీయ లయినను తమ ప్రతినిధులుగ నెంచరని నమ్మెదము. జిన్నా గారు నయితము మహమ్మదీయల కింకను ప్రత్యేకనియోజకవర్గములు గావలయు నని గోరుట జూడ, వీరి కింకను స్వరాజ్యశయముపై గాఢభీమానము గురురలేదని గ ను పించును. సాంఘిక సమస్యల స్థానమున జాతీయసమస్య నుంచుటకు సాధ్యపడదని పాశీగారు సూచించిరి.

ఇంకను ఎంతకాల మీసాంఘిక సమస్యలతో తంటాలు పడవలయునో తెలియదు. నంకుచితా శయములను వదలినగాని జాతీయభావ మలవడనేరదు. సంయుక్త నియోజకవర్గ ముండుచో హిందూమహమ్మదీయ కలహము లేర్పడు నని పాశీగారు రూపించుట, భ్రమదృష్ట వేచుగాదు. ఉభయసంఘములును కలసి పనిచేయుట కవకాశ ముండునపుడే, భాత్యభావము ప్రవర్ధిల్లును.

ఉభయములు భిన్న వాతావరణమునందు పనిజేయుటవలననే అనవసరసంఘర్షణ మేర్పడుచున్నది. ఎవరిలాభము వారు చూచుకొనుట తటస్థించుచున్నది. మహమ్మదీయులు స్వలాభము పోవునేమో యని భయపడి దేశక్షేమమునుగూర్చి యోచించుటకు వెనుదీయుట జరుగుచున్నది. దేశమునకన్న ఎవరిసంఘము వారికి ముఖ్యమగుచున్నది. ఇట్టిభావము గడ్డకట్టినకొలదియు అనవసర కలహము లుదయించుచున్నవి. సర్ మహమ్మదు హబిబుల్లాగారును మహమ్మద్ ఉస్మాన్ సాహేబుగారును ప్రత్యేకసాంఘికవర్గములకన్న సంయుక్తనియోజకవర్గములందే మహమ్మదీయులు పోటీజేయుట యుక్తమని యిటీవల సూచించితి. శాసనసభలకు వెలుపలను లోపలనుగూడ ప్రత్యేక మహమ్మదీయసంఘముల నేర్పరుప వలయు నని పాశీగారు గోరుచో ఉభయసంఘముల మధ్య గల ఎడబాటు ఇంకను విస్తరించును గాని తగ్గిపోజాలదు. మతవిషయములను రాజకీయవ్యవహారములకు ముడిబెట్టుటచే దురభిమాన మతిశయించుచున్నది. వర్ణముబట్టియు, మతముబట్టియు ఎన్ని కలు ఒరుగవలయు ననుట దేశక్షేమమునకు భంగకరము. వ్యక్తులశీలమును సామర్థ్యమును బనికొరకుండుటచే దేశ మధోగతికి వచ్చుచున్నది.

స్వరాజ్యమునందు విశ్వాసము గాని అభిమానము గాని లేనివారు, ప్రత్యేక నియోజకవర్గములను శాశ్వతముగ స్థాపింపవలయునని కోరుట సహజమే. కాని స్వరాజ్యాభిలాషు లిందుల కంగీకరింపజాలరు. మహమ్మదీయసభ కధ్యక్షుత్వహించిన సర్ అబ్దుల్ రహీంగారి ప్రసంగము దూరదృష్టి నేమాత్రము జూపకున్నది. చెన్నపురిలో నున్న పుడు వీరికి గల విశాలభావము లంతరించినటుల దోచును. వీరికి స్వరాజ్యమునందుగూడ నమ్మకములేదు. సామాన్యనియోజకవర్గమును నిర్మించుట కనలే వీలులేదని వీరితలంపు. ఆంగ్లేయోద్యోగుల సహాయము చిరకాలమువరకు నిలిచియున్నగాని ప్రయోజనములేదని వీరు భావించుచున్నారు. ఉన్నతోద్యోగములు త్వరితముగ భారతీయుల పరమగుచో ఉపద్రవము వాటిల్లునని వీరు భీతిజూపుచున్నారు. మహమ్మదీయులను హిందూదేశము నుండి వెడలగొట్టవలయు నని, బాధ్యత గల హిందూ నాయకు లెవరును దెలిపియుండలేదు. అట్టితరి, లేనిపోనిసంగతుల జెప్పి హిందువులపై ద్వేషమును పురికొల్పుట, అబ్దుల్ రహీంగారికి పాడిగాదు. మహమ్మదీయులు మాతృదేశాభిమానము జూపక, ఇతర దేశములలోనున్న స్వమతస్థులకొరకై విశేషముగ పరితపించుట పాడిగాదని యే, హిందూనాయకులు దెలుపుచున్నారు. మహమ్మదీయులు స్వరాజ్యసంపాదనకు విశేషముగ తోడ్పడనందుకు వగచుచున్నారు. అంతయ

గాని, మహమ్మదీయులను తరిమివైచుటకు ప్రాజ్ఞులగువా రెవరును ఇష్టపడరు.

నిరాధారమగు హేతువుల గనుబటచి, జాత్యైక్యము నీరీతిన భంగపరచువారు, దేశహితులుగా నేరరు. అట్టివారి నలహాలను నిరాకరించి, మాతృ నేవకు గడంగుట ఎల్లరధర్మము. హిందువు లీసమయమున అత్యంత మగు సహనమును జూపుట యవసరము. మహామహ్మదీయు లేకారణముచే నయిన అసహనము జూపినను, హిందువులు వారి వేగిరపాటునకు కినుక వహింపక భాత్యప్రేమను జూపుట ధర్మము. హిందూ సభలుగూడ నిటీవల అనుకూలపద్ధతుల ననుసరించుటలేదు. ప్రముఖులు గొందరు అసహనము జూపుచు దూరదృష్టితో మెలగుట లేదు. ఇట్టి సందిగ్ధ సమయమున హిందూ నాయకులు జాతీయభావవ్యాపకమునకు నడుముగట్టి పని జేయవలయును. గాంధీ మహాత్ముడే హిందువులకెల్ల మార్గదర్శకుడగుచున్నాడు. ఇటులనే 'దక్షిణప్రాంతములందు జప్టిను పక్షము వారు ద్వేషమును గనుపఱచినను, బ్రాహ్మణ ప్రముఖులు ప్రతికారము నలుపక ఓర్పుతో ప్రవర్తించుట యవసరము. త్వరలో ప్రత్యేక సాంఘిక భావము తొలగి జాతీయభావము దాని స్థానము నాక్రమించునని మాకు విశ్వాసము గలదు. ఏలనన, దేశమునకు స్వరాజ్య మత్యవసర మగుచున్నది. అది లేనిది భారతీయులు జీవించుట దుర్లభమగుచున్నది. అట్టితరి, వర్ణవిభేదములతోను మతభేదములతోను హిందూదేశము ప్రొద్దుబుచ్చుకొన నంగీకరింపదు. ఐకమత్యములేనిది స్వరాజ్యము సిద్ధింపదు. ప్రస్తుతసమయమున ఐకమత్యప్రవర్ధనమునకై కృషిసలుపు మహానీయులు ఏమతమునకు జెందినవ రయినను ఏజాతికి జెందినవారయినను దేశీయుల శాశ్వతకృతజ్ఞతకు పాత్రులగుదురు. వీరిమూలముననే స్వరాజ్యభవన నిర్మాణము త్వరలో పూర్తియగుట నిశ్చయము.

ఆసియాచట్టము: విల్సనుగారు రచించుట

దక్షిణాఫ్రికాలో నిర్మింపబడుచున్న ఆసియాచట్టము న్యాయమయినదని సమర్థించుటకు మద్రాసు మెయిలుపత్రిక మిక్కిలి తంటాలు పడుచున్నది. ఇటీవల జరిగిన థియసాఫికల్ సంఘ సమావేశమునకు దక్షిణాఫ్రికానుండి వచ్చిన విల్సనుగారు ప్రతినిధి మెయిలుపత్రికకు తోడ్పడెను. మానవభ్రాతృత్వమే ముఖ్యాదర్శముగ గలిగిన సంఘమున సభ్యులై యుండియు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు తమ సోదరులని విల్సనుగారు గ్రహింపజాలక బోయిరి. ఆసియాచట్టమును నిర్మించుటకు విల్సనుగారు తెలిపిన హేతువు కడు నిస్సారమయినది. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల దృష్టి హిందూదేశముపై నుండు సన్నియవారు సంపాదించిన భనమును స్వదేశమునకు దెచ్చెద రనియు, అందుచే వారిపై నిర్బంధములు విధింపబడుచున్న వనియు, విల్సనుగారు దెలిపిరి. ఈ సంగతి యొకవేళ నిజమయినను, నిర్బంధప్రయోగమున కిది కారణముగాజాలదు. హిందూదేశమునందు గల యూరజ్జీయను లేటుల ప్రవర్తించుచున్నారో జూచిన, మెయిలుపత్రిక లెక్కింప బనిలేదు. ఆ విషయ

మటుండ, విల్లునుగారు చెలిపిననంగతులు సత్య దూరములని చెలువ నక్కరలేదు. ఏలనన, భార తీయులు తమంతట తాము దక్షిణాఫ్రికాకు బోయి యుండలేదు. యూరపియనులు స్వలాభముకొరకు వారిని గొంపోయిరి. భూమియంతయు స్వర్ణతూల్య మగునటుల జేయించుకొని, యిప్పుడు భారతీయులను దేశమునుండి వెడలగొట్ట బ్రయత్నించుట కన్న కృతఘ్నత వేరుండబోదు. ఇతియగాక, దక్షిణాఫ్రికాలోనుండు భారతీయులలో చాలమంది అక్కడనే బుట్టిపెరిగిరి. వారు మాతృదేశమును స్వయముగ నెరుగరు. దక్షిణాఫ్రికాను జన్మభూమిగా భావించెడి భారతీయులను వెడలగొట్టుటకు కారణము చూనా? అట్టివాని హిందూదేశమునకు ధనము గొంపోయెదరని తెలుపుట న్యాయమా? యూరపియనులకు దక్షిణాఫ్రికాలో నివసించి నవ్యక్తిస్వాతంత్ర్యముల ననుభవించుట కెట్టిహక్కు గలదో భారతీయులకును అట్టిహక్కు గలదు. భారతీయుల పోయగే అక్కరలేని తెల్లవారును ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సువద్దతిని అభిమానించుట అసభ్యముగాదా? భారతీయులు పనికి రాకున్నను వారితో వాణిజ్య మక్కరకు వచ్చువా? సత్వేకప్రదేశముల నేర్పరచి, అక్కడమాత్రము నేటిపులకు స్వరూపాలన మిచ్చి రనుట మృషావాదము. వారి కిదివరకున్న హక్కులను సయితము తీసివైచిరి. పార్లమెంటు సభ్యు నెన్ని కొనుహక్కు లొంగిపడెను. నిరర్థకమగు సలహా సంఘ మొకటి ఏర్పరుపబడెను. సర్వాధికారమును తెల్లవారి చేతులలో నుంచబడెను. దక్షిణాఫ్రికాలో రంగుభేదమును పాటించరని విస్సించు గారు చెప్పినమాత్రాన, భ్రమపడువా రుండరు. భారతీయుల నిటుల పీడించుటకు పా రొనర్చినదోస మేమియో విల్లునుగారి వాక్యములందు స్పష్టముగ గమనించును. భారతీయులు మిత వ్యయమును గావించెదరు. భోగపరాయణులు గాకుండుటచే విశేషముగ డబ్బు ఖర్చుపెట్టరు. వీరిలో త్రాగుడు తక్కువ. అందుచే విశేషముగ డబ్బు గడించెడి తెల్లవారికన్న వీరు సుఖముగ జీవితురు. వీరి సుఖమునకు సంతృప్తియే కారణము. ఇది గాంచి నహింసజాలక భారతీయులు గూడ భోగపరాయణులు గారని, తెల్లవారు నిందించుచుందురు. భారతీయుల జీవిత పరిమాణము పెరుగవలయు నట. దీనియర్థ మేమి? దుర్వ్యసనములను పెంచుకొన వలయు ననియే. భారతీయుల నిరాడంబర జీవనమే వారిని శిక్షార్హులుగ జేయుచున్నది. ఆ సియూ చట్టము కఠినముగ నున్నను అసహజము గాదని, విల్లునుగారి యుద్దేశ్యము. యూరపియనులు దేశమును బాగుచేసిరట. భారతీయుల తోడ్పాటు లేనిది యూరపియనులు చేయగల్గిరా? విల్లునుగారు తుదకు సత్యమునే చెలిపిరి. భారతీయులు అభివృద్ధి గొందునెవల దక్షిణాఫ్రికా యూరపియనుల వశము దప్పిపోవుననియు అందుచే వారు సహింసజాల రనియు విల్లునుగారు సూచించిరి. ఇందును బట్టి దక్షిణాఫ్రికాతెల్లవారు స్వార్థముచే ప్రేరేతులయి రనియు అట్టివారిని తమ పంతమును విడువ ప్రేరేపించుట దుర్లభమనియు తెల్లమగుచున్నది. ఆసియాచట్టమునందు గవర్నరు జనరలుగారి కిట్ట మున్నచో చట్టపరిపాలనమునుండి ఎవరినయినను మినహాయించవచ్చునని ఏర్పాటుగలదట. అట్టి మినహాయించువులన తాదాముడునని విల్లునుగారు

అత్యెట్టుచున్నారు. కాని దక్షిణాఫ్రికాచారిత్రము నెరిగినవా రీ మినహాయించు నిరర్థకమని సులభముగ గ్రహింప గలుగుదురు. విల్లునుగారు భారతీయులపట్ల సానుభూతి గలవారట. అందుచే యూరపియను సోదరులు వారియొక నాగ్రహము వహించిరట. సానుభూతి గలవారి యభిప్రాయములే యీతరున నుండ తదితరుల వైఖరి ఎటులుండునో జెప్పనక్కరలేదు. దక్షిణాఫ్రికానుండి నూతనతేజము ప్రసరించె నని మద్రాసు మెయిలు పత్రిక సంతసించుచున్నది. కాని విస్సించుగారు ఏ కరువుపెట్టిన కారణములు ప్రాతజేగాని క్రొత్తవి గావనుట నిస్సందేహము.

తృతీయ వివిధమతముల సభ

ఒకరిమతమును గూర్చి మరియొకరు తెలిసి కొనుట కవకాశము లుండుట యవసరము. ఒకరి నొకరు గ్రహించు కొలదియు, జ్ఞాన మభివృద్ధియై అసహనము తొలగి, ఐకమత్యము చేకూరుటకు ఏ లేర్పడును. చెన్నపురిలో సచ్చిదానందసంఘము వారు వివిధమతసమావేశము నిదివరకు రెండు మార్లు జరిపిరి. ఆయామతముల సిద్ధాంతములను బాగుగ బోధింప గలవారిని ఆహ్వానించి, వారిచే నుపన్యాసముల నిప్పించుచుండిరి. ఈ సభలకు బోయినవారు, సంతృప్తి గాంచుచుండిరి. తృతీయ మహాసభ, రేపటిదినము ట్రై స్లి కే ను హిందూ హైస్కూలులో ప్రారంభమగును. మూడు దినము లీసభ జరుగును. సభలన్నిటికిని, స్వామి శర్వానంద లభ్యక్షులుగ నుండుట విశేషము. సచ్చిదానంద సభాధ్యక్షులగు శర్వానందులు చెన్నపురికి క్రొత్త వారు గారు. వీరు వివేకానందుని శిష్యుకోటిలోని వారు. వంగదేశీయులు. వీరి మతపరిజ్ఞానము విస్తారము. వీరియనుభవము గాఢము. వీరికిదోడుగ అదృతమగు వక్తృత్వ సామర్థ్యముగూడ గలదు. వీరి అధ్యక్షతక్రింద సభలు జయప్రదముగ జరుగు నని నమ్మెదము. వివిధ మతములను బోధింపగల సమర్థులు పన్యసిం చెదరని కార్యక్రమము బట్టి గ్రహింప వచ్చును. రామ స్వామిశాస్త్రి, జినరాజదాస్, మల్లినాథ, స్వామి వేదాచలం, ప్రొఫెసరు శ్రీనివాసాచారి, సచ్చిదానంద స్వామి మున్నగువారలు ప్రసంగించెదరు. మతముల నిజహృదయమును తెలుపుటకును, శాంతిని కాపాడుటకును, యీ సభ తోడ్పడుగాక యని కోరెదము.

హెడ్జాజిసమస్య

మహమ్మదీయ పవిత్రస్థలములు ఇబ్రాహిం గారిస్వాధీన మయినవి. మహమ్మదీయులయిచ్చాను సారముగ తాము పరిపాలించెదమని ఇబ్రాహిం గారు ప్రకటించిరి. కాన్పూరులోగూడిన కిలాఫాత్ సమావేశము ఇబ్రాహిం గారి సదుద్దేశ్యము నామో దించినది. కాని, కొందరు మహమ్మదీయు లింకను ఇబ్రాహిం గారిపట్ల అనుమానము జూపుచున్నారు. వీరు మదినాలో గోరీలపై కాల్చి రను నారోపణ యొకటి. ఇది నిజము గాదని, అక్కడకు వెడలిన కిలాఫాత్ రాయబారులు చెలిపిరి. ఇబ్రాహిం గారు కేటను అను బ్రిటీషు ప్రతినిధితో రహస్యముగ సంధి జేసికొనినటుల మరియొక ఆరోపణ చేయ బడినది. మహమ్మదీయమతమున కిది విరుద్ధమని

విమర్శకులు చెలుపుచున్నారు. హెడ్జాజి సమస్య గూర్చి కేటనుగారితో తాము రాజీపడలేదనియు, యీవదంతి అసత్యమనియు, ఇబ్రాహిం గారు తంతి వార్తనంపిరి. ఇందువలన ఇబ్రాహిం గారు రెట్టిఅక్రమము గావించలేదని విదితమగును. మహమ్మదీయులు తమకు చే కూరిన నూతనావకాశమును కోల్పోవక, ఇబ్రాహిం గారి ప్రయత్నములకు తగు సహాయము గావించుట వివేకమని తోచును.

దేశీయ మహాసభ

(౧)

కాన్పూరు నాకబలితీనిన పెండ్లియిల్లునలె నున్నది తిలకునగర మంతయును నేడు (30-వ లేదా) జనశూన్య ముగనే కనబడుచున్నది. నేటి సాయంత్రముతో మిగిలినవారు గూడ వెడలిపోయెదరు. 28 వ లేదా మొదలు 29 వ లేదావరకు ను ఏడురోజులలోను 288000 మాటలు కాన్పూరునుండి తంతి వార్తలద్వారా పంపబడెను. తంతివార్తాకార్యాలయమువారి కి పది ఎంతి హెచ్చుగానుండినదియును దీనివలననే తెలియగలదు. కాంగ్రెసు పహాసభా ప్రారంభదినమున అనగా 28 వ లేదా 60 వేల మాటలు తంతివార్తల ద్వారా పంపబడెను. ఒక నూపర్చెంటును చాలమంది తెల్లగ్రామీణులను యితరవోట్ల నుండి రావించిరి. ఈశాఖవారు పత్రికా కార్యాలయముల వారి కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. (ఆ. ప్రె. స్పెషలు)

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి ప్రకటన

సంపూర్ణమగు సంతృప్తి

“కాన్పూరు కాంగ్రెసు చాల జయప్రదముగా జరిగినది. నాకు సంపూర్ణమగు సంతృప్తి కలిగినది. తక్కిన అన్నిరాజకీయపక్షములును ఒకటిగా కలిసిన గూడ స్వరాజ్యపక్షమునకే ఆఖండవిజయము కలిగినది. స్వరాజ్యపక్షమే ప్రజానామోదితమని రూఢియైనది. ఈవిషయమున నాకెట్టి సంతోషమును ఎన్నడును లేదు. కాని కాంగ్రెసు మహాసభలో పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారి పవరణను నాతీర్వానమును గూర్చి మిక్కిలి తీవ్రమగుచర్చ జరిగిననుగూడ మాలవ్యాగారి పవరణకనుకూలముగా 20, 23 మంది మాత్రమే చేతులెత్తుటయు నాతీర్వానమున కనుకూలముగా జేరికొలది మంది చేతులెత్తుటయు చూచినపుడు నాకే అత్యధికమగు ఆశ్చర్యము కలిగినది. ప్రపంచమునందేదేశమునగాని ఏభాషలో గాని ఏతీర్వానమును గూర్చి యొక యంత తీవ్రముగా చర్చ జరిగినవిషయంబు పుట్టుకొననపుడు అనుకూలర ప్రతిపక్షర సంఖ్యలలో భేషము కొద్దిగా నుండుటకలదేగాని జేరికొలదిగా నుండుట కని విని ఎరుగని విషయమే. ఈ అపూర్వవిషయము యీకాంగ్రెసు మహాసభలో నాతీర్వానమును గూర్చి మాత్రమే జరుగుట చాల ముఖ్యవిషయము. స్వరాజ్యపక్షమునకే దేశమునందధికమగు పలుకుబడి కలదనుట కిదియే ప్రబలిదర్శనము.

అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి ఆరంభాంతోష్ఠపన్యాసములు చాల శ్లాఘనీయములుగా నున్నవి. ప్రపంచమునందన్ని దేశముల వారును గూడ వాని నుచితీకరించి ప్రశంసింపక తప్పదు. ఆమె మహారాణికి సమంజసమగు విషయగాంభీర్యములను నేనానాయకునకు సహజమగు దాృఢచాకచక్యములను మాపి సభ్యులను కిలబొమ్మలను గావించెను. ఆమె యుపన్యసించినపుడు పురుషులను స్త్రీబోధింపగా వారు తమ యత్యల్పతను అనుభవించగలిగిరి. ఆమెపురుషులను స్త్రీబోధించినపుడు వారు తమ యత్యధికతనను అనుభవించగలిగిరి దీనిని ప్రత్యక్షముగా చూడగలిగిన వారే అచ్యుత వంతులు. కాన్పూరు మహాసభ నామే జేరియూనముగా సాగించినదిగాని మానవకృతములగు కార్యములలో ఎంతబాగుగా జరపబడినను సంతాపకారణమగు కొంతోపము కలుగకమానదు. స్వరాజ్యపక్షమునకు కాన్పూరులో సఖండవిజయము కలిగినను పక్షనాయకులలో భుగంధర లం కెల్కర్, జయకర్, మూంజీగాడ్కర్ ముగ్గురనుపక్షము గోల్పోవుట గొప్పదురదృష్టముని చెప్పక తప్పదు. అది చాల సంతాపకరము. వారి సహాయమును గోల్పోవుచున్నందులకు నేను మహాపూర్వముగా నాసంతాపమును కల్గింపుచుంటి నే గా

ని యాచిత్యమును గూర్చి నేడేమియును చెప్పవలసిన లేదు. ఈవియోగము తాత్కాలికమనియును దేశమాతనీవలో మరల మేమందరమును కలియగలుగుదు పనియూ నే నాశించెదను". అని మోతీలాలుగారు కాన్పురునుండి బయలుదేరునపుడు మా విలేఖరి కరిగించిరి. (ఆ. ప్రె. స్పెషలు)

పండిత మోతీలాలుని తీర్మానము

మహాత్మాని యభిప్రాయములు

కాన్పురు, డిసెంబరు 29:-ఈసాయంకాలమున గాంధీ గారు అహమ్మదాబాదుకు పయనమైరి. ఆయన వెళ్లుటకు పూర్వము నిన్న సాయంకాలము కాంగ్రెసులో ఆమోదింప బడిన పండిత మోతీలాలుగారి తీర్మానమును గూర్చి అస్సా సియే టెడు ప్రెస్సు ప్రతినిధులు అభిప్రాయము నడిగిరి. నిన్న గాంధీగారు కాంగ్రెసుకు వెళ్లేదనియు, పండిత మాత్రవా గారు ముగింపును గాంధీగారు రున్నట్లయిన తీర్మానమును బల పరచెదరేమిని సంబంధించినయు తెలుసుకొనవలెను.

స్వరాజ్య పక్షమువారికే అధికారమును నమర్చించెదను

గాంధీగారిట్లు చెప్పిరి:-

నిన్న నాకు మానదినముగాన కాంగ్రెసునకు వెళ్లేదు ఇక తీర్మానమువిషయ మేమనగా పాట్నూలో నేను పర్యాధికారమును స్వరాజ్యపక్షమువారికి సమర్పించి కాసనసభా ప్రవేశమునీర్ణయము లేనివాడెంత ప్రహేళికయును చేయగలడో అంతప్రహేళికయును నేను వారికి వాదననుచేసి యుంటిని. ఇప్పటికిని నాకు కాసనసభాప్రవేశ మిష్టములేదు. కాని యిప్పుడు పూర్వమునుండియు నాతో దేశముకొరకు పనిచేసినవారిని సంపూర్ణముగా విడిచియొక తెప్పనలెను లేదావారికి నాకు చేతనైనసాయము చేయవలెను. ఇప్పు డాస్థితి సంభవించినది. ఇందులో ఏదో యొకటి నేను జేయగలను. నేనువారికి చురుకుగా సహాయముజేయ లేక పోయినట్లయిన నేను ముఠియే విధమైన సలహాల నియతుండ నుండవచ్చును. కావున నావంటి నో-చేంజర్ల కందరికిని కాంగ్రెసును లోబరచుకొనవలెనను అభిప్రాయమును వదలుకొని స్వరాజ్యవాదులకు లోబడిపోవలసినదని సలహా నిచ్చుచున్నాను. పాపము వారట్లే జేసియున్నారు.

ప్రశ్న:-కాంగ్రెసులో గావించబడిన తీర్మానము మీకు సమర్థమేనా?

జవాబు:- పండిత మోతీలాలుగారు నాకు తీర్మానమును చూపించియున్నారు. అప్పుడు నేను తనవాడనే ననియు ముందు చేయవలసినపని స్వరాజ్యవాదులే నిర్ణయించుకొనవలసినదనియు చెప్పియుంటిని. నాకు తీర్మానమును చూచినప్పుడు నేను కొన్ని మార్పులను నూచించుటకు ప్రయత్నించితిని. కొన్నిటి సంగీకరించి అతడు కొన్నింటి సంగీకరింపకపోయెను. కాని బలవంత తెట్టుట నాపనికాదు.

ముందు తార్యక్రమము

కాంగ్రెసు తీర్మానమునబట్టి ఇకముందు మితార్యక్రమ మేమని అడుగగా గాంధీగారిట్లు చెప్పిరి:- మొదలక యూరకుండి నాకు చేతనంతవరకు నిర్మాతార్యక్రమమునే నడిపెదను. మిగతాది అనగా కాంగ్రెసు తీర్మానము నమలు నడిపించు వనిని నా ఆటంకమేమియు లేకుండ యింకా ఏర్పరచుట నా సాయముతో పూర్తిగా స్వరాజ్యవాదులకే వదిలిపెట్టెదను.

(ఆ. ప్రె. స్పెషలు సర్వీసు)

ఎం. ఆర్. జయకరుగారి ఉపన్యాసము

జయకరుగారు బొంబాయి చేరిరి. "రిస్పాన్సివు సహాయమునుగూర్చి మేము తెలిపినభావములను కాంగ్రెసు మహాలోకంలో చాలమంది ఆచరించి క్రద్ధగా నాటికించిరి. కాంగ్రెసు యీశక్తియు నామోదించువారు చాలమంది ఏర్పడినచో తాము గూడ సహాయముచేసెదమని గాంధీగారి అనుచరులలో చాలమంది వాగ్దాముచేసిరి. మావాదము నిష్కలపటమును సహేతుకమునుగూడ నగునని కాంగ్రెసులో చాలమంది తెలిసిరి. మా వద్దతినిమాచిన ప్రభుత్వమునకు సహాయముచేయునట్టివను దుర్మార్గులు చాలమందికి కలుగులుగాన యింకను మోపుమందిప్రతి కూలురుగా నుండుననియే నేను తలంచుతినిగాన నటుల జరుగక పోవుట నాకు ఆ శ్చ ర్య క ర ము గా నే యు ణ్ను ది. స్క్రీనుసంఘమున పండిత మోతీలాలుగారును భారత కాసనసభలో వి. జె. పటేలుగారును సహాత్తో పని

చేసెదరు. అదియే మావాదమునకు అధికముగ బలమును కలిగించును. అదియేమాకు గాంధీ ప్రచారముకూడ నగును. జాతీయవాది దొరతనమువారిచే నొకసంఘమున నియమింపబడినను గూడ దేశహితార్థమే క్లాసునియముగా పనిచేయునని ఈవాదము లిరువురును చేయునట్టి పనివలన స్పష్టముగా తెలియగలదు. జాతీయవాదులు గూడ ప్రభుత్వోద్యోగుల సహవాసమువలన దేశభక్తిని స్వాధ్యక్షగమును గోలుపోయి స్వాధ్యక్షులై దేశద్రోహము గావించెదరను వాదము నిరాధారమనిగూడ వీరిచర్యలన స్పష్టము కాగలదు.

కాసనోల్లంఘనము కొన్ని పరిస్థితులలో కాస్త్రీయమును న్యాయమునే యగునని నేను ఒప్పుకొందునుగాని రాజకీయమత్యసాంఘిక, సంబంధములకు కక్షల తోకూడి న భారత దేశమువంటి దేశమునందు కా స నో ల్లం ఘన మునకు ప్రజలు సంసిద్ధులగుటకు చాల కాలము పట్టును. అట్టి యొకమత్త్యము కలుగువరకును కాసనోల్లంఘనమును గూర్చి ఊరక ప్రగల్భములను వలకుట నిష్ఫలమే గాక నిర్మాతావిధానమున కవసరమును కాంతికి గూడ భంగముకలుగును. ఇతర నిర్మాతావిధానములవలన వైకమత్త్యమును జాతీయ దార్శన్యమును కలిగినచో కాసనోల్లంఘన నావశ్యకత కలుగకనే పోవచ్చును. కలిగినను అది సులభపాద్యమే యగును గాని కొంత నష్టము మాత్రము దానివలన కలుగకమానదు. ప్రజలకు దేశభక్తిని ఆత్మగౌరవమును జాతీయ గౌరవమును కలుగజేయుటయే కాసనోల్లంఘనమునకు పాధనము.

రిస్పాన్సివు సహాయమును గూర్చి మేమికముందు ప్రజలకు బోధించెదము. ఇందులకు అనుమానించిన బొంబాయి, మధ్య జేరారు రాష్ట్రముల కాసనసంఘ సభ్యుల సహావేశము జనవరి 16, 17, తేదీలలో పూనాలో జరుగును. అప్పుడు మాపద్ధతి నిర్ణయింపబడును" అని జయకరుగారు నుడివిరి.

(ఆ. ప్రె.)

తీయత టంగుటూరి ప్రకాశం గారి ప్రకటన

కాంగ్రెసువారు ఉత్తరువు నిచ్చుట చాల గొప్ప విషయము

30 వ తేదీని ప్రకాశంగారు కలకత్తా చేరిరి.

"రాజకీయ విధానమును ముఖ్యముగా కాసనసభల విధానమును కాంగ్రెసు వారు వహించుట మిక్కిలి ముఖ్యముగ విషయము. కాసనసభలకు వెళ్లవలెను. కాసనసభలకు నిలువ గోరువారికి కాంగ్రెసు సభ్యులు డీటు యియ్యవలెను. అని కాంగ్రెసువారు ప్రకటించినచో కాసనసభల ఎన్నికలలో మరీ ఏపక్షమునుగూడ నెగజాలదు. అన్ని కాసనసభలలోను కాంగ్రెసు (స్వరాజ్య)పక్షమువారి సంఖ్యయే హెచ్చుగా నుండగలదు. వెనుకటిసారి కాంగ్రెసు వారిట్టి ఉత్తరువు నియ్యనందున వంగ-మధ్యరాష్ట్రములలో మాత్రమే స్వరాజ్యపక్ష వాడు హెచ్చుమంది ఎన్నుకొనబడిరిగాని తక్కినరాష్ట్రములలో ఎన్నుకొనబడలేదు. ఢిల్లీలో కాంగ్రెసు మహాసభవారు సమాధాన తీర్మానము నామోదించి కాసనసభలకు వెళ్లుటకు ఆక్షేపణ లేనివారు వెళ్లవచ్చునని మాత్రమే అనుతినిచ్చిరిగాని కాసనసభలకు వెళ్లవలెను. కాసనసభలకు కాంగ్రెసు వారినే ఎన్నుకొనవలెను అనినిర్ధారణగా ఉత్తరువు నిచ్చియుండలేదు.

కల్పదుర్జయకరు మూడోగార్లు విడిపోయెదరని యిది వరకే నిశ్చయం ప బ డె ను. వారి రి స్పాన్సివు పద్ధతి కిని లిఖరలు పక్షమువారి పద్ధతికిని భేద మే మి యు ను లేదు. లిఖరలు పక్షమువారి పద్ధతి పాలకులను పాలితులను గూడ నా కర్షింపగలిగియుండలేదు. మోతీలాలుగారిచే నుపపాదింపబడి మహా సభవారిచే నా మోదించబడిన తీర్మానమునందు తీవ్రభావము అతిశయోక్తి మున్నగున జేమియునలేవు. కాసనోల్లంఘనమునకు దేశమిప్పుడు సంసిద్ధముగా లేదని స్పష్టముగా తెలుపబడెను. కాసన సభలలో జంపనెంచిన ప్రతికారము కాస్త్రు సమర్థమైనదే యని బర్మెనుమోడు ప్రభువే (వంగ మధ్యరాష్ట్రముల కాసన సభల కార్యనిర్వహణము గూర్చి యొసంగిన డీర్ప్రకటనమున) యొప్పుకొనెను. మోతీలాలుగారి తీర్మానములో మొట్టమొదట నేర్పొనబడిన మహాత్ముని నిర్మాతా విధానమే జాతీయ జీవనమునకు అవారము. కాసన సభలలోని నిర్వాహమే పానీయము. అన్నపానము లనదగిన పినిని రెంటిని పరిత్యజించుట జాతీయ ఆత్మహత్యయే యగునని నేను నమ్ముచు" అని ప్రకాశంగారు మా విలేఖరి కరిగించిరి. (ఆ. ప్రె. స్పెషలు)

కలకత్తా వర్తక సంఘమువారి సలహాలు

కలకత్తా వర్తక సంఘమువారు ఈక్రిందిసలహాలను లిఖిత రూపముగ రాయలు కలకత్తా మహానగరానికి పంపిరి:-

భారతదేశమున బంగారునాణెముల చలామణి త్వరలో ప్రారంభముకావలెను. బంగారు ఎగుమతిదిగుమతులు ఎట్టినిర్బంధములేక జరుగుచుండవలెను. భారతదేశమున బంగారునాణెములచలామణి అధికమైన ఇతరదేశములందు బంగారునాణె దేవులాట అధికమగుననియు తనమగుగ్యముగ సరకులధర త్వ వర్తకమునకు పరిశ్రమలకు నష్టముకలుగుననియు కొందరు అభిప్రాయమనుచున్నారు. బంగారునాణెముల చలామణి భారతదేశమున ఏర్పడినచో ఇట్టిస్థితి సంభవించుననియు, ఇతరదేశములందు ఏర్పడిన ఇట్టిస్థితి సంభవించదనియు తలచుట విపరీతముగ నున్నది. ఆర్థికవిషయములందు భారతదేశమునకు స్వయంశిల్ప యాధికార ముండవలెను. ఇతరదేశములనుండి వచ్చు దిగుమతుల కన్న ఇతరదేశములకు పంపబడు ఎగుమతులు తక్కువగునన్న పుడు మిగతమొత్తమును బంగారునాణెములందు చెల్లించుసౌకర్యము భారతదేశమున కుండవలెను. బంగారునాణెములు అన్ని దేశములకు ప్రమాణములై నవగుటచే ఇట్టిసౌకర్యము భారతదేశమున కుండుట అవసరము. ఇంకను బంగారు మిగిలిన ఈదేశము నందే నాణ్యములగు మార్పుకొనుటకను అభరణములు గావించు కొనుటకును అవకాశముండవలెను. బంగారునాణ్యములను భారతదేశమున ప్రమాణములుగ పరిగణింపవలయుననిన ఎంతయో బంగారు భారతదేశమునకు దిగుమతికావలయుననియు అందులకు 300 కోట్ల రూప్యములు కావలసియుండుననియు చెప్పట ఆశ్చర్యమును కలుగజేయుచున్నది. భారతదేశపు వర్తకపుప్రతిష్ఠ నీచస్థితియందున్నదని చెప్పటకు పీలులేదు. దిగుమతులకన్న ఎగుమతులు లాభకరముగనున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో ప్రపంచమునందలి బంగారుములో తమకు అర్హముభాగము భారతదేశము పొందకుండునట్లు చేయుట విపరీతముగనున్నది. ఈదేశమున ఇప్పుడు దాదాపు 500 కోట్ల విలువగల వెండినాణెములు చలామణియగుచుండ బంగారునాణెములచలామణి ప్రమాణము చేయుటకు 300 కోట్ల బంగారుము ఋముచేయవలయునని చెప్పట ఆర్థికశాస్త్ర విజ్ఞానశూన్యతను ప్రకటించుచున్నది.

ఎ. రమేహయోగారి సాక్ష్యము

రాయలు ఎకనామికు సానైటిసభ్యులగు ఎ. రమేహయోగారు ఈక్రిందివిషయన సాక్ష్యమొసగిరి:- ఇతరదేశములలో వ్యాపారము అధికమగునన్నపుడు మారకపురేటు స్థిరముగనున్న గొప్పలాభములు కలుగును. భారతదేశమున ఎట్టి నాణ్యప్రమాణము లేకుండుటచే ఇన్ని ఇబ్బందులు ఏర్పడుచున్నవి. చలామణియందున్న రూపాయి బంగారునకుగాని వెండికిగాని సంబంధములేనిది. కావున బంగారునాణ్యముల చలామణి ఈదేశమున ప్రవేశపెట్టుట అవసరము. అప్పుడుకాని కలకత్తా ఎక్కువేంజీసమస్యలు అంతమొందవు. బంగారునాణెముల చలామణి ఏర్పడిన మారకపురేటు వ్యాపారపరిస్థితుల ననుసరించి అనుకూలమగువిధమున మారుచుండగలదు. (ఆ. ప్రె.)

మార్వారిసంఘమువారి సాక్ష్యము

కలకత్తా, డిసెంబరు 30:-నేటిదినము రాయలు కలకత్తా కమిషనువారిఅదుట మార్వారి వర్తక సంఘమువారు బంగారునాణ్యముల చలామణినికోరుచు వాక్కులమునొసగిరి. ఇంగ్లండు నందలి సనరములై భారతదేశమున మొహరీలచలామణి యుండవలయుననియు పదిరూపాయలు విలువగల మొహరీలు చలామణి చేయవలయుననియు కోరిరి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటక సమాజము, ఏలూరు ఎస్టేబ్లీషేడ్ నాటకశాలలో ముచ్చట కట్టిక

2-1-1926 శనివారం రాత్రి 9-30 గంటలకు
3-1-1926 ఆదివారం సాయంత్రము 5-30 గంటలకు
ప్రదర్శింతురు
మా సమాజమువారియొక్కయు, మద్రాసు పౌరలకోరిక వనుసరించియు శ్రీమంత పర్వతరాజ్ రామచంద్రారాజుగారు "కబీరు" పాత్రను ధరింతురు.
ప్రవేశకట్టుములు మామూలుగానే యుండును.
ఎమ్. ఎన్. రావు, జవీందారు, ప్రొఫెసరులు.

జాతీయ స్వపరిపాలనసమితి

స్థాయిసంఘ సభ

సర్వసత్తుములసఖ్యతగోరుట

జాతీయ స్వపరిపాలన సమితి (హోమరూల్స్) స్థాయిసంఘసభదా||అనిబి నెంటుగారి అధ్యక్షతక్రిందఅడయూరు టి. ఎస్. హోలలో మొన్నమధ్యాహ్నము జరిగెను. ఇండియా లోవివిధప్రాంతములనుండి సభ్యులు వచ్చియుండిరి. జమ్మదా ను ద్వారకదాసు, గొల్లరత్న సి మరాడ్డి త్రిలోకేశ్వరు, డి. నూ ర్యనారాయణమూర్తిగారు మున్నగువారందుగలరు.

కాంజి ద్వారకదాసుగారు

సమితి జనరలు కార్యదర్శి గతసంవత్సరము జరిగినపని గూర్చి చెప్పిరి. గతవార్షికోత్సవము బొంబాయిలో జరిగినపుడు కామనువెల్లుచట్టము సమితి సభ్యులందరను అంగీకరించియుం డిరి. ఏప్రిలులో జరిగిన సభయందు బిల్లుప్రకటించబడెను.

పిమ్మట అధ్యక్షురాలు శివరావుగారితో గలసి ఇంగ్లాండుబోయి తేసినపని మరకందరకుదెలియును. ఈదేశములో నున్న సభ్యులు వివిధప్రాంతములలో ఉపన్యాసములనొసంగి చట్టము గూర్చి చాలప్రచారము చేసియుండిరి. గ్రహముపాలుగారు ఇంగ్లాండులో చట్టముకొరకు పనిచేయుచుండిరి. వారికితెగిన సహాయముజేయుటకై సమితిసభ్యులొక ఉపసంఘముగా నేర్ప డితగుయే ర్నాటుల జేయవలెను. సమితి సభ్యులలో ఘనకార్యములు జేసినవారు కొందరున్నను సమితి మొత్తముపైని రాజకీయముగా నొసర్చిన కార్యపరిత మ్మపై కనబడదు. సభ్యులు కామనువెల్లు చట్టము నందేగాక యితర రాజకీయములందుగూడ పాల్గొనవలెను. ప్రతివారు న్యాయశాస్త్రపత్రికకు చందాదారులకావలెను. సభ్యులలో నొకరు గొల్లరత్న సి.డి. మొరార్జీగారు ప్రేటుకొన్నిలు సభ్యు లైరి. వీరు చక్కగ కార్యమునిర్వహింతురని దలపవచ్చును. బి నెంటుగారితో ఇంగ్లాండు యూరోపుదేశములలో తిరిగి కార్మికవిషయములందుభవము పంపించి అనేక ఉపన్యాస ములొసంగి దేశకేవలసిన శివరావుగారికి కృతజ్ఞత చెల్లుచు యీశభలో తీర్మానించెదరని దలచుచున్నాను. అధ్యక్షులు బలపరచుచు వచ్చేయేడు గొప్పఅందోళన ప్రారంభించుటయే ఆ మెకు కృతజ్ఞత చెల్లుచుండును.

డా|| బి నెంటుగారు

గ్రహముపాలు శివరావుగారు ఇంగ్లాండులోజరిగిన పని మెచ్చుకొనిరి. గ్రహము పాలుగారు పార్లమెంటు సభ్యులందరకు ఇండియాసమాచారమును చెల్లుచున్నారని, వీరు శివరావుగారు కలసి మనపని పార్లమెంటు దృష్టిలో నిర్వహ్యముగాకుండ తగు యేర్పాటుజేసిరి. అని చెప్పి అధ్యక్షురాలువారికిపురు ఇంగ్లాండులో యేయేకితుల పనిచేసినదియు వివరముగ చెప్పిరి. తేబరు పక్షమువారును కామనువెల్లుచట్టమునకు అనుకూలురుగ నున్నా రు. వారికి సహాయకరముగనుండునట్లు ఇండియాలో పనిచేయ వలెను.

చట్టము తొలిసారిపార్లమెంటులో చదువబడినదని పత్రి కలవలన తెలియుచున్నది. రెండవసారి ప్రతిపాదించబడినపు డొక చిక్కుగలదు. "సైన్యము సౌకాశ్యము విమానముల యీ మూటిని ఇండియనుపార్లమెంటు సిద్ధముగనున్న వెంటనేస్వాధీన పరచుకొనవలెను. అని బిల్లులోనొక్కజాగలదు. ఈ క్లాజా 30 నో జులవరకే నిలిపియుంచవలెను. ఈ లోపుగా ప్రతి కూలాభిప్రాయము బలపడ గలదు. కావున యీక్లాజా లేవనైచో బిల్లుపని సులభ మునని ఇంగ్లాండులోని వారనిరి. ఇట్టి మరకు యితర అధినేత రాజ్య ముల చట్టములలో లేవనిరి కాని ఆదేశముల ప్రజల స్వజాతి స్వగర్వముల వారకుచే లేవనైచు బాధలేదు. ప్రభుత్వము వారికి వారిపై సానుభూతిగలిగి అనుకూలముగ ప్రవర్తించెదరు. ఇచ్చట నట్లుగాను, కార్మికపక్షమువారు తమ పక్షప్రతిపాదనగ దీని గుర్తించి పని జేసినచో బిల్లు తిప్పక జయమొందును. అట్లుజయనామని సంధేహమనున్నది. కార్మికపక్షములో కొందరుస్వతంత్రులు పక్షప్రతిపాదనగా నంగీక రింపరు. అయినను 500 కార్మికపక్షకాఖాసంఘము అనుకూల ముగా తీర్మానించుటయే అనుకొన్న దానికన్న యెక్కువ. బర్మిను హెడుప్రభువుగారు తలపెట్టినచో విధాంనున కొసం గినై ఇండియాకు గూడ స్వాతంత్ర్యమొయగలరు. ఇప్పుడు పరిశుభ లక్ష్యములనుగ నున్నవి. ఇంగ్లాండులో పత్రికలు పార్లమెంటులో బిల్లుప్రవేశపెట్టినప్పటినుండి దానిగూర్చి శ్రద్ధవహించుచున్నది. స్వరాజ్యము గూర్చి యంతమంది కబురులు తెప్పటయేగాని, ఇండియానుండి బోయిన ప్రభు కోర్కెయివెయే.

తీర్మానములు

జమ్మదాను ద్వారకదాసు గారిదిగూడ తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. "ఈసభవారు నేపనలు కనెంపనునాన తరంగి

రుజేసిన కామనువెల్లు చట్టమును మనస్ఫూర్తిగ బలపరచుచు న్నారు. అన్ని పక్షములవారు దానికి సహాయము జేయవలెనని కోరుచున్నారు." మండేరీ రామయ్యగారు (కాలికట్టు) తీర్మానమును బరపరచిరి. ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

అన్ని పక్షముల సఖ్యత

అధ్యక్షురాలు ప్రతిపాదించిన యీదిగువ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించబడెను.

"స్వరాజ్యసాధనకు చట్టసమృద్ధి మార్గము సుభు. గా నాచరింప దగ్గది యుండగా తదేశము కాపనోల్లంఘనకు సిద్ధమగువరకు తేచియుండరాదని యీసమితివారు నిశ్చయించిరి. కావున ప్రభుత్వమువారితో రిస్కాన్సివు సహకారపథముల నవలంబించి పనిజేయు రాజకీయ పక్షములతో నీసమితివారు కలసి పనిచేసి జాతీయసంఘగ పని జేయుదురు. 1919 సం|| లో కమాన్వెల్త్ టిలకు గారు త్వరగస్వరాజ్యముసాధించుటకి విధానము నేరూపించియుండిరి.

"బ్రిటిషుపార్లమెంటువారేకారణముచేసినకామనువెల్లు చట్టమును దిగివ్రోలినచో అప్పుడేమిజేయవలసినదనియు, పద రు సమితి జాతీయపక్షమువారు సభజేసి నిర్ణయించెదరు.

అధ్యక్షురాలు తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు స్వరాజ్యపక్షములో పండిత వెల్లూరగారిపక్షమునకు, కెల్కారు జయకరుగారు తిలకుగారు 1919 సం|| అమృతసరు కాలగ్రెసు లో నూపించిన రిస్కాన్సివుసహకారము ననుసరింతురు. నె హ్యూగారు చెల్లు స్వరాజ్యము ఎన్నటికీవచ్చునో తెలియదు. కానోల్లంఘనము ప్రవేశపెట్టినచో పేదవారు నష్టపోయెదరు. గంటూరులో పన్నులనిరాకరణము ప్రారంభించినపుడు రయితు లెంతబాధపడిరో అందరకుదెలియును. కావున ఆ యాశి దించివెళ్ళవలెను.

వారింద్రనాద దత్తగారు, బెంగాలులో వివిధపక్షసమ్మేళనముకొరకు జరిగిన యత్నములగూర్చి స్వరాజ్యపక్షమువారు మాత్రమందు చేరలేదు మితవాదులసభ్యులతోపక్షమువారుజేరిరి. ఇందు చేరినవారు జొమినియను స్వపరిపాలనగోరెదరు. రిస్కాన్సివు సహకారము నవలంబించెదరు. రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యము, కేంద్ర కాపనసభయందు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునుండు స్వాతంత్ర్యమును గోరెదరు.

జమ్మదాను ద్వారక దాసుగారు బొంబాయిలోని పరిస్థితులను చెప్పిరి. జయకరు కెల్కారుగారు స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహకవర్గమునుండి వెడలిపచ్చిన వెంటనే జిన్నాగారు వారు గలసి పనిచేసి జాతీయపక్షమును స్థాపించుటకై సభ జేసిరి. వివిధపక్షముల ప్రతినిధులు వచ్చిరి. కాని ఒక్కబొం బాయిలోమాత్రమేపట్టి పక్షమును స్థాపించుటకైయులేక ఇం డియా అంతటిలో నట్టియేర్పాటును జేయదలంచి ఒక ఉప సంఘము నేర్పరచిరి. ఇకముందు కాలగ్రెసుతో సరిమాననుగు సంస్థనేర్పరచి పనిజేయుదురు.

తీర్మానముమోదించబడెను.

గ్రహముపాలు శివరావుగారు నభినందించు తీర్మానము గూడ ఆ మోదించబడెను. (స్వా ఇండియా)

అధికమానము

ఫాలునమా? చెత్రమా?

ఆర్యవ హోయలూరా! కడచిన శనివారము(19-12-25) నాడు ఆంధ్రప్రదేశ్కామబంధమున 'అధికమాననిర్ణయ' మనుకీర్తి కక్రింద నుండువ్యాసమును గాంచి, యీ క్రింది వాయభిప్రాయము నిందు బొందుపఱచుచున్నాను.

కొండలు సిద్ధాంతు లీక్రోధన సం||ర ఫాలునమాపమే దృగ్గణిరీతిగ నధికమానమును పనియు, మరికొండలు సారమాన మురీతిగ నత్యుసం||ర చెత్రమాన మధికమానమనియుఁ దమతమ పంచాంగముల ప్రకటించియున్నారు. ఇట్టిద్వైవిధ్యంబున నెట్లు వివాహాదికళకార్యములు చేయవలయునో తెలియకున్న దని లోములు సంశయగ్రస్తలైయున్నారు. శుభకార్యముల సంగతి నట్లుంచి ప్రాధానులగలియేమి! దృగ్గణితాతతిథులు కర్కాష్టముల! లేక సారసిద్ధాంతాతతిథుల! ఉభయమునా! ఇట్లు రెండువిధములగ తిథులైనను పంచాంగములయందుఁ బ్రక టించి యుండలేదు. కావున నీ సంశయముఁ దీర్వవలసినగా నున్నది.

మొదటినుండి మనపూర్వులు గుణించుచున్న తిథులు సా నిద్ధాంతసమృద్ధమే కాని దృక్పిష్టములు గావు. అట్టితిథులనే ఒకే విధముగఁ దమతమపంచాంగములఁ బ్రకటించుచు వచ్చి. స్ఫుటరవిచంద్రులవలననే తిథి లేర్పడుచున్నది. ఆరవిచంద్రులం నూర్యసిద్ధాంతమునఁగాని ముప్పుములుగావు. ఒకొక్కగ్రహము ఒకొక్కసిద్ధాంతమునుండి ముట్టుముఁ జేయవలసినదిగనున్నది చా నిలో రవిచంద్రులుమాత్రము నూర్యసిద్ధాంతమునుండియే సాధింప వలయును. ఇట్లనేసిద్ధాంతములు దెలిసియుండినఁగాని

గ్రహములు సాధ్యము గాకుండెను. ఇట్టితమను బోగొట్టఁ దలచి, సర్వసిద్ధాంత సామరస్యమును కోడికరించి, గ్రహాలాఘ వాది లెంతగ్రంథములఁ గావించిన గణేశదైవజ్ఞాదిగ్రంథకర్తలు మనకు చిరస్మరణీయులై యున్నాడు.

"సారోగ్యోగి...ఇమేయాంతి దృక్ష్య ల్యతాం సిద్ధె సైరిహ స్యగర్వనయసత్కార్యాదికంత్వాడికేత్" (గ్రహాలాఘవ మధ్యాధికాశే 16 శ్లోకః)

ఇట్టిగ్రహాలాఘవాది గ్రంథమునుండి సాధితములగు గ్రహ ములే దృష్ట్యుత్పత్తయ నొందునని వచించిరి. అవియే కర్కాష్టములనిరి. కాని ఆ గ్రంథములును బహుకాలాతీతములగుటఁ బర, మరియు నూతనసంస్కరణముల నొనర్చి న్యసింహాదిపండితుల రవిచంద్ర పదకముల సిద్ధపఱచి తిథిచక్రగ్రంథముల రచించిరి. అతిథిచక్రములే యిప్పటి సిద్ధాంతములందఱికి తిథిసాధకము లయి నవి. వానినుండియే రవిచంద్రుల సాధించి తిథులజేయుచున్నా రు. ఇదియే శిష్టాచారసమృత్తముగనున్నది. అట్టితిథులే కర్కాష్టములుగాని దృక్పిష్టములు గా వని యీక్రింది శ్లోకము చెప్పవచ్చును.

"అశ్రేయసంస్కృతో సారసమా మాందైకకర్మణా సర్వేషాం కర్మణాం యోగ్యో వార్తా దృక్పిష్ట సంస్కృతో" (మల్లికార్జునీయ తిథిచక్రము 47 శ్లో)

కావున ప్రత్యేకదృక్పిష్టగ్రంథ మనావశ్యకమనిరి. నేటికి దృగ్గణితవాదము వెలువడినది. దానిని మనము కర్కాచరణ మునకుఁ బాటించ ననవశ్యకము.

ప్రస్తుతము ఫాలునాధిమాసము దృగ్గణిరీతిగ వచ్చినదే కాని సారసిద్ధాంతము ననుసరించికాదు. కావున మనము చెత్రమే అధికముగాని ఫాలునముకాదు. సాధారణముగా అధికమాన ములు ఫాలునాది ఆశ్వయుజమాసపర్యంతము ఎనిమిదిమాసముల లోనే వచ్చును. అందులో ఫాలునము 141 సంవత్సరమున కొక పర్యాయముగాని అధికమాసముగాదు.

అష్టాధిమాసానుస్మృతిర్నై ప్రోచ్యం లే ఫాలునావయః

పంచమాసాస్తు వైశాఖా దధిమాసా వ్యవస్థితః|
భవంతిద్వాష్టభిర్వైశ్చైర్భవైర్వాయశ్చాశ్చైః|
తద్ధవఫాలునం తైత్తిర ఆశ్విన్యః కార్తికాధిమాః|
ఏలేక్ష్యం చైశ్శ్రాంతైర్వాయశ్చాశ్చాధిమాః|
(శ్లోతిఃప్రకాశే పితామహః)

కావున నీ సంవత్సరమున ఫాలునపక్షాధికమునటుకు ప్రమా ణము గానరాదు. ఆమాంతపక్ష రవిమండలాంతపక్షములలో నేరీతిగఁ జూచినను ఫాలున పక్షము గానేదను.

నూర్యసిద్ధాంతమున, గ్రహాలసాధనమున కేమి తిథ్యాది సాధనమునకేమి రవిచంద్రములు జేయవలసి వచ్చినప్పడు, ఒకవిధమున బీజాదినంగారమే చెప్పబడినదే కాని వేలువిధ ముగ లేదు. కాబట్టి నూర్యసిద్ధాంతసంస్కృతరవిచంద్రులవలన నేర్పడిన తిథ్యాదులే కర్కాష్టములుకాని దృక్పిష్టసంస్కృత రవిచంద్రులవలన నేర్పడిన తిథ్యాదులు కర్కాష్టములు కావు. లాఘవాది గ్రంథసంస్కరణ, మందకర్కచే సంస్కృతము లగు రవిచంద్రులు నూర్యసిద్ధాంతసంస్కృతసమములే యగును.

కావున చెత్రమే అధికముగ భావించి, తత్తత్కాలలోచిత కర్మల నాచరించెదరుగాక.

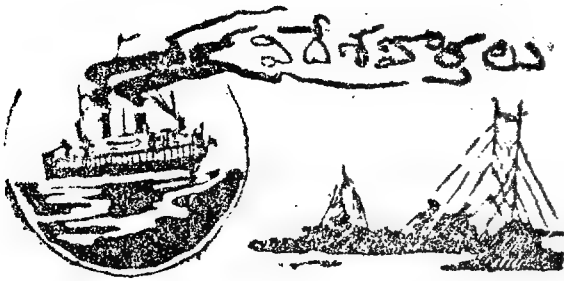
తొగర్చేటి-భాస్కరశాస్త్రి, ఆదవాని.

దక్షిణాఫ్రికా రాయ బారులు

ఆఫ్రికు దిసంబంధ 29:— డాక్టరు అబ్దుర్ రహీమును గారు ఇతర దక్షిణాఫ్రికారాయబారులతో నేటిదినము ఇచ్చి టికివచ్చిరి. జనవరి 5 వ లేదని వీరు బొంబాయి జల్లి సరోజనీ నాయుడుగారితో కలసి మాట్లాడి పర్యటన కార్యక్రమమును ప్రచార కార్యక్రమమును నిర్వహించుకొనెదరు. (ఆ. ప్రె.)

యావద్భారత బ్రాహ్మణేతరమహాసభ

గౌ పానగలరాజాగారి అంత్యోపన్యాసము
భూసవాలు, డిసంబరు 30:— యావద్భారతబ్రాహ్మణే తర మహాసభ ముగించుచు గౌ పానగలరాజాగారు ఈక్రింది ధమున ఉపన్యసించిరి:— అల్పసంఖ్యాకుల ఆధిక్యతకు మన ము లోబడియుండగూడదని బ్రాహ్మణేతరులు ఈవహాసభయం దు స్పష్టముగ ప్రకటించినారు. స్వరాజ్యపక్షమువారి ప్రతి ఘటనకార్యక్రమము కేవలము ఆడంబర మౌ తమిగారి ఉన్యో గాంగీకారము నిదర్శన మొనర్చుచున్నది. ఆమోహమును బహి రంగపరచిన పర మాంఘేను బిల్లుగారికి ప్రకాశి. సలసియే న్నుతి. (ఆ. ప్రె.)

ఇండియాలో దక్షిణాఫ్రికా ఆందోళనము

డాక్టరు అబ్దుల్ హమీదు గారు జెప్పడానిని పాటించవలను కాన్పురు దేశీయమహాజనసభవారు ఈవిషయమై జేయు తీర్మానములను దక్షిణాఫ్రికా శ్వేతముఖులు లక్ష్యము జేయ నక్కరలేదు.

కేపు ప్రైముపత్రికాభిప్రాయము

కేపుటప్రక, డిశం 28:—దక్షిణాఫ్రికాను గూర్చి ఇండియాలోజేయు ఆందోళనమునుగూర్చి 'కేపుప్రైము' పత్రిక తీవ్రముగ ప్రధానవ్యాసము నందు అందరితరపున ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— ఇండియాలో అబ్దుల్ హమీదుగారు జెప్పడాని నంతను పాటించ వలసరములేదు. కాన్పురులో దేశీయమహాజనసభవారు జేయు తీర్మానములను దక్షిణాఫ్రికా శ్వేతముఖులు లక్ష్యముజేయ నక్కరలేదు. భారతీయులను దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రత్యేకగూడములం దుంచుబిల్లునుగూర్చి ఇండి యాలో జేయుచున్న అశాస్త్రవిధియంతయు కృత్రి మము, సమాజసమైనదిగాదు. హేత్వాభాసమైనది. ఈబిల్లులో తమకుగావలసిన సదుపాయములను జేర్చునట్లు భారతీయులు ప్రయత్నించిన వివేక ముగ నుండును. న్యట్లు గాంధీబిడంబడికకు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు ప్రవర్తించినట్లు ప్రభుత్వమును అగౌరవపరుచుట యనిపించుకొనును. ఇదివరకే పరిశోధించబడి బహిరంగముగ నిజముగా దన్న విషయమును మరల పంచాయితీ చేయవలె ననుట న్యూనతగా పరిగణించును.

హెడజాబి భావిపరిస్థితులు

లండన్, డిశంబరు 29:—హెడజాబిని వెజితు సుల్తాను రాజ్యములో జేర్చుటకు ఇబ్బతుపారు ప్రయత్నించుచున్నాడని డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికావిలేఖరి చెబుచున్నాడు. ఈమెను ఆరబ్బు రాజ్యములందు పేకు సెన్యూసీగారు అలజడి గావించుట జూడ ఇబ్బతుపారుగారి అండకాదుకొని ఖాళీగ నున్న ఖలీఫేలును నియమించబడుటకు ప్రయత్నించుచున్నారేమో యనుకొనుచున్నాడు.

మరాఠోపరిస్థితులు

క్రొత్తపోరాటము

రబరు, డిశంబరు 28:—ప్రెంచి 'రెగులరు నేషలు' శరన్నీ దళములు, వైమానిక దళ సహాయముతో తాజాప్రదేశమున క్రొత్తపోరాటమును ప్రారంభించిరి. దెన్నేరు నగరమును బట్టుకొనవలెనని తలచెట్టిరి.

స్పెయినుసానములను ఖాళీజేయుట

పార్రిస్, డిశంబరు 29:—సుడిగాలి వర్షము ఏడు, కోట్ల బిడతయి ప్రవాహమువలె కురియుటచే కాసాపార్టిసి కదా, మెహన్సి వంతెనలనుండి మరలవలసివచ్చెను. ఇయ్యటి స్పెయిను ప్రదేశములు వెర్ధానది పొంగుటచే క్యాండు నూటు బొల్కానులోనున్న పటాలముగతి దెప్పవలసిగాదు. మార్చివనది కిక్కురక్కులున్న నేలను మరలించిరి.

బి. సి. ఎస్. వావిభాగ్యోదయము

లండన్, డిశంబరు 28:—ఇండియను సివిలుసర్వీసు ఇండియాలో తెలివి చుటును గలవారికి లభించు అవకాశమున్నది. పూర్వముకంటె ఎక్కువ తెలివి సామర్థ్యము గావలసియున్న వని సర్కార్ ప్రైముపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రషియా జాతినమితిలో జేరదలచుకొనలేదు

లండన్, డిశంబరు 28:—మాస్కోకు బయలుదేరుటకు ముందు బెర్లినులో సోవియటులు పూర్వములెనే జాతినమితి లో జేరదలచుకొనలేదని విచిరముగారినట్లు దుర్బులుల దేశము లను వెళవరుచుకొని పెట్టుబడిదారులు, అధినిజేత ప్రజలు లాగు పడుట కేర్పడినది జాతినమితి యనుచున్నారు. ఇట్టి సమితికి సోవియటు లెన్నడును లోబడరనుచున్నారు.

రషియా తురుష్క బిడంబడిక

జాతినమితిలో ప్రవేశించుటకు ఆటంకము

లండన్, డిశంబరు 28:—రషియా తర్కి దేశములు మాడుసంవర్సములనరకు ఆములులోనుండు బిడంబడికను జేసి కొనిరి. ఉభయత్రా ఉపద్రవకరముగనుండు బిడంబడికలను ఇద్దరిలో ఎవరును జేసికొనరాదనిరి. అందుచే ఈ బిడంబడిక లోకకన్న బిడంబడికకు ప్రతిఘటనచుగ నున్నదనియు రషియా, తర్కి జాతినమితిలో జేరుటకు ప్రతిబంధకముగనున్నదనియు జాతినమితిలో జేరినన్నచో మృగభావముతో ప్రవర్తించు రాజ్యమువై బోవుటకు జాతినమితిలో జేరిన ప్రభుత్వముల నేన లను ఆయా దేశములగుండా బోవుటకు అంగీకరించవలసి వచ్చుటచే జాతినమితిలో రషియా తర్కిలు జేరుటకు రషియా తురుష్క బిడంబడిక గట్టియాటంక మనుచున్నారు. ఈ క్రొత్త బిడంబడికకు ఆంగ్ల భావముతో దండెత్తు రా జ్య ము గా ని ప్ర భుత్వ ము గా ని కక్షగ అనెడిదినో రషియాగాని తర్కిగాని అట్టివరకుల నంగీకరించ దనుచున్నారు. తురుష్కపత్రికలో దీనిని సమ్యక్ చున్నారు.

కెమాలుగారి సర్దార్షిష్టము

ఫెజుకుల్లాయి ధరించినవారి నురిదీయుట

లండన్, డిశంబరు 28:—ముస్తఫా కెమాలపాషా గారి క్రొత్తమున్న నిబంధనలపై ప్రజలు తిరుగుబడుచున్నారు. ఎక్కడలేని ఆందోళనము జేయుచున్నారు. నానాటికి తీవ్ర రూపములు దాల్చుచున్నదీయందోళనము. బ్రిటిషిందు, ఎర్డరం, సివాన్ ప్రదేశములో దొమ్మిగుడ జరిగెను. నేలను ఇదటకు బంపవలసివచ్చెను.

క్రొత్తకాసములను తిరస్కరించువారి నురిదీయుటకు గూడ కమాలుగారు తీరుపు చేసెరట. ఫెజుకుల్లాయిలను ధరించినందులకు చాలమంది నురిదీసిరట.

కూనంగులింగుగారి యనుచరులను స్వాధీనము జేయవలెననుట

జపానుకాన్పులు నిరాకరించుట

టోక్యో, డిశంబరు 28:—ముకుడెనవార్త లిట్టులె లుపుచున్నవి:—చాంగ్గోనుగారి కొడుకు సుమ్మిపులో నున్న జపానుకాన్పులు కార్మిలయమున దాకొన్న కూనంగులింగుగారి అనుచరులను వశపరచవలెనని జపానుకాన్పులు జనరలునకు ఆరకు నిరాకరించెను. వీరి నరితీయుటకు చాంగ్గోలినుగా రుద్దేశించిరి దెలిసి స్వాధీనముజేయ నిరాకరించెట్లు. వీరిని సురక్షితముగ ముకుడెనుకు గొంపోవుటకు జపానుకాన్పులు జనరలు జపాను పోలీసుదళమును సహాయముగ నిచ్చెరట.

ముకుడెనులో కూనంగులింగు గంపతులను విడిచినందు లకు జపాను వారాపత్రికలు వగచుచున్నవి. తనసేనాని పట్ల స్వామిద్రోహముగ ప్రవర్తించినను ఆశుని నురిదీయుట పాడి గా దనుచున్నాడు.

రబ్బరు పరిస్థితులు

హూవరుగారి ప్రకటనము

ఇతరజాతులపై ప్రతీక్రియలు జరుపు నుద్దేశములేదు

న్యూయార్క్, డిశంబరు 30:—రబ్బరు, కాఫీ మున్నగు పదార్థములకు ఎక్కువ ధరలను తీయుచున్న జాతులపై ఎంత మాత్రము కూడ ప్రతీక్రియలను జరుప నుద్దేశించ లేదని హూవరు గారు ప్రకటించిరట.

లండన్, డిశంబరు 30:—రబ్బరు ధరలనుగూర్చి యునై టెడ్ స్టేట్సు కైఖిరిని చర్చించుచు డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. స్టీవ్ క్లౌడ్ విధానమే గనుక లే కున్నచో రబ్బరు ధరలు ఇంకను అపారముగ పెరిగిపోయెడివి. రబ్బరు పంట నాపుజేయుటచే సప్లయ తగ్గినది. సప్లయ తగ్గటచే ధర అపారముగ పెరిగిపోయెడిది.

ఇంగ్లండులో తుపాను విచుట

దీని సందర్భము వాడు అచటనే ఏకాకిగ నిలిచిపోవుట

లీఫ్ఫెల్డు, డిశంబరు 29:—బ్రిటిషు దీవులలో మొన్న విచిన తుపానుచే దీపసంభమున పనిజేయువాడు ఇనతలకు రా లేక అచటనే శిథిలావస్థలకు లోనై ఒంటరిగనుండవలసివచ్చెను. 5 రోజులు ఒంటరిగ నుండవలసివచ్చెను. నిన్నటిరోజున ఆడే తాను సురక్షితముగ నుండెనని పంజా జేసెనట.

అబ్దులు కరీంగారి సందీరాయబారి

ప్రెంచి పార్లమెంటులో పగస్తావన

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

పార్రిస్, డిశం 30:—అబ్దులుకరీంగా రిహండి వచ్చి సందీరాయబారికి బ్రయంచుగారు దర్శన కేట నీయలేదో కమ్యూనిస్టుసభ్యుడు క్యానసుగారికి ప్రత్యుత్తరముగ బ్రయంచు గారు దీర్ఘముగ ఇట్లు బహులిడెరి.

క్యానింగుడిబోవుటకు అధికారత్యాగ మ్యండేటు లేదు. కాంతి సేర్పాటుజేసి సందీకుడుచ్చుటకు ప్రయత్నించుచున్న ప్రెంచి స్పెయిను మాసల్కాసులను తిరుగుబడునటుల ప్రచారము సున్న కాగితములెన్నియో ప్రెంచిఅధికారులచే ఆసమయముననే జిక్కినను. మరాఠోపరిస్థితులు ఇప్పుడు చాల బాగుపడినవి. మరాఠోప్రజలే సరి హద్దుల సేర్పాటుజేయుచున్నారు. అబ్దులుకరీంగారి బాధనుంకి తిప్పించు కొనుటకు జేయ కుటుంబములు వారల అశని పక్షముజేరిరి. తెగలతరపున ముఖ్యముగ, జేబెన్న రిపుల తరపున రాయబారములను జరుపు టకు కరీంగారెంటమాత్రము తగరనుచున్నారు. వీరితో ప్రెంచి స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు రాయబారములను నల్చుచున్నారు. త్వరలోనే తృప్తికరముగ పరిష్కారము జేసికొనెద రను చు న్నారు.

ఆగాఖాన్ మగ్గోనాల్గుగార్ల రాక

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

పార్రిస్ నె డ్, డిశం 30:—ఆగాఖాన్ గారును మగ్గో నాల్గుగారును ఆయన ముఖ్యులు హాతులును మజ్లీస్ వాళ్లు పో డునెడ్ జేరిరి. మగ్గోనాల్గు గారు మాతుల్తో ఇన్సూలియాకు బయలుదేరిరి. స్వయం ఆహ్వానితమేకొలంబోవ పయనమైరి.

దేవ ప్రసాదు సర్వాధికారిగారు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

డర్బన్, డిశంబరు 30:—సర్ దేవప్రసాదు సర్వాధికారిగారు ఇచటకువచ్చిరి. జోహాన్స్ బర్గ్ లో మిగిలిన వారు బాధలను త్వరలోనే గల్గెకొనెదరు.

అంగ్లో అమెరికను మైత్రి

లీఫ్ఫెల్డు, డిశంబరు 29 — ఇంగ్లండు అమెరికాదేశీయులు తమమైత్రిని చెబుచు మూలన సంవత్సర ఆభినందనలను జూజ్ దొడ్డింగు జేసికొనెదరు.

స్వదేశసంస్థాన పాలితులనభి

శంకరలూల్ కాల్ గారధ్యక్షులు

ప్రజారాజ్య మెచ్చటను సుఖము నిచ్చుటలేదు

(ఆ. ప్రె. స్వేమలు)

కాన్పూరు తిలకునగరము, జిలేం 29:—అఖిలభారత స్వదేశసంస్థాన ప్రజల తృప్తియనుహాసభ కన్యక్షత వహించిన శంకరలూల్ కాల్ గారిట్లు చెప్పిరి.

మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు పెచ్చినపిమ్మట ప్రజలపట్ల స్వదేశసంస్థానముల వైపునకు అచ్చట ప్రబలుచున్న పరిపాలనాపద్ధతి వైపునకు మరలుచున్నది. స్వదేశసంస్థానములు కాలమునుబట్టి మార్పునొందకుండు నుండజాలవు. స్వదేశసంస్థానముల భావిస్థితినిగూర్చి సరియైనయందేక్ష్యములు లేక పావుట చూరకరము. హిందూదేశము యొక్క భావిరాజ్యాంగపద్ధతిలో స్వదేశసంస్థానములకు పాలియవలెనని గాంధీగారే అంగీకరించిరి.

ప్రజారాజ్య మనునది కలదా?

ప్రపంచములో నేభాగమందైనను ప్రజలకొర కేర్పడిన ప్రజారాజ్య మనునది కలదని నేననుకొనను. ప్రాచ్యదేశముల యొక్క ప్రజారాజ్యమును రుష్యాదేశమును తిలకించిన తెలియనగును. ప్రజారాజ్యము అమెరికాదేశమందు అపాయమునకు లిగించుచున్నది. అమెరికాలో క్లూక్ కు సంఘమువారు నీగ్రోజాతికి భిన్నముగా చేయుచున్న పనులను, నూతనముగా డార్విన్ పరిణామ సిద్ధాంతము ననుసరించి కొతులనుండి మనుష్యజాతి పుట్టెనని ఒక ప్రాశ్నన కళాశాలలో బోధించినందుకై కోర్టులో విచరింపబడి శిక్షింపబడుటయు అందరికిని తెలిసిన విషయములే. ఇటు శిక్షణమందు మనస్సేరి యేకాభిప్రాయమైనట్లు. కావున పాశ్చాత్యదేశములలోని ప్రభుత్వముల నిచ్చట ప్రజేతెట్టుటకు మన మాతురతపడ నవసరములేదు. లిమిటెడు మానాస్పదధర్మ గ్రేటుబ్రెటనుకు సరిపోయినదెడల మన స్వదేశసంస్థానములకును సరిపోవలెను. బ్రిటీషు యిండియాలోని రాష్ట్రములకంటె స్వదేశసంస్థానములే యొక్క జాతీయముగానున్నవని మీరు జ్ఞాపకముచుకొనవలెను. హిందూదేశమున కంటెటికిని ఒక్కటే రాజ్యాంగపద్ధతి నేర్పరుచుట స్వదేశసంస్థానములకు ఇండియా ప్రభుత్వమునకును సంబంధముల నేర్పరుచుటయు సంధులు సనదుల మీద నాధారపడియున్నది. కాని యివన్నియు సంస్థానముల యొక్కస్థితిని చక్క తెలిసిన స్వదేశసంస్థాన ప్రభువులు తమరాష్ట్రములను సరిగా పాలించుట తమవిషయని అంగీకరించినట్లుగా అర్థమేర్పడుచున్నది. స్వదేశపాలనలో కూడ స్వదేశసంస్థానముల ప్రభుత్వము చక్కగానే జరుగును. దానికేమియు భంగము కలుగదు.

స్వదేశసంస్థానములు

సంస్థానాధీశులు తెలివితల వారై నట్లయిన తమ ప్రజలు న్యాయముగా కోరుకోవలె కానందింతురు. న్యాయమైన దానిని నిరాకరించుటవలన అన్యాయమైనదానికి కోర్కెల నేర్పరచుచున్నారు. రుష్యా జారులవలె ప్రవర్తించినట్లయిన హిందూదేశములో కూడ బోల్షివిజము రాతప్పదు. అట్లుగాక బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములోనే స్వదేశపాలనము సంపాదించినట్లయిన మనసాకులు మన స్వాతంత్ర్యములు నిలచియుండును. స్వదేశసంస్థానములపరిపాలనలో ఏమిమార్పులు కలుగజేయవలెననునది పెద్దప్రశ్నయై యున్నది. బ్రిటీషు ఇండియానంతటిని ఒక్కటిగా నెట్టు తలంపలేమా అట్లే స్వదేశసంస్థానముల నన్నింటిని కూడ ఒక్కటిగా తలంపలేము. సంస్థానములు నిశ్చయముగా ఒకదానితో సంబంధములేనివి. సిద్ధాంతమునకైన బ్రిటీషు ఇండియాలో కూడ సంబంధములేనివి మరియు నవివిధవిధములుగా నభివృద్ధి జెందుచు వేరువేరు దశలలోనున్నవి. కావున యెడోయొక పద్ధతిని అన్నింటికిని వర్తించునట్లు చేయజాలము. సామాన్యమైన సంస్కరణములను మాత్రము చెప్పగలము.

సంస్థానములలో కలిగింపవలసిన మార్పులు

మొట్టమొదటి స్థానికముగా సంస్థానములోని ప్రజల యొక్క బుద్ధిమాత్మతకు తగిన ప్రాత్యహము నిచ్చుట. హార్డిం బ్రభువుగా రొకసంస్థానాధీశుని కేసుని చెప్పియున్నారా? మీరు ఆధారపడియుండుటకై మీ ప్రజలయొక్క తేమమును మీరే కాపాడుకొనుడు. మీ ప్రజలకు ప్రాత్యహమునిచ్చి విద్య నేర్పుడు. అందులో మంచివారి నేరుకొని ఉన్నతస్థానముల నొసగుడు. తగియున్నప్పుడు మరింతయున్నతస్థానముల నొసగుడు. అప్పుడు అధికారమును బాధ్యతయు నొసగుడు. పరిపాలనలో

వారి తేమములను కాపాడి సానుభూతిని బడయుడు. అట్లు చేసినయెడల మీరు చేసినపనికి మీరు విచారింపరు" అని హార్డిం బ్రభువు చెప్పియుండెను.

సరియైనవిన్నూపద్ధతిలేని సంస్థానములలో సెటిల్ మెంటు పద్ధతిని పెట్టి చిన్న చిన్న యుద్ధాలు రైతాంగములను పెట్టు బాధలను తొలగింపవలెను.

న్యాయపరిపాలన నిమిత్తమై న్యాయశాస్త్రగ్రంథములు ఉండవలెను. (కోడ్సు ఆఫ్ లా). స్వదేశసంస్థానములలో లాకు భిన్నముగ ప్రవర్తించుట అసామాన్యము కాదు.

ఉబ్బయ్యపయము మిక్కిలి ముఖ్యమైనది. సంస్థానములనుగా జూపించారులు జాగీరులు కావు. కొన్ని కొన్ని చోట్ల ఉబ్బయ్య మిక్కిలి దుర్వినియోగము చేయుచున్నారు. ప్రజల ఉబ్బయ్య ప్రభువులు తమ సొంతఉబ్బయ్య గాపాడుచున్నారు. సరియైన బడ్జెటింగు ఆడిటింగు అక్కాంటింగు లేనేలేదు. బడ్జెటు పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టవలెను. సంస్థానాధీశులు స్థాపురివిన్యాసముండి తమకొరకు తమ పరివారముకొరకు నూటికి 5 చొప్పున తీసికొనుచుండవలెను. ఈ మొత్తము నిజముగా ఇంగ్లాండులో రాజు తీసికొనుచున్నదానికంటె ఎక్కువగానున్నది సరియైన బడ్జెటుపద్ధతిని ప్రవేశపెట్టిన విదన సర్ప్సును పన్నులు తగ్గించుటకై వినియోగింపవలెను.

ఎక్కియూటివుపై సంపూర్ణాధికారముతో కాననసభలను ప్రజేతెట్టువలసినదని కొంద రడుగుచున్నారు. సరియైన వస్తు పరికరములేనిది దిది కేవలము నిగగము. ఏ స్వల్పమైన కానన సభలు గాని యిచ్చుటకు సంస్థానములలో పెక్కిలు వెనుకబడియే యున్నవి. ఏదేసంస్థాన మెంత యభివృద్ధి గాంచినదో గమనించి ఆ గాంధీకి తగినట్లుగా కాననసభలను ప్రజేతెట్టువలెను.

ఉపన్యసిండుటకును పత్రికలలో వ్రాయుటకును స్వాతంత్ర్యముండవలెను. తమ సంస్థానములు పవిత్రములైనవని ప్రభువులెప్పుడును తలంపరాదు. తెదరించి ఉబ్బయ్య తీసుకొనుచున్నట్లు వివరముచున్నది. కాని ఇది న్యాయముకాదు. నానూచన లన్నియు అభివృద్ధి జెందిన సంస్థానములలోని ప్రజలకు నచ్చుకావచ్చును. కాని సంస్థానముల కన్నింటికిని సరిపోవునట్లుగా నేను విశాల విషయములనే చెప్పవలసివచ్చినది. సంస్థాన ప్రభువులతో జోక్యము కలిగించుకొనుచున్నప్పుడు మన ప్రజలతోనే మెలగుచున్నట్లు జ్ఞాపకముచుకొనవలెను.

నిర్మాణకార్యక్రమము

గాంధీమహాత్ముని నిర్మాణకార్యమును ఖద్దరు ధారణము అస్పృశ్యతానివారణము అలంబించుటనుగూర్చి స్వేమను కమిటీవారు తయారు చేయుదురని చెప్పిరి.

తుదకు కాలాగారు వర్షమున కొక్కమారు సమావేశమగుటకు బదులుగా శాశ్వతమైన ఏర్పాడే యొకటి యుండవలెనని చెప్పిరి. కడపట విప్లవకరమైన మార్పులను ఒక్కసారిగా ప్రజేతెట్టుటకు చూడకూడదనియు సంస్థానములలో ప్రబలుచున్న పద్ధతులను నాయకులు గ్రహింపవలెననియు కాలాగారు చెప్పిరి. కాలము ననుసరించి ప్రభువులు నడచుకొనవలెననియు వారసత్వపు ప్రభుత్వమే నిజమైన ప్రజారాజ్యమనియు ప్రస్తుత ప్రజారాజ్యములోని లోపములు ఆందు లేవనియు ప్రపంచమునకు జూపుట వారి విధియైయున్నదని తుద కుద్బోధించిరి.

తీర్మానములు

నేడు సభలో పెక్కు తీర్మానములు గావించబడెను. మొట్టమొదట గ్వాలియరు కాష్టిరు మహారాజుల మరణముల మీద సానుభూతి తీర్మానములు గావించబడెను.

చట్టసమితిపై శాంతిమైన పద్ధతు లన్నిటిచేతను హిందూదేశ సంస్థానములలో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును సంపాదించుటయే యీసభయొక్క యుద్దేశ్యమని ప్రకటించుచు వొక రాజ్యాంగమును తయారు చేసెను.

రాజ్యాంగ విధానమున గావించబడిన తక్కిన తీర్మానములు కాంగ్రెసుపద్ధతుల ననుసరించియే యుండెను.

పిమ్మట నేట్ జమనీలాలుగా రుపపాదింప మనిలాల్ కొథారిగారు బలపరప ఆల్బార్టులోని నిమూనా నాలో జరిగిన దురంతములను గూర్చియు అట్టిభూరములను జరిపించుటకు పోలీసువారికిని అనుమతు కల్గెనో తెలుసుకొనుటకు ప్రభుత్వము వారు నివృత్తపాతమైన విచారణ జరిపింపకుండుటను గూర్చియు విచారము దెలుపుచు సభవారు మరొక తీర్మానమును గావించిరి. ఇంధలేకయు గాయపడియు నల్లాడుచున్న వారి కుటుంబములకు సానుభూతిని గనపరచుచు ప్రస్తుతమున అట్టి వారికి సహాయముజేయుట కధికార ముండవలెనని సభవారు కోరిరి.

గోరక్షణసభ

మనీలాలు కొథారిగారి అధ్యక్షతక్రింది గోరక్షణ సభ వారు గోరక్షణార్థమై ఆసెంట్లలో మ్యూమలాల్ నెహ్రూగారు ప్రజేతెట్టిన బిల్లునే అంగీకరించిరి.

ఇతరసం దేశములు

కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షురాలగు శ్రీమతి సహోజనీదేవిగారికి కడవిన కెండు దినములలో ఇండియాలో నితర ప్రదేశములనుండియు దక్షిణ ఆఫ్రికా నుండియు మరెన్ని సందేశములు వచ్చెను.

ఫెన్నరుగారి సం దేశము

లండనులో స్వతంత్ర కార్మికపక్షవాది ఫెన్నరు బ్రూకువేగా రిట్లు పంపిరి:—ఈసంవత్సరపు ఆసెంట్ల సవరణ గొప్ప అభివృద్ధిని నూచించుచున్నది. వచ్చే సంవత్సరము మరింత యభివృద్ధి కనిబడవచ్చును. రాజ్యాంగ పద్ధతిని తయారుజేసి కొడుటకు కాంగ్రెసువారు యున్నట్లుడు కమిషనును ప్రారంభించి యున్నట్లయిన హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమునకు మేము నిరంతరము సాయము చేయుచుండుమని వాగ్దానము చేయుచున్నాము.

డాక్టరు కెమలూగారు ఆల్బర్టునుండి తంతిచేయుచు హిందూమహమ్మదీయ మైత్రికి స్క్రీమును నూచింపవలసినదని కోరిరి.

జమీనాధముజుందారుగారు (జెస్సరు) "హిందూదేశము కామమెల్లు పద్ధతులలో ఆలోచించుటకు నేర్చుకొని ప్రత్యేక దేశముగా వోటుచేయగలిగెదరు సహాయముగాని సహాయనిరాకరణముగాని డిమినియను ప్రతిపత్తిని సంపాదించలేవు.

(ఆ. ప్రె. స్వేమను సర్వీసు)

నోటీసు

ఇందువల్ల యెల్లరకు తెలియజేయడ మేమనగా (డిప్రీ)కు సెవెన్స్కోర్టులో యుండిన ఇ. పి. 15/25 నంబరులో) అనంతపురము తా. ఆత్మకూరు గ్రామములోనుండు ఆవుల తిమ్మన్న కొమారులు.

1 ఆవుల వారాయారెడ్డి, 2 ఆవుల శివరామరెడ్డి, 3 ఆవుల రామరెడ్డి, 4 ఈ ఘోటిరెడ్డి.

ఆత్మకూరు గ్రామములోనుండు వీరియొక్క యావత్తు యిండ్లు భూములున్న, పడవటిగాతరు శింగంపల్లెలోనుండు భూములున్న.

మదరాసు కె. శేషాద్రిరెడ్డిగారు, అనంతపురము కోర్టు యాలములో పైయావత్తు ఆస్తులున్న కొని కోర్టువారిచే సదరు యాలం ఖాయపజచబడినది. కాన సదరు ఆస్తులయందుండు వృక్షములుగాని లేక సదరుఆస్తులను మరేవిధగానైనను, చెజినను లేక నష్టపరచినను సదరు కె. శేషాద్రిరెడ్డిగారికి జవాబు దారులుగ నుండునారని యిందువల్ల తెలియపజచడ మయినది. పై ఆవుల వారాయారెడ్డి వద్ద రాలకు సదరు ఆస్తులలో ఏలాటి హక్కున్ను లేదు.

Anantapur Power of attorney holder of 24-2-25 K. SESHADRI REDDY Madras

ఈవిషయము 22-12-25 తారీఖున కరపత్రముల ద్వారా సదరు గ్రామములందు ప్రచురించడమైనది.

కె. చెంచురామి రెడ్డి,

యునానీ శరీరాంగ్గనంజీవి

సర్వకాలములందు ఉపయోగింపబడిన లేఖ్యము ఇది రక్తమును శుద్ధిపరచును. శ్రోత్ర రక్తమును పుట్టింది మనోయుల్లాసము గలిగించును. దారుణమైన ఆకలిపుట్టింది కానుసిద్ధి చేయును. ఆజీర్ణతైత్తిరోగములను, సర్వమేహములను, నేగ, సవాయి దుర్గుణములు, రసపట్టు, ఎక్కువవ్యయవలన కలుగు సర్వవ్యాధులను, త్వయ, క్వాస, శ్లేష్మ, రోగములను, పది విధముల మూలకంజలు సశింపజేయును. కులూనాగా కాలవిరోచనము చేయుచును. శ్రీల శ్వేతిరక్త కుసుములు ప్రదరమురోగలనున్న సర్వబహిష్కరగృతులను అర్చుతమును. కుదుర్చును. ఇది మెదడు ననుసరించియుండు సర్వవ్యాధులగు నివారణజేసి జ్ఞాపకశక్తిని సేత్రోగములున్న బాగుజేయును. ఈలేఖ్యము వనమూలికలతో తయారుచేయబడినది. ఇందులో రస విష గంధకాదులు వున్నట్లు యెవరైన రుజువుపరిచేయెడురు 500 లు బహుమతి యివ్వబడును. అందరకు ఉపయోగపడుచులు తక్కువధరకు యిచ్చుచున్నాము. ఈలేఖ్యము నేవించిన ప్రతివారును దీని గుణములు తెలిసికొనినపిమ్మట 24 తులముల బంగారము ఖరీదు చేయగల దని దృఢముగా నమ్ముగలరు. ప్రతిబడిపిల్లకు మిక్కిలి అవశ్యమైనదని నమ్మవలయును. ఇది వాడేలుప్పుడు ఏవిధమైన పత్రికములేదు. 24 తులముల లేఖ్యము చల ఖర్చులు సహా రు 2-8-0.) 2246-125

యం. అజీజుద్దీన్, పితాపురము, గోదావరిజిల్లా.

చెన్న రాజధాని భూస్వాముల సమావేశము

భూస్వాముల మహాసభను జరుప తీర్మానించుట

ప్రతిరాష్ట్రమునను పెద్దలసభ యుండవలయునని కోరుట

చెన్న రాజధాని భూస్వాములసభాపు సభ్యులసాధారణ సమావేశము ఈనెల 27 వ తేది ఆదివారం సాయంకాలము 5 గంటలకు రాయపేట పీటర్స్ కోడునందున్న సంఘపు భవనమున జరిగెను. సంఘపు అధ్యక్షులగు సర్ కాప్రసాద్ వెంకటగిరి రాజాగారు ఆగ్రాసాధిపత్యము వహించిరి. 15 మంది జమీందారుల సంఘపు కార్యదర్శి రావుసాహెబు బి. వెంకటరంగారావుగారు సభకు వచ్చియుండిరి.

సభాకార్యక్రమము ప్రారంభించుటకు పూర్వము సభకు రాజాలనందన సభ విజయముగోరుదు రామనాధురాజు, పాప నాధురాజు, ఉడయారపాలెం జమీందారు, చెన్నప్పనాయక పాలెం జమీందారు, ధారకోటరాజు, నెవ్వలపట్టి జమీందారు గార్లు తంతివాల్తలు పంపిరి కార్యదర్శి తెలిపెను.

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

పిమ్మట అధ్యక్షులగు వెంకటగిరి రాజాగారు ఈక్రింది విధమున ఉపన్యసించిరి:-

మీకు పూర్వపురస్కారము స్వాగత మొసగుచున్నాను. రాష్ట్రమునందలి జమీందారులు అప్పడప్పుడు సమావేశమై భూస్వాముల అభివృద్ధికి సంబంధించిన విషయములను గురించి పరిశీలించుట కుక్కున అవకాశములుండుట శ్రేయస్కరము. ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితుల ననుసరించి ప్రవాహితజీవితమున మనకు అర్హమగు నాయకస్థానమును మనము ఆక్రమించుకొనుట అవసరమగుచున్నది. సోమరితనమును విడనాడి కార్యదీక్ష పూనుకొనినచో మనహక్కుల పలుకుబడి ప్రతిష్ఠ అంత మొందగలవు. కావున రాష్ట్రము నందలి భూస్వాములందరు ఈసంఘమున సభ్యులుగ చేరి సంఘమునకు బలము కలుగజేయవలయునని కోరుచున్నాను. మరియొక పర్యాయము మనము సమావేశమగునప్పుడు ఇంకను అధికసంఖ్యకులగు సభ్యులకు స్వాగత మొసగు భాగ్యము నాకు లభింపగలదని నమ్ముచున్నాను.

జమీందారులకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయములను గురించి ఆలోచించుటకు మన జిచ్చట సమావేశమైతిమి. కడచిన డిసెంబరునెలలో చెన్న ప్రతి కాసనసభవారు ఇరిగేషనుబిల్లును ఆమోదించిరి. ఆమోదమునకై గవర్నరు జనరలుగారికి పంపబడినది. బహుశఃమరల కాసనసభవారు ఈబిల్లును పరిశీలించవలయునని గవర్నరు జనరలుగారు యిది విచేదనని నమ్ముచున్నాను. నీటిపారుదల సౌకర్యముల విషయమై ప్రస్తుతము భూస్వాములకున్న హక్కులు ఈబిల్లుకల్గి తొలగివేడదని మనసంఘపు కార్యదర్శి గవర్నరు జనరలుగారికి వినతిపత్రము పంపియున్నాడు. ఈ విషయమున మనకున్న హక్కులను మనము కాపాడుకొన యత్నించవలెను.

ఎన్నేట్టులాండు ఆప్తును సవరింపవలయునని ప్రభుత్వము వారుజ్ఞేయము ఇందుతోకప్ర త్యేకసంఘమును నియమించియున్నారు. ఈసంఘమున జమీందారుల ప్రాతినిధ్యము అల్పముగ నున్నది. కాని మనసంఘపు కార్యదర్శి ఈవిచారణ సంఘమున సభ్యుడుగ నుండుటచే భూస్వాములకు సంబంధించిన విషయము అను సమయము నెరిగించి మనహక్కులను కాపాడగలదని నమ్ముచున్నాను.

ప్రస్తుతము ప్రాప్తైటరుల యొక్కయు గ్రామోద్యోగుల యొక్కయు పరస్పర సంబంధములు మిగుల అసంతృప్తికరముగ నున్నవి. ఈవిషయమై కొన్ని మార్పులు త్వరలో జరుగుట ఉచితమని నాఆభిప్రాయము. ప్రస్తుతము జమీందారులకు భూమిపై వచ్చు ఆదాయముపై ఆదాయపు పన్ను విధించుట లేదు. జమీందారుల ఆదాయముపై ఆదాయపు పన్నువిధింపవలయునని ఒక సలహా బయలుదేరినది. ఈ సలహా అంగీకరింపబడిన పేషుకను అధికము కాగలదు. అనగా పరిశ్రమలకు నెటిలెంటు రద్దినని చెప్పవచ్చును. మరియొక క్రొత్త సలహాకూడ బయలు దేరినది. ఎన్నేటులపై వారసత్వపు పన్ను విధింపవలయునని కొందరు నూచించుచున్నారు. ఎన్నేటు దారుడు మరణించిన పే అతనికుమారుడుగాని వారసుగాని ఎన్నేటును స్వాధీన

పరచుకొనునప్పుడు కొంతమొత్తమును పన్ను గ చెల్లింపవలసియుండును. ఇట్టి పన్నులు విధింపబడిన నాలుగైదు తరములలో జమీందారుల కేటాలు రూపుమాసిపోగలవు. ఈ విషయమై పన్నుల విచారణ సంఘమువారు పరిశీలించిరి. ఈ సంఘమున జమీందారుల ప్రాతినిధ్యము అత్యల్పముగ నుండుటచే ఈ సలహాను వీరామోదించెదరేమో యని భయము గలుగుచున్నది. ఇట్టి పన్నులు జమీందారి ఎన్నేటుదారులు భరింప జాలరని మన కార్యదర్శి ఈ విచారణ సంఘమువారి ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చియున్నారు.

రాష్ట్రీయ కాసన సభయందు మన ప్రతినిధుల సంఖ్య అల్పముగ నుండుటచే జమీందారుల హక్కులను సంగ్రహించుటకు అవకాశము లేకున్నది. ప్రస్తుతము మన ప్రతినిధులు 5 గురే ఈ సభయందు వ్నారు. వీరి సంఖ్యను పదింటికి పెంచుచుట అవసరమని నా ఆభిప్రాయము.

రాష్ట్రములకు అన్ని విషయములందును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముండ వలయునని తీవ్రమగు ఆందోళన జరుగుచున్నది. అనగా రిజర్వేషన్లు కాకులు మంత్రుల స్వాధీనము చేయబడును. ఇట్టి పరిస్థితులలో కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు వలె రాష్ట్రములందు కూడ పెద్దల సభయొకటి స్థాపించిన ఎంతయో లాభకరముగ నుండును. త్వరపడి ఉద్దేశముతో కాసనసభవారు ఆమోదించు కాసనములను సవరింప సాధ్యమగును.

మరియొక ముఖ్యవిషయము. ప్రతి సంఘమువారు అప్పుడప్పుడు సమావేశమగుచు తమ సంఘమును అభివృద్ధికి తెచ్చుటకై మార్పుల వన్నేషించుట సాంప్రదాయమై యున్నది. కావున భూస్వాములుకూడ ప్రతి సంవత్సరము ఒక మహాసభయందు సమావేశమై తమ కష్టసుఖములను గురించి ఆలోచించుకొనుట అన్నివిధముల లాభకరము. ఇందులకు తగు ఏర్పాట్లులు మీరు చేయవలయునని కోరుచున్నాను.

తీర్మానములు

పిమ్మట ఈక్రింది తీర్మానములు ఏకగ్రీవముగ ఆమోదింపబడినవి.

ఉన్నత శీలమునకును, దయాధర్మములకును శ్రద్ధాతివహన అలెగ్గాండ్రామహారాజగారి మరణమునకు చింతిల్లుచు సార్యభౌమునకు సానుభూతి తెలుపుచున్నారు.

ఇరిగేషను బిల్లు

1924 సంవత్సరమున ఆమోదింపబడిన ఇరిగేషను బిల్లు ప్రథమమున కాసనసభయందు ప్రవేశ పెట్టబడిన బిల్లుకంటే మంచిదని భూస్వాముల సంఘమువారు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు. నీటిపారుదల సౌకర్యముల విషయమై భూస్వాములకు గల హక్కులను బిల్లు అంగీకరించుచున్నది. కాని 18, 19, 20, 22 రిక్లాజులయందు ఈహక్కులు ఆదరింపబడకుండుటచే భూస్వాములకు నష్టము కలుగుచున్నది. కాన ఈక్రింద నూచింపబడిన విధమున బిల్లును సవరించుట అవసరమని ఈసంఘమువారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు (1) ఎట్టి అదనపు శీటిపన్ను చెల్లించక ఎన్నేటునందలి నీలపారుదల సౌకర్యములను వృద్ధిచేసి కొనుటకు భూస్వాములకు అవకాశముండవలెను. భూస్వాముల హక్కులకు భంగము వాటిల్లనివిధమున నీటిపారుదల సౌకర్యములను ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనపరచుకొనవలెను. (2) ఇట్టి హక్కులను భూస్వాములనుండి తొలగింప వలసినప్పుడు తగు పరిహారము ప్రభుత్వమువారివలెను.

ఎన్నేట్టులాండుఆక్తు

ఈచట్టము సవరించు విషయమై సలహాతీర్పుటకు నియమింపబడిన సంఘమువా రీక్రిందివిషయములనుగురించి ఆలోచించ వలయునని భూస్వాముల సంఘమువారు కోరుచున్నారు:-

(1) భూమికి పై రాబట్టుకొనుటకు రివిన్యూకోర్టులయందు కేసులను దాఖలుచేయుపద్ధతి నిలచియుండవలెను. (2) ఇట్టికేసుల సందర్భమున రాజీపడుటకు అవకాశముండవలెను. (3) బొబ్బిలి రాజాగారు మరీ 28 క్లరు జమీందారులు 1924 సంవత్సరము జులై నెలలో ప్రభుత్వమువారికి వినతి పత్రములందు నూచింపబడిన సవరణచట్టమునందు శానింపబడవలెను.

ప్రాప్తైటరులు- గ్రామోద్యోగీలు

ప్రస్తుతము గ్రామోద్యోగులపై ప్రాప్తైటరులకు సంపూర్ణాధికారము లేనందున ఎన్నేటు పరిపాలనా నిర్వహణము కష్టసాధ్యమగుచున్నది. కావున ఈక్రింది మార్పులను గావించుట అవసరమని భూస్వాముల సంఘము వారు ఆభిప్రాయపడు

చున్నారు. (1) గ్రామోద్యోగులకు నెలవిచ్చు అధికారము ప్రాప్తైటరులకుండవలెను. తవానీలుదారుడుగాని డివిజనుల ఆఫీసరుగాని నిర్దేశకాలములోన తెలిపి గ్రామోద్యోగుల నియమించు అధికారము ప్రాప్తైటరులకుండవలెను. (2) ప్రాప్తైటరి గ్రామోద్యోగులను శ్రభుత్వమువారు వేర పనులయందు నియమించునప్పుడు అవిషయమును ప్రాప్తైటరులను ముందుగ తెలుపవలెను. (3) గ్రామోద్యోగులు తమ పనులను శ్రమముగ చేయునప్పుడు వారిపై జరిమానాల విధించుటకు సన్నుండు చేయుటకు డిస్పిసుచేయుటకు ప్రాప్తైటరులకు సంపూర్ణాధికారముండవలెను. ఇట్లు శీటింపబడినవారు కలెక్టరుకు అప్పిలు చేసికొనవచ్చును. (4) గ్రామోద్యోగుల జీతములు తాలూకా కచ్చేరియందు కాక ప్రాప్తైటరుల కచ్చేరియందు ఇవ్వబడవలెను. (5) గ్రామోద్యోగులను పిలిపించి వారి చర్యలను పరిశీలించి విచారిం చుటకు ప్రాప్తైటరులకు అధికారముండవలెను. (6) బ్రయాసు అభీసరులుకూడ ఇతర గ్రామోద్యోగుల వలెనే పరిగణింపబడవలెను. (7) ప్రభుత్వమువారు స్థానిక సంఘములు గ్రామోద్యోగులకు పంపు నోటీసుల ప్రతి ప్రాప్తైటరులకు పంపబడవలెను. (8) ప్రాప్తైటరు గ్రామములను రైతువారి గ్రామములలో చేర్చి ఒకటే ఉద్యోగులను నియమించు పద్ధతి అంత మొందింపవలెను.

జమీందారి ఆదాయములు- ఆదాయపు పన్ను

జమీందారి ఆదాయములపై ఆదాయపు పన్నును విధించుట పర్యవేంటు నెటిలెంటు విధానమునకు విరుద్ధముగ నుండును గావున పన్నుల విచారణ సంఘమువారి విచారణ సందర్భమున గానింపబడిన సలహాను ప్రభుత్వము వారు ఎంతో మృత్రము ఆమోదింపకూడదని యీ సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

వారసత్వపుపన్ను

వారసత్వపుపన్ను విధించుట హిందూసాంప్రదాయములకు విరుద్ధమైయుండుటచేతను దేశపుపరిస్థితులకు అనుకూలముగ నుండదు కావునను ఈపన్ను విధింపవలయునను సలహా నాద్రభుత్వము వారు నిరాకరించువలయునని ఈసంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

భూస్వాముల ప్రాతినిధ్యము

రాష్ట్రీయ కాసనసభయందు సామాన్యకాసనసభయందు భూస్వాముల ప్రాతినిధ్యము అల్పముగ నుండుటచే త్వరలో పతినిధులసంఖ్యను పెంచుచు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువులను ప్రకటింపవలయునని ఆసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

పెద్దలసభ

త్వరలో రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించబడునని నమ్ముటకు అవకాశమున్నది. కావున భూస్వాముల, ధనికులమున్నగు వితవాదులతోనిండిన పెద్దలసభయొకటి రాష్ట్రములందు స్థాపించుట ఉచితమనియు అవసరమనియు ఈసంఘమువారు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు.

మహాసభను సమావేశపరచుట

భూస్వాములు జమీందారుల యొక్క కష్టసుఖములను గురించి ఆలోచించుటకు ఒక మహాసభను సమావేశ పరచుట అవసరమని ఈసంఘమువారు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఈతీర్మానము క్రియారూపము దాల్చునట్లు పనిచేయుటకై వెంకటగిరిరాజు వర్ణాశిమిరాజు, మందసారాజు, సింగంపట్టి జమీందారు, తేలప్రోలు జమీందారు, ఇడియోట జమీందారు, జి. కృష్ణారావు మైలేపాలెం జమీందారుగార్లు ఒక ఉపసంఘముగ నియమింపబడిరి.

అధ్యక్షునికి వందనము లర్పింపబడెను. అంతటితో సభ ముగిసెను.

FOR THIS MONTH ONLY
FREE : TABLE TIMEPIECE FREE

The English "Fountain Pens". These pens are fitted with 14-Ct. Gold Nib with best Iridium and best of English Made gives regular flow and luxurious writing, excels any pen which worth is cost. A Table Timepiece (Excellent time-keeper highly Nickel plated guaranteed for three years) will be given Free to the purchasers of the above pen till the end of this month.

Pen and Timepiece are carefully tested before despatch

Price Rs. 3-8-0 (Three and annas eight only) with Timepiece.

THE E. M. WATCH & Co.,
Post Box 309, MOUNT ROAD, MADRAS.

ఫోర్టు నెంటు జారి గజెటు

డిసెంబరు 29 వ తేది మంగళవారము

పబ్లికేషన్స్ డిపార్టుమెంటు

సి. వి. కాటిరిక్ వి. సి. యన్ గారు స్థానిక కృషి పాలన కాటా ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి. వీరు సెలవు పై పోగానే జిల్లా సెషన్స్ జడ్జి యల్. నాయుడుగారు ఈ పదవికి వచ్చెదరు.

మెన్. యం. హుజూరు రివిన్యూ డిపార్టుమెంటు ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి.

రివిన్యూ డిపార్టుమెంటు ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగ యల్. మన్ మెకం గారు పాడివనుగారు వచ్చునంతవరకు లేఖరు కమిషనరు పని అను కూడ నిర్వహించు చుండెదరు.

యల్. పి. ఈవన్సుగారు వర్ణితులర్కు డిపార్టుమెంటు ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగ పనిచేయుదురు.

రాయి బహదరు యం. రామరావుగారు తూర్పుగోదావరి కలెక్టరు జిల్లా మాజీ సీనియరు నియమింపబడిరి.

యం. కె. వెల్గోడి వి. సి. యన్ గారు 1, 2 పార్టీల సైమలు అసిస్టెంటు సెటిల్మెంటు ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

వివాహపు రై నెన్సులు

బాపట్ల తాలూకా యందలి పెద్దబాగల్లమాడి గ్రామ మునరున్న రామపాటి కొండయ్యగారికి వివాహపు సర్టిఫికేటు తిచ్చుటకు అధికారి విధించినది.

అభివృద్ధి కాళి

ఆర్. సరసింగరావుగారు రెండవసార్కిలు (బెజవాడ) నివిలు వెటరినరీ డిపార్టుమెంటు ఫీల్డు ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

టి. యన్. వెంకట రామను అవరుగలు వి.ఎం. యన్. గారు సర్వీసు 5 సంవత్సరముల కాలము ఇండియా ప్రభుత్వము వారి వరమునర్పబడిరి.

పబ్లికేషన్స్ డిపార్టుమెంటు

యల్. కృష్ణమూర్తి ఇంజనీయరు ఎ. డబ్ల్యు. బడ్డెగారు కృష్ణా జిల్లా డివిజనుకు మార్పుబడిరి. పి.నల్లెళ్ళయ్యగారు హైద్రాబాద్ ఎక్స్ ప్రెస్ సర్వేయింగులు ఎక్స్ క్యూజివు ఇంజనీయరుగ ఎ. డబ్ల్యు. రాబర్టుగారి స్థానమున నియమింపబడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలన కాళి

మేజరు ఆంథోని స్పిత్ వెస్టిగారు విశాఖపట్నం మెడికలు కాలేజీయందు మెడికలు ప్రొఫెసరుగను కింగు బార్ని వైద్యశాల మొదటి ఫీజిషియన్ గను నియమింపబడిరి.

యల్. వెంకటస్వామి శెట్టిగారు విశాఖపట్నం జిల్లా మెడికలు ఆఫీసరుగను మెడికలు స్కూలుల గూపరింటుండెంటు గను విశాఖపట్నం సెంట్రలు జైలులు మెడికలు ఆఫీసరుగను నియమింపబడిరి.

బర్మి జిల్లా యందు వంచాయతీ సంగమములకు స్థాపించుట కై కె. బ్రహ్మశాస్త్రిగారు అవరీ ఆర్డర్ నెజరుగ నియమింపబడిరి.

నూతలపాటి సరసింహం, పాటిశంకర్ పిచ్చయ్య, వంకాయలపాటి పెద్దయ్యగారు సత్తెనపల్లి తాలూకాలో ప్రతిభా లుగ గుంటూరు జిల్లా బోర్డుకు ఎన్నికొందరి.

బాపరాం రోసయ్యగారు సత్తెనపల్లి తాలూకాలో అధ్యక్షులుగ ఎన్నికొందరి.

పెంటరెడ్డి చిన్నపరెడ్డిగారు సత్తెనపల్లి తాలూకాలో ఉపాధ్యక్షులుగ ఎన్నికొందరి.

పొన్నల వెంకట రామయ్యగారు తిరుపతి మునిసిపల్ సంఘసభ్యులుగ ఎన్నికొందరి.

ఎక్స్ ప్రెజ్ కాళి

ఆక్సరీకాళి అసిస్టెంటు ఇన్స్ పెక్టరు సి. రాఘవనాథుడు రాజమండ్రి స్కూలు ఇన్స్ పెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

ఇన్స్ పెక్టరు యల్. జి. డినుగారు వాస్కెలు స్కూలుకు, ఇన్స్ పెక్టరు ప్రేమణాథుడు కడప స్కూలుకు మార్పుబడిరి.

ఇతర ప్రకటనలు

సివిలు అసిస్టెంటు సర్జన్ పి. అరుణాచలంగారు సరసా రావుపేట మునిసిపల్ వైద్యశాలకు మార్పుబడిరి.

సివిలు అసిస్టెంటు సర్జన్ పి. రామచంద్రరావుగారు విశాఖపట్నం మెడికలు కాలేజీయందు ఫీజిషియన్ ప్రొఫెసరుగ అసిస్టెంటుగ నియమింపబడిరి.

నెడుంగాడి బాంకు లిమిటెడ్

స్థాపితము 1899.

హెడ్ ఆఫీసు:—తల్లి, కల్కికోట;

ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది 1913.

తహాలాఫీసు:—చాలాపురము.

ప్రెజిడెంటు:—పాలపూటు, బడగర, కల్కికోట, తిరుమల, ఓట్టపాలెం, ఎర్రాకులం, చావుపూట్.

కొచ్చిన్, తిరుమల, అలెప్పి, మంగళూరు, పొన్నాని, తెల్లచేరి, తిరువేక్కడమ్, కన్ననూరు, మద్రాసు.

అనుమతి చెందిన మూలధనము (31-3-25) జారీయైనది రూ 50,000,000

చందాలు వేయబడినది ,, 14,28,800

చెల్లించబడినది ,, 9,95,350

రిజర్వు ఫండు ,, 2,78,458

ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లు మిక్కిలి అనుకూలమైన పద్ధతులపై అంగీకరించబడును. కరెంటు, సేవింగ్స్ బాంకు అకౌంట్లకూడ గలవు. గవర్న మెంటు పేపరు, సరకులు, ఇతర వామిలపైన ఋణము లివ్వబడును. బాంకు సంబంధమై వ్యాపార మంతయు జరుగును. చిన్నతొగ మొదలుకొని పెద్దతొగ వరకు బంగారు నగలుమీదకూడ ఋణము లివ్వబడును. 2348

వరతులకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Agent, Madras Branch, 158 Broadway, Madras.

టి. ఎం. కున్హన్, కార్యదర్శి.

1926 ఆమృతాంజనము డిఫోవారి 1926

అందమైన రంగుల క్యాలెండర్లు

శ్రీకృష్ణమూర్తి, మోహిని, రంగులపటములతో రెండురకములుగా తయారగుచున్నవి.

రోజున కొక కాగితము తీసివేయు క్యాలెండర్లు సహా తయారైనవి. ధర 1-కి 0-4-0

క్యాలెండరు 1-కి 0-2-0; 12-కి రూ 1-4-0; 100-కి రూ 9-12-0.

పోస్ట్ జిప్రత్తే కము.

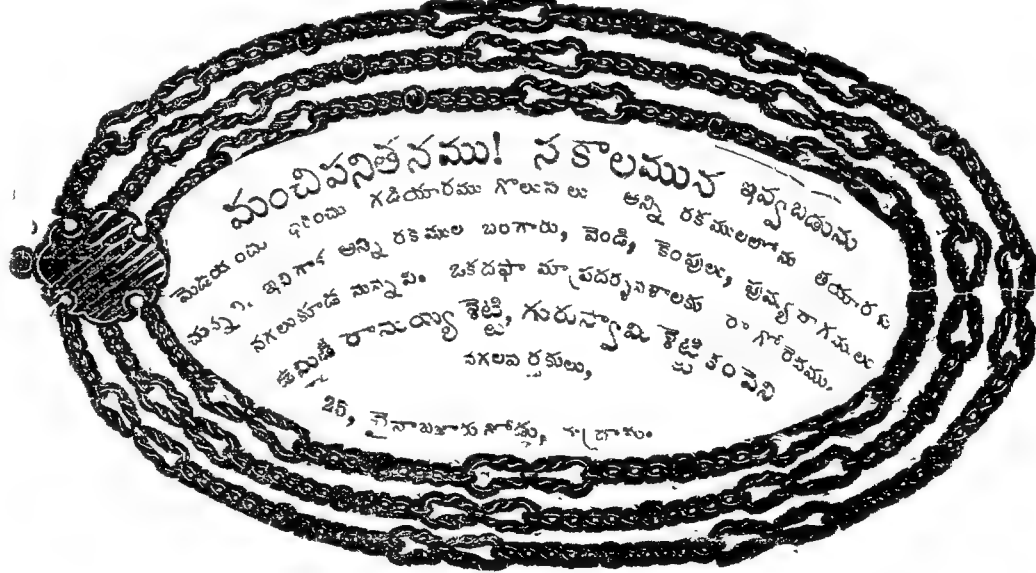
మదరాసు — ఆమృతాంజనము డిఫో — బొంబాయి

నీలవరము శాలువలు జర్రనీలో తయారు చేయబడినవి.

మిక్కిలి అందముగాను, నన్నగా నుండును. తక్షణమే ఆర్డరును పంపుడు.

6 మా x 3 మా రూ 10-0-0. 6 మా x 3 మా అన్నిరంగులలోను గలను 1-కి రూ 10-0-0.

కె. ఎన్. ముత్తయ్య కంపెనీ, తపాలు పెట్టె నెం. 99, మదరాసు. 2382

పవరకు బంగారు, నీసు వెండి, మొదలైనవి. పువ్వరా 1842

లక్ష్మీ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, (లిమిటెడ్) 10, నిస్ బెట్ రోడ్, లాహోరు

చే రెన్:- లాలా లజపతిరాయి 1686

ఈ నడుమ వెలువడిన సంవత్సర పట్టిక ప్రకారము నిలువ అధికముగా యున్నది.

మొదటి 18 నెలలలో "లక్ష్మీ" రమారమి రూ 63,00,000 లకు 3183 ప్రజాజిల్లు అంగీకరించినది.

రూ 41,00,000 లకు 2100 పాలసీలు పూర్తియైనవి.

26-10-25 తేదిన వెలువడిన కలకత్తా "ఫార్వర్డ్" పత్రికా సంవత్సరాది సంవత్సరము ఈదిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము ముద్రితమై యున్నది:— (లక్ష్మీ) రెఖల ప్రకారము అధిక నిల్వయున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇది అద్వితీయమైన విషయము. అనేక భీమాకంపెనీలు స్థాపితమైన మొదటి కొన్ని సంవత్సరముల వరకును మామూలుగా భీమాకంపెనీల మూలధనమునందు వెలితి కనిపించుచుండును. ఈ కంపెనీ బాగుగా పరిశోధనచేసి భీమాకంపెనీల విషయమై చర్చనార్జనపప్పుడు ఇది మొదటి తరగతికి చేరినదని తప్పక అందరును అంగీకరింతురు. ప్రాప్తమైన ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

- (1) కె.సం తానం, మేనేజింగు డైరెక్టరు, లాహోరు.
- (2) లోకల్ అడ్వైజరు, నెం. 16, సుంకురామ చౌటిపేధి, మద్రాసు.
- (3) చీఫ్ ఏజెంట్లు:—తిరుచునాపల్లి, పాలపూటు, మైసూరు, కాకినాడ.

గోదావరి రీసెటిల్మెంట్

(1)

(శ్రీయుత దుర్గిరాల సూర్యప్రకాశరావుగారు)

ఇంతవరకు గోదావరి జిల్లాకు చెందిన సెటిల్మెంట్లు జరిగి యుండెను. మొదటిదానిని మాస్టరుమిస్టర్ సెటిల్మెంటు అనియు రెండవదానిని కార్క్ ఆడినారాయణయ్య సెటిల్మెంటు అనియు జెప్పుకొందురు. రెండవ సెటిల్మెంటు 1899 సం॥ మొదలు ముప్పదినవత్సరము లకులులో నుండవలసినందున 1929 సం॥ వరకు దాని గడువు ఉన్నది. ఈ సెటిల్మెంటు జరుపుటలో సంబంధము గల క్లార్కు-దొర ఆడినారాయణయ్యగారు దివాన్ బహద్రుల రామబాను నాయుడుగారు రావు బహద్రుల దేశిరాజు కృషణయ్యపంతులుగారు కీర్తిశ్రీమతైరి. సెమరీ పటాభిరామరావుగారు మాత్రమింకను దైవకృపవలన సజీవులై యున్నారు. సామాన్యముగా రీసెటిల్మెంటు జరుపుటకు ముందు సర్వే పార్టీవారు వత్తురు. ఈతూరి సర్వే సెటిల్మెంటు జరుగునప్పటికి గోదావరి జిల్లా యిప్పటివలె విడిపోయి యుండలేదు. ఇప్పుడు పూర్వపు గోదావరి జిల్లా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా లనుపేర్ల రెండుమండలములుగా విభజించిరి. రెండుజిల్లాలకును డెప్యూ జలధాగ మొక్కటే యగుటవలనను యావత్తు ప్రదేశమున కొక్కసారియే ఒక్కమాదిరినే సెటిల్మెంటు జరుపుట సెటిల్మెంటు కేట్లు విధించుట జరిగినందున యిప్పుడు జరుగవలసిన రీసెటిల్మెంటు కూడ పూర్వపురీతినే ఒక్క యధికారియే జరుపుచున్నాడు. ఈ స్పెషల్ సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు రాజమహేంద్రవరము మకాముగా నేర్పరచుకొని తూర్పు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలకును ప్రస్తుతపు కృష్ణాజిల్లాకును స్క్విమ్ రిపోర్టులను తయారు చేయుచున్నాడు. ఈ యన పేరు (మిస్టరు) హోల్డ్స్ వర్త్. ఈ యన సివిలియన్ ఓ. ఉద్యోగి. ఈసంవత్సరారంభమున జరిగిన తంజావూరు సెటిల్మెంటు ఆందోళనముతో నీయుద్యోగియులకు గొంత సంబంధమున్నట్లు తెలియుచున్నది. వీరు కృష్ణా పశ్చిమగోదావరి జిల్లాల స్క్విమ్ రిపోర్టులు చిత్తు తయారుచేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. తూర్పు గోదావరి జిల్లానుగరించి ఆర్థికవిచారణము ప్రారంభమయ్యెను. వీరి తాబేద్దార్లు జిల్లాలలోని రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫీసులలో భూముల విక్రయముల దస్తావేజులనుబట్టి భూముల ధర తెలుసు పెరిగెనే తెలిసికొనుచు కొద్దివేలములలోగూడ భూములధరలగురించి దర్యాప్తుచేయుచున్నారు. మరియు రివిన్యూ డిపార్టుమెంటువలన సముజాయిషీ తెప్పించుకొని తాలూకాలలో గొన్ని కొన్ని గ్రామము లార్థికసీటి నారయుచున్నారట. ఇట్లు గ్రామముల నేపథ్యమైన రివిన్యూ అధికారులు నిర్ణయించి తెలిపియున్నారో ప్రస్తుతము తెలియ నవకాశము లేదు. 1926 వ సంవత్సరము జూన్ నెల నాటికి యామాడు జిల్లాల స్క్విము రిపోర్టులు రివిన్యూదోర్తావారిద్వారా దొరతనమువారికి పంపి వెంటనే ఫర్మోనెలపుమీద వెళ్ళదలచి యున్నారని చెప్పుకొనుచున్నందున స్క్విము అమలులోఁ బెట్టుభారము మరియొక యుద్యోగియై బడవచ్చును. దీనివల్ల కొన్ని అనర్థములు తప్పక యుండితిరును. సెటుల్మెంటు మామీతు లుగా, ప్రాథమిక పరిశోధన, భూముల తరగతివారి విభజన, పాలముల విభజన, పంటదిగుబడి మదింపుధరల నిరఖు, వ్యవసాయపు ఖర్చులనుదరా, తరముల నిర్ణయము సెటుల్మెంటులకు ప్రధానాంగములు. వీని మామూలుమర్యాదలన్నియు పేరునకు జరిగితిరును. ఇప్పుడు సెటిల్మెంటుకు తగిన వ్యవధి నిచ్చి ప్రజలు తమ కష్టగుఖములఁ జెప్పుట కవకాశము కలుగఁజేయుదు రనుకొన్నను, ఏజిల్లాలోను గొప్పభూస్వామ్యులైనను సెటిల్మెంటు పరిశోధనలకు పయోగించులాగున తగులెక్కలను వ్రాయించి యుండుచు కొనువారు సకృతు. వెనుకటి సెటిల్మెంటులో కన్న నిష్పాదు న్యవసాయ కాఖవారి పరిశోధనల రిపోర్టులు అంచనాలు చాలవరకు సెటిల్మెంటు డిపార్టుమెంటువారికి ఉపయోగకరములుగా నుండును గాని రైతుసామాన్యమునకుఁ గానేరవు. తూర్పు గోదావరి జిల్లాకు మాత్రము న్యవసాయకాఖవారి పంటల అంచనాలు రైతుల కుపయోగకరముగానే కనబడఁగలవు. వీలయినగా, ఇంజనీరు యిలాకావారు పల్లపునాగుబడికాలమున అగడ్త సెలాఖువరకు నిర్ణయించుటవల్లను చాల ప్రదేశము జూలై సెలాఖువరకు సాగుబడి యగుమండలములను భాస్యపు ఖనుబడిలెక్కలను ఉడుపులకాలపు తేదీలను రైతులు చూపగత్తిరేని దిగుబడిలెక్కల అంచనా రైతులకే ప్రయోజనకారిగా నుండవలదు. పూర్వమువలెగాక యిప్పుడు స్క్విమ్ రిపోర్టు దేశభాషతో భూస్వాములకుఁ తెలియుటకు జిల్లా గజటిలోఁ బ్రచురించుట, దానిని బట్టి రైతులు దానితోని యాక్రాయ క్తము

లను తెలియుట కవకాశము గలదు. కాని మాత్రముగా పేల్చాని ఆరిపోర్టును విషయాలన్న సెట్టింగు సాధ్యము కాదు. దీనికొరకు యిప్పటినుండియు కడచిన 25 ఏండ్ల ధరల నిరఖు సామాన్యములను సర్వేలెక్కలను నిమిషనలెక్కలను గోదావరి వరదలకాలమును ఉడుపుల యేటేటఁ గల్గినసాకర్ణములను ఇబ్బందులకు యామెదలను సముజాయిషీని తాలూకావారీగా సంపాదించి యుండుకొనవలెను. వీనియారము లేకుండ మహాజగ్గు పంపుటగాని విజ్ఞాపనము చేయుటగాని సులభసాధ్యవిషయము కాదు. దీనికొరకు ప్రాజ్ఞులు సమగ్రము నగువారిని నియమించి పని జరిపించు కొనవలెను. గత సెటిల్మెంటు సందర్భమున నెలకు 7, 8 వందల రూపాయ లాదా యము గల కీ॥ కీ॥ గంబాం వెంకటరత్నంపంతులుగారు తమ న్యాయవాది వృత్తిని సంపూర్ణముగా మాని మాడుసంవత్సరములు ప్రజాసేవ జేసి యుండిరి. ఆయనకు సహకారులుగా నట్టిత్యాగబుద్ధితో పనుమత్స సుబ్బరాజుగారును ముచ్చిపల్లి రంగారావుగారును తోడ్పడియుండిరి. చింతలపూడి మొదలు బెందూరు లంకవరకును యేతేశ్వరము మొదలు అంతర్వేదివరకును యేతేశ్వరము రైతులు గోదావరిజిల్లా సంఘమున సభ్యులుగాఁ జేరి ద్రవ్యసహాయమొనర్చి పని త్వ పిక్రముగా జరుగుటకు సహాయులైరి. అట్టి ప్రకమాందోళనను జరుపుటకు సమర్థులగువారి కవకాశమును రైతులకు కలిగించుటవలననే రూ 15 మొదలు 12 అజాలవరకు 89 పల్లపురేట్లున్న రూ 11 మొదలు రెండు అజాలవరకు 61 మెరకరేట్లున్న గల మన రాజధానిలో కొద్దిసంఖ్య గలరేట్లతో సెటిల్మెంటు జరుగుట సాధ్యమయ్యెను. అట్లయ్యలంకలకు 800 రేట్లుకూడ శిస్తులు పెరుగుట చూచితిమి. సామాన్యముగా సగటున ప్రతిరేట్లలో 1,57,000 జిరాయితీరయితులు 10,75,000 పాలములుఉండునని అంచనావేసిరి. వీరిలోరూపాయలలోపుపన్ను చెల్లించు రైతులు నూటికి 60 మందివరకు నుండురు. కుటుంబములలో పంపకములవల్లను విక్రయములవల్లను అన్యాయక్రంతము లగుటవల్లను ప్రతిసంవత్సరము భూస్వాములపంఖ్య హెచ్చుచుండును. విస్తీర్ణము మాత్రము హెచ్చుచుకదా! ఇట్లు భూస్వాముల కనేకులకు సెటిల్మెంటుసందర్భమున తగిలెడు హెచ్చుపన్ను స్వల్పముగా గనుపడినను తమ కడి యంత దుర్భరమగునో యనుభవమువలన గ్రహించదగినది. పూర్వము వలె భూస్వభావము మారినదని యాచించి పన్నులు విధించు పద్ధతి తొలగిపోయినను ధరలనుబట్టి తరముల నిర్ణయింతురుగాన దానిని సహేతుకముగఁ నాక్షేపించుటకు, దానిలోపములు వెల్లడించుటకు రైతులలో కట్టుబాటు ఉండవలెను. ఈపని యంతయు జరుపుట గ్రామములలో నేర్యేలు రైతులకుగాని తాలూకా మకాములలో గొందఱకుగాని కేక్యమగునది కాదు. దీనిని కాకినాడలోని తూర్పుగోదావరిజిల్లా సంఘమువారే పూనుకొనవలెను. వెనుకటి సెటిల్మెంటులో పాటుపడి నిందు కొద్ది కష్టముల సహించి కొంతవరకు చరిత్యాత్మకైన న్యాయపరిమార్పులకు పంతులుగారి నాయకత్వముక్రింద నీవని జరుగవలెను. దివాన్ బహద్రుల మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారిని కూడ యాజిల్లాప్రజలు సహాయము కొరవలెను. జిల్లా సంఘమువారు చేయవలసినదానిలో ప్రయత్నలోప ముంచరు. కావున ప్రతికాలాకాలోను తాలూకాసంఘములను పునరుద్ధారణముచేసి మెంబర్లునువిరివిగాజేర్చించి జిల్లాసంఘసభ్యత్వమును గూడ హెచ్చించి అందరినాయకులు తాలూకాలలో సంచారముచేసి యాక్షేకన్యాయప్రబోధ మారంభించుటకు వారిని కొరుట కర్తవ్యము. ఇది సెటిల్మెంటు ఆందోళనమందలి ప్రథమప్రకరణము.

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి
వ్యాఖ్యానము
 కర్త:—పారనంది రామశాస్త్రిగారు
 ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయ భట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాగ్గరణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు మాత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వమున వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయకర్తృకము కాదనవారి వాదములన్నియు సప్రమాదముగా ఖండింపబడినవి. భాషా నేపకు రెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము లెన్నియో కలవు. వెల 0-12-0. పోస్టేజీ వేలు
 మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము,
 మదరాసు.

చెన్న పురి బహారుధరలు

1925-వ సం॥ డిసెంబరు 31-న తేది గురువారము

1. ధాన్యములు			
చినిగాలు కా 1-8 రు 45 0 0 మొదలు 56 0 0 వరకు			
టయ్యముబస్తాలు	ముదిల	వరకు	
గునుమ తెనాలివి ,, 6 48 గలది రు 14 0 0		15 0 0	
నల్లారివి ,, డిటా ,, 15 8 0		16 0 0	
డిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0		17 0 0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-8 ,, 8 12 0		9 0 0	
మవ్వలు ,, ,, 20 0 0		24 0 0	
2. ధాన్యము వస్తులు			
కందులు బస్తా 1-8 ర 205 ,, 18 8 0		18 8 0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 18 0 0		14 0 0	
సెనలు ,, డిటా ,, 18 8 0		14 8 0	
మినుములు ,, డిటా ,, 15 8 0		17 0 0	
ఉలములు ,, ర 164 ,, 8 8 0		9 0 0	
3. నూనెవస్తువులు			
నువ్వులనూనె కా 1-8 ,, 150 0 0		152 0 0	
నెయ్యము 1-8 ,, 14 0 0		25 0 0	
కొండాపురంజేగునెనగవస్తుకా1-8 ,, 58 0 0		59 0 0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 54 0 0		56 0 0	
తేరు సెనగనూనెగానుగకా1-8 రు 109 మి.కా.నూనె 107 0 0			
అముదము కా 1-8 ,, 102 0 0		104 0 0	
4. చిల్లరవస్తువులు.			
చాచవనుపు కా 1-8 ,, 90 0 0		95 0 0	
మారవనుపు ,, ,, 55 0 0		60 0 0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)కా1-8 ,, 140 0 0		145 0 0	
గుంటూరుపాయకట్టు వీలిమందు ములుగు 1-8 రు 45,50			
కాళహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 50,55			
రెల్లము కా 1-8 రు 40 0 0		60 0 0	
చింతవండు కా 1-8 ,, 80 0 0		80 0 0	
5. ఇనుము			
శల్లారకం కా 1-8 ,, 81 0 0		86 0 0	
చదరం ,, 88 0			
రవుండు ,, 84 0 0		55 0 0	
6. లోహములు			
బండి 100 కులంకు ,, 72 0 0		78 12 0	
అంగారము, కులము 1-8 ,, 21 4 0		21 8 0	
నవరము 1-8 ,, ,, 18 6 0			
ఇరడి కా 1-8 ,, 252 0 0		260 0 0	
రాసి డిటా ,, 277 0 0		278 0 0	
అపొచ్చక్కర 226 పా1 గుంబ ,, 80 8 0		80 12 0	
7. దూది			
కొండావెట్టుకాయ 1-8 రు 300 0 0			
శల్వాడు దూది ,, ,, 215 0 0			
8. నూలు			
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-8 ,, 5 8 0			
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-8 ,, 7 4 0			
మాళయేనుగ నెం 20 ,, 8 14 0			
నెం 20 లెన్ని సేంహం యాతె ,, 9 4 0			
నెం 22 ,, ,, 9 12 7			
నెం 12 1/2 లెన్ని పర్కా ,, 7 10 0			
నెం 14 1/2 ,, ,, 7 14 0			
నెం 12 1/2 అలెమ్మ ,, 7 2 0			

మూత్రసంబంధమైన వ్యాధులచే గలిగిన అతినరముల బలహీనతకు ఆత్యద్భుత నివారణ
 నేను అరియకుడిలోనున్న నాటుకోట నగరత్వో సంఘమునకు చేరిన వర్తకుడను. కడచిన కొన్ని సం॥లముల నుండి నేను మూత్రసంబంధవ్యాధిచే గలిగిన అతినరముల బలహీనతచేత బాధపడుచుంటిని. నేను ఆంగ్ల, ఆయుర్వేద ఔషధములను వాడితిని గాని అతి స్వల్పగుణముకూడ గలుగలేదు. ఇక ఔషధుల వలనకూడ నయము కాలేదు. అద్భుతవశమున నాన్నే హితుల సిఫార్సుచే నేను ప్రస్తుతము మద్రాసు ఆర్మీనియస్ వీధిలో నెం0286 గృహమునందుండు పండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యగారి వద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. స్వల్పకాలములోనే నాకు గలిగిన పూర్తిగుణమునకు అత్యాశ్చర్య పడుచున్నాను.
 యస్. కె. లక్ష్మణ్ చెట్టి,
 21-9-25 అరియకుడి, రామనాథజిల్లా

హిందూ మహాసభ

లజపతిరాయ్ కేల్కారు మాటవ్యాసముఖులు
లుచననమందు

కాన్పురు తిలకపరము డిశం 29:— నేడు కాంగ్రెసు మండలిరము హిందూమహాసభ సమావేశమైనప్పుడు అందరిని రానిచ్చుటందే 20 వేలమందికిపైగా వచ్చి లాలాజపతిరాయ్ కేల్కారు పండిత మాలవ్యా ప్రముఖులు మహాసభయొక్క ఉద్దేశ్యములను అదర్శములను తెలియ జెప్పుచుండ విని యానందించిరి. జనులలో మందిరము క్రిక్కిరిసి పోయి యుండెను. స్త్రీలుకూడ చాలమంది వచ్చిరి.

సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు విశ్వంబరనాథ రిసుగారు తమ యువనాస్థములలో హిందూసంఘము కలిసి యుండనంతకాలము హిందూదేశమునకు ముక్తిలేదనియు, కావున సంఘటనము మిక్కిలి అవసరమనియు చెప్పిరి.

లాలా లజపతిరాయ్గారు అఖిలభారత హిందూమహాసభ కధ్యక్షుడుగా లేచి నేటిసభకు అధ్యక్షత వహించుటనైనదని తిలక గడ్డ నెక్కిన యన్. సి. కేల్కారుగారిని కోరిరి.

లాలాజీగారు

లాలాజీగారు కుప్రముగానిట్లు మాట్లాడిరి. ఒక్కచీనా వారు తప్ప హిందువులనగా ప్రపంచములో కల్ల మొదటివారు. బుద్ధి కుశలతలోను మేధాసంపన్నతలోను వీరు ఆసియాలో నేజాతికిని తీసిపోరు. డాక్టరు టాగూరువంటివలయు సర్. జె.సి. బోసువంటి కాస్త్రు వేత్తయు, సర్. పి. సి. రాయవంటి రసాయని శాస్త్రజ్ఞుడును హిందూసంఘములోనేపుట్ట గలిగినప్పుడు ఇంకను హిందూ సంఘమునకు బలములేదనగా సంఘభావమే లేకపోవుటయే. అందువలన హిందువుల నందరి నొకటిగా చేర్చుటకే హిందూమహాసభ స్థాపించబడినది. వర్ణ భేదము లేనియున్నను సంఘమంతయు. నొక్కటిగా నుండవలెను. సంఘమునకు కట్టుబట్టును లేర్పరచి అవసరమగుచోట్లలో సహాయము జేయుటయే మహాసభయొక్క యుద్దేశ్యము. చచ్చిపోతున్నామనియు అత్యుల మైపోతిమనియు హిందువులు చెప్పట జూడ నాకు మిగుల విచారముగానున్నది. ధైర్యము దెచ్చుకొని ఎవ్వరును మనలను గెలవజాలరను నమ్మకముతో ప్రపంచము నెదుర్కొనుడు. చచ్చుటకే పుట్టితిమనియు, చచ్చి తిరిగి పుట్టుదుమనియు మన హిందూమతము చెప్పుచున్నది. అట్టిచో మనమతమును సంఘ గౌరవమును కాపాడుకొనుటలో మృత్యుభయమేలే! మనము పుర్రెగావిభజింపబడియున్నారముగావున బలహీనులమైయున్నాము. ప్రతిబాటకును పుట్టినప్పటినుండియు విద్యకొరకు ధనము కొరకు లక్ష్యపెట్టక పిరికితనమును విడనాడి తమ మతరక్షణ కొరకు ఏప్రభుత్వమువారిమీదనో ఆధారపడక ధర్మముకొరకతి సాహసముతో నిలువబడుటకు నేర్చుకొనవలెను. ఆత్మరక్షణము నలవాలు చేసికొనవలెను. నీత లంకలో నున్నప్పుడు హనుమంతుడు చచ్చి ఎత్తుకొనిపోవడమని చెప్పగా, నీత నిరాకరించి తన భర్తయగు రాము డొకధర్మమును నిర్వర్తింపవలసియున్నాడనియు తా నిప్పుడు హనుమంతుని పిలుచు నెక్కి పారిపోయినచో రాముడు తన ధర్మమును నిర్వర్తింపజాలడనియు చెప్పెను. (చప్పట్లు)

అలాగుననే మనయొక్క భార్యాపుత్రాదులను రక్షించుకొనుట మన ధర్మమై యున్నది. దానికొరకు మనము ప్రభుత్వమువారిపై నాధారపడియుండగూడదు. ఇప్పుడు హిందూదేశమున నిజమైన బ్రాహ్మణులు డజనుమందియైన లేరు. వాకేగోవులనవో బలియివలబడెడివారు. నిజమైన క్షత్రియులు అరడజనుమంది యైన లేరు. సంఘ మున్నట్లయిన ఇప్పుడున్న కష్టములుండెడివా? అపాయమువచ్చినప్పుడు తమహక్కులైన నర్పించు నిజమైన వైష్ణవపుడు లేనేలేరు. ధనమంతయు నిందు కొరకే యుపయోగింపవలె నను నమ్మకము పూర్వముండెడిది. ఆస్పృశ్యులనువారు మనసంఘమునందుంటు కేవలము అగౌరవము. ఈయగౌరవమును తొలగింపవలెను.

యన్. సి. కేల్కారుగారి యువనాస్థము

పిమ్మట అధ్యక్షులు యన్. సి. కేల్కారుగారిట్లు చెప్పిరి. హిందూదేశములో రాజకీయస్వరాజ్యము నేగాక అందులో తమకుతగిన పాలాసంగవలసినదని హిందువులు కోరుచున్నారు. రాజకీయభావములయొక్కయు విద్యయొక్కయు అభివృద్ధిలో బాటు సాంఘికవైమమ్యములను పెరుగుట పెద్దసమస్యగానున్నది. కాని యిదిపరిష్కారమునకు దుస్సాధ్యమైనదికాదు. సామాన్యజనుని హృదయమునూడ రాజకీయముగా తనహక్కుల నెడి భావములుబద్ధించుటందేసి తనయొక్కమతమనియు తనయొక్క సంఘమునియు కొట్టుకొనుచున్నాడు. ఏజాతి యోధ్యములోనైనను

ప్రథమసాంఘికభావములే కలుగవలెను. సాంఘికభావములు కలిగినట్లయిన రాజకీయభావములు త్వరలో నభివృద్ధిజేందునని నామతము. భేరిమోగించి హిందువులలో సాంఘికభావములు పురికొల్పవలసినదే. ప్రపంచములో దొరికెడి యుద్ధోగములకు పోరాడెడి వారిలో హిందువులు రాజీచేసుకొనదలచియున్నారే.

పెద్దపెద్దసంఘములలోకూడ యూరోపియనుకు ప్రత్యేకసాంఘిక ప్రాతినిధ్యము గలదు. యూరోపియనుకు హిందూదేశమున కొంతకాల ముండి పోయే వాడేగావున వానికింతకంటె సౌకర్యము కల్గలేదు. ఆంగ్లోయండియనుకు అనేక ప్రభుత్వశాఖలలో పెద్దపెద్ద యుద్ధోగములుకలవు. ఇండో బ్రిటిషులలో పాటు వీసికెని ప్రత్యేకసంరక్షణకలదు. అధిక సంఖ్యాకులైన భారతీయులనుకూడవలసిపెట్టి వీనికి ప్రత్యేక సౌకర్యములు కలిగింపబడుచున్నవి. ఇండియనుక్రైస్తవుల స్థితమాత్రము జాతికరముగనున్నను వారు సాంఘిక భావములను జూపి ప్రచారము చేయవలెనను పట్టుదలయు జూపుటలేదు. వారి ప్రతినిధులగు బాప్టిస్టా దత్తాత్రాగారు తమయొక్క విలువనే నమ్ముకొనియున్నారు.

కాని మహమ్మదీయులు హిందూదేశములోని మైవారిట్టిలలో పెద్ద సంఖ్యకలవారై యున్నారు. కాని వారి యాశమాత్రము వారి బలమునకు తగినట్లుగాలేదు. పూర్వముకప్పుడు హిందూదేశమును పాలించితిమను భావనయేగాక, ఎంతిహాస్యాస్పదముగనున్నను, వీరికి మరొక్కసారి హిందూదేశమును పాలింపవలెననియున్నది. ఆంగ్లోరానుండి సహరాన్ పూరు వరకు ఒక్కటే మహమ్మదీయరాజ్యముండవలెనని వారుకోరుట వివాదాంతముకాదు. అది కోరదగినదికాదు. కాని కెమల్ పాషా వంటివాడు యూరోపియను శత్రువుల బారినుండి తుర్కీదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించగలిగినప్పుడును ఆఫ్ గనిస్తానము చేరువలోనుండి నలయునన్నదుముకుటకు సిద్ధముగా నున్నప్పుడు నిది దుస్సాధ్యమైనదియుకాదు.

కాని హిందువులన్నచో రెండు రాష్ట్రములలో వారు అల్పసంఖ్యాకులుగా నున్నను సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము గల నియోజకవర్గములను మామూలుగా నాజేపించుటయేగాక వేరే సాంఘికహక్కుల నేమియు కోరలేదు. ఏ రాష్ట్రములలోనైనను మహమ్మదీయులకు సరిపోవునట్టి సాధారణనిబంధనలకు హిందువు లేవలను తిరగబడుటలేదు. నిజమునబట్టిమాచివట్లయిన ఏరాష్ట్రములోనైన వారిని నియోజించువా రెంతమంది కలలో వారినిబట్టియే మహమ్మదీయులకు ప్రాతినిధ్యముండవలెను. కాని క్రిందటి సంవత్సరము ఢిల్లీలో జరిగిన చర్చలనుజూచి నట్లయిన మహమ్మదీయుల జనసంఖ్యనుబట్టి ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకు గూడ హిందువు లంగీకరించినట్లు లేలుచున్నది. ఈయేర్పాటు ప్రకారము రెండు రాష్ట్రములలో హిందువులు స్వల్ప సంఖ్యాకులుగానున్నను అచ్చటగూడ ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యమునుగోరుట లేదు. ప్రత్యేక నిబంధనల ననుసరించి వేరువేరు రాష్ట్రములలో మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమియమూడదను విషయమును హిందువులు విడువకూడదు.

శుద్ధిసంఘటనోద్యమములు

సంఘటనము సంతకణోద్యమము. హిందూసంఘమునుండి ముమ్మలు జారిపోకుండ రక్షించుటకై యుద్దేశింపబడినది. క్రైస్తవ మహమ్మదీయ మతములు వ్యాపించినవి. హిందువుల నుండి యీరెండు మతములలోనికిని పోవువారిసంఖ్య మిగుల పెచ్చుగానున్నది.

హిందూ సంస్థానములలోని మహమ్మదీయ రాజులు తమబలములను మతవ్యాప్తి కొరకు ముయోగించుచుండుటలోకవిదితమై నట్లయిన స్వరాజ్యముకొరకైనను హిందువులు తమవ్యక్తిత్వమును పోగొట్టుకొనరాదు. అధిక సంఖ్యాకులుగా నున్న లోపముచేత హిందువుడను గావున శిక్ష లనుభవించవలసినదని నేను ఒప్పుకొనను. మతాంతరలైన వారిని వెంటనే మతములోనికి చేర్చుకొనుటకు శుద్ధియోధ్యమముకూడ అవసరము హిందువు లేవకును ఒకరితో నొకరు కలియు స్వభావముగల వారగుటచే హిందూమతమున కిట్టి దుస్థితికలిగినది. హిందూ మతములోకూడ అనేక భేదములుండుటవలన నిరంతర కలహములతో నిండియున్నది. హిందువులలో అన్ని లెగలవారను తమతమవైమమ్యభావములను వదులకొని సంఘముకొరకై కలిసి యుండవలెను.

హిందువులు హిందూదేశమున రాజకీయ స్వరాజ్యముగోరుటయేగాక అందు తమకు తగిన పాలాసంగవలసినదని కోరుచున్నారు. తిలక మహాశయునివలె మైవారిట్టిలకు తగిన వఖతులను కల్పించుటకు మనము సిద్ధముగా నుండవలెను. లజపతిరా

యిగారి వలె మహమ్మదీయులలోను ఇతరులలోను కలిసి సంతోషముతో పోరాటమునల్పమును అవసరమైనయెడల మనంతలు మనమే పోరాటమునల్పము మనియు ప్రకటించుట సిద్ధముగా నుండవలెను. స్వరాజ్యము మనము కొంటే వచ్చేదికాదు. హిందూమతమునుగూడ పోగొట్టుకొనుటకు సిద్ధముగానున్న గాని జానిని సంపాదించలేము.

పండిత నేకీరామ్గారు

మందిరములో జొరబడుచున్న జనసమూహమును జూచి అట్లేయుండవలెనని మిగుల సంతోషించి హిందూసంఘ మింకను మేల్కొన లేదని యిట్లు చెప్పిరి: ఇప్పుడు ద్వారము లేట్లు తెరచియుంచ బడినచో అట్లే అందరిని చేర్చుకొనుటకై హిందూసంఘముయొక్క ద్వారములేవపుడు తెరువబడి యుండవలెను. జమలేకుండ ఖగ్గుమాత్రమే యున్నటువంటి కంచెనీ స్థితియెట్లుండునో అన్యమత స్థులను వారేకాని తిరిగి హిందువులగువారు లేనియెడల హిందూసంఘము స్థితియు నట్లేయేండును.

సిక్కుల వాగ్దానము

సిక్కుల పోరాటమునకు సహాయము జేసినందులకై మహాసభ వేడినుండి గురుద్వారా ప్రబంధక కమిటీ తరపునన ర్దార సర్దూల్ సింగుగారు సిక్కుసంఘముకొరకు చనిపోయిన ప్రతియొక్క హిందువునకును సిక్కులు తమ ప్రాణముల నర్పించి హిందూసంఘమును రక్షించుటకు సిద్ధముగా నున్నారని ప్రకటించిరి.(చప్పట్లు) హిందువులకు వందనము లర్పించిరి. వంజాబు ప్రభుత్వము వారు గురు ద్వారా విషయము నసిక్కుల ను హిందువుల ను విడదీయుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని హిందువులు బుద్ధిమంతులై అందుల కంగీకరింపలేదు. సిక్కులలోతమ తగాదాలను పరిష్కరించుటకు హిందువుడైన పండిత మాలవ్యాగారే తమకు మధ్యవర్తియని పేర్కొనిరి. (చప్పట్లు) హిందువులు మరియొకనిని పేర్కొనవలెను.

సరోజినీనాయుడు

కాంగ్రెసు అధ్యక్షురాలు సరోజినీనాయుడు వేదికను సమీపింపగానే కరతాశ్చర్యములు చెలరేగెను. ఆమె యిట్లు చెప్పెను:— పోయిన ఆరుదినములనుండి రాజకీయ కార్యక్రమము నేర్పాటు చేయుచుంటిమి. కాని అస్పృశ్యతా దోషము తొలగక హిందువులలో భేదములున్నంత కాలమును స్వరాజ్య సంపాదనము సాధ్యముకాదని తెలిసినది. హిందూ స్త్రీలకు గూడ జాతీయోద్యమమునందు తగిన పాల్గొనగవలెను.

ఆత్మరక్షణకొరకు హిందువులు కట్టుబట్టును లేర్పరచుకొనవలెను. కాని యితరులకు హానిచేయరాదు. హిందూరాజులు మైనారిటీలకు రక్షణ నొసంగుచున్నారు.

చీనా ప్రాఫెసరు

ప్రాఫెసరు యేన్ (చీనాబాధ్యుడు) ఆంగ్లమున మాట్లాడుచు ప్రాచీన జాతులలో పోదరభావమును నెలకొల్పవలెననియు సంఘనేవ ముఖ్యమనియు చెప్పెను.

డాక్టరు మూండి పండిత మాలవ్యాగారును యితరులును మాట్లాడిరి. హిందూ మహాసభ ఢిల్లీశాఖకు సంబంధించిన గుప్తాగారు ఉద్యమములో ఉత్సాహము గనబరుపవలెననియు వచ్చే వార్షిక మహాసభలో జెనరలు ఎలక్షను సమయమున మహాసభ తన ప్రతినిధులను పంపవలెనా యను మహావిషయము చర్చింప జడును గాన అందరు నామహాసభకు విచ్చేయవలెననియు జెప్పిరి.

దేనిషు రాకొమార్తె

జార్జి సార్వభౌమదంపతుల యతిధి
లిఫ్ట్లు, డిశంబరు 29:—వీడ్డను రాజు మేనకోడలు బకింగహం మందిరమున జార్జి సార్వభౌమ దంపతుల యతిధిగ నుండునట.

ఈమెకు 20 సంవత్సరముల ప్రాయము. డెన్మార్కు రాజు మూడవ తురు. క్రిందటి నెలలోనే ఆమెయు ఆమె సోదరియు ప్రాంసునుండి డెన్మార్కుకు బోవుచు మామూలు వ్యక్తులవలె లండనుకేగి కార్లటను హోటెలులో ఆగిరి. అప్పుడు వీరిద్దరును అనేక పర్యాయములు బకింగహం మందిరమున కేగి రట. తిరిగి వారు వచ్చెదరని తెలియుటచే సంచలనము బయలుదేరెను.

మనీము సమితి

ఆలిఫురు సమావేశము

సర్ అబ్దుల్ రహీంగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

(అసోసియేటెడ్ రిపోర్టు)

ఆలిఫురు, డిశంబరు 30:—సర్ అబ్దుల్ రహీంగారి అధ్యక్షతన ఆలిఫురు సమావేశము సమితి 17-వ సమావేశము ఆలిఫురునందు ప్రారంభమయ్యెను. ఉత్సవముతో ఎన్నకొన బడిన అధ్యక్షుడు పెండాలులో బ్రవేశించెను. సర్ మియాన్ మహమ్మదు సాఫీ, సర్ ఆలీయామామ్, జిన్నా, మాలానా జోక తాబీ, నేట్ గూ-కూబ్ హుస్సేను (మదరాసు) డా॥ కిష్ట, నేట్ మోహని, అసఫ్ ఆలీ, ఆలీలాచి, టి. అహమ్మదుఖాను షె ర్వనీ, డా॥ అబ్దుల్ రహీమ్, దక్షిణాఫ్రికా రాయబారియగు సోరబ్ జిర్జుంజి గార్డు సమావేశమును హాజరైన వారిలో ప్రముఖులు.

సమితి జన్మస్థానము ఆలిఫురునందు మనీము సమితి సమావేశమునకు వచ్చిన సభ్యులకు సన్మానసంఘాధ్యక్షులగు మేకు అబ్దుల్లాగారు సుస్వాగతము నిచ్చిరి.

రాయలు కమీషనునందు సభ్యులగు నియమింపబడి, ప్రత్యేకముగ భిన్నాభిప్రాయములను ప్రకటించినది మొదలు అధ్యక్షులగు సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు ప్రఖ్యాతపరిచినది సర్ అబ్దుల్ రహీంగారిని జిన్నాగారు గోరిరి. మదరాసు హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తియగు అబ్దుల్ రహీంగారు పేరుపొందిరి. తదనంతరము అధికారధూర్వకుల శిబిరములోనికి మారి, బెంగాలు ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహక వర్గ సభ్యుడుగ అధికారము చెలాయించెను. ప్రజలకు తెలియని పెక్కు కార్యములను అబ్దుల్ రహీంగారు రధికారహయామునందు గావించిరి. ప్రస్తుతముందు భారతదేశముందుగల పరిస్థితులనుటివి ఎన్నడును దాను జూడలేదని జిన్నాగారు వచించిరి. శక్తిసామర్థ్యలగు అబ్దుల్ రహీంగారి యాజమాన్యము క్రిందను, సమావేశ మైనసభ్యుల సహకారమునలను మహమ్మదీయులకేగాక, అఖిల భారతదేశలాభిముఖులగు లాభకరము తీర్మానములు గావింప బడునని జిన్నాగారు విశ్వసించిరి. వివిధ సంఘములపర్యటించి మత్స్యము పెంపొందించునని ఎల్లరును గోరుచున్నారు. ఎల్లరి యాప్సితార్థము నెరవేరుటకు పూర్వము మహమ్మదీయులందు ఐకమత్యము వర్ధిల్లవలయునని జిన్నాగారు నడిచిరి.

పబ్లికసర్వీసు కమీషను నందు భిన్నాభిప్రాయమును వ్యక్తముచేయుటకు తనకు తోడ్పడిన వికాలభావములు గత ఐదు సంవత్సరముల ఉద్యోగకాలముందు తన్ను విసర్జింపలేదని సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు ప్రతుంభరమిచ్చిరి. సదభిప్రాయములతో చర్చలు జరుగు ననియు, సభ్యులగును సమావేశము ముగియునని యు విశ్వసించుచుంటిరని సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు నడిచి అధ్యక్షోపన్యాసము గావించి ప్రారంభించిరి.

ఆలిఫురు, డిశంబరు 30:—సేతు ఆలిఫురునందు సమావేశమైన మనీము సమితి సమావేశముందు మహమ్మదీయుల స్థితిని విపులముగ అధ్యక్షోపన్యాసముందు విమర్శించి, వారికాతిక వైతికాభివృద్ధికొరకు కొన్ని సూచనలకు సర్ అబ్దుల్ రహీం గారు గావించిరి. స్వయంత్రులవిషయమై మహమ్మదీయులు చూపుచున్న తీవ్రముగ ఎలపరచిరి. హిందూరాజకీయవేత్తలతో గొందరు గావించిన ప్రయత్నములు యిస్లాముమతమునకు కుపద్రవకరము లనియు, మహమ్మదీయుల రాజకీయప్రతిష్ఠికి అపాయకరముగ నున్నవనియు అధ్యక్షుడువచించెను. మహమ్మదీయులకే గాక, అంగ్లేయులకు గూడ సాంఘికప్రాతినిధ్యము ఉండవలయుననియు, కాసనసభందు దిట్టచుగు మనీము పార్టీ యేర్పాటు చేయుటకు ప్రయత్నించవలయు ననియు, అట్టి మనీముపక్షము లేనియెడ మహమ్మదీయసంఘమునకు రాజకీయ ముగ చేటు సంభవించునని భయము కలుగుచున్నవనియు సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు నడిచిరి. వివిధసంఘముల ప్రతినిధులు గల కమిటీ యొకటి నియమింప వలయు ననియు, రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు కాసనసభలకు సంపూర్ణముగ బాధ్యత వహించు విషయము యీ కమిటీ విచారిం చ వలయు ననియు, పరిపాలనయందు గల వివిధ సమస్యలగురించి ప్రజల అభిప్రాయమును విపులముగ తెలిసికొనినపిదప, పరిస్థితులకునుసలరాజ్యాంగమును గావలయునని కమిటీ సిఫార్సు చేయవలయుననియు అధ్యక్షుడు నడిచెను.

“శుద్ధఅన్యాయపు కోరిక”

మనీము సమితియొక్క రాజకీయప్రాముఖ్యమును వివరించి, శుద్ధి, సంఘటనము, హిందూమహాసభల మూలమునను, లాలజపతిరాయి, స్వామి శ్రేధానంద మొదలగువారిప్రయత్నముల మూలమునను మహమ్మదీయులపై హిందువులు దాడివేడలుట అధ్యక్షుడు విచారించెను. స్వేచ్ఛవారు మహమ్మదీయులగు మూలము నేనుదేశమునుండి దరిమిలేనట్లు, మహమ్మదీయులను భారతదేశమునుండి పారదోలవలయునని కొందరు హిందూ నాయకులు పట్టుక నుడుపుచుండిరి. హిందువులు మహమ్మదీయులను దిగ్విమంగుటకు, మహమ్మదీయులు కంతమున కడ్డుపడెదరు. కృత్రిమపరిస్థితులందు ముసల్మాను లున్నను, హిందువులు మిక్కిలి మంచిస్థితియందున్నారని ముసల్మాను లంగీకరింపవలయును. అంగ్లేయులు సహితము హిందువులపట్ల ప్రచారమునకు భిత్తిలునుడిరి. హిందువుల రాజకీయభిప్రాయముల అనుకరించినవారిని దప్ప తక్కిన మహమ్మదీయుల నిరసించుటయందు హిందువులుఆరి లేరనిదిట్లు కోహ్లాదేశమును గురించిప్రవర్తన చే మహమ్మదీయులు హిందువుల ముఖ్యులని స్పష్టముజేసి, స్వసంఘసంరక్షణార్థమై కట్టుదిట్టములు మహమ్మదీయులు గా విందుకొనవలయు నని గుఱపుజేసిరి. భారతదేశము హిందువులదే యనుఅభిప్రాయము శుద్ధఅన్యాయమైనదని నిష్పాపబుద్ధులు గను విశ్వస్థముగను మహమ్మదీయులు హిందూ రాజకీయపరివేత్తల కిరింగింపవలయును ప్రపంచమందలి మహమ్మదీయుల జాతుల చరిత్రను ఎరిగినవారు, మహమ్మదీయులు విజ్ఞానపూర్వకములనియు, చురుకైనవారనియు, శక్తిసామర్థ్యము గలవారనియు, జాతిమతవర్ధిభేదముల పాటించనివారనియు అంగీకరింపక తప్పదు. మహమ్మదీయులసహాయము లేనిది స్వపరిపాలనను భారతదేశముందు స్థాపింప సాధ్యము గాదని రాజకీయవేత్తలు గుర్తించిరి.

స్వరాజ్యపక్షము విమర్శించుట

స్వరాజ్యపార్టీ కలగరగంపయిని అధ్యక్షుడుచెప్పి, మహాకాన్య యిజారాదారుల పలుకుబడినుండి పార్టీని దోలించినగాని, స్వరాజ్యపక్షము ప్రజల అభ్యుదయముకొరకు పాటుబడుట సాధ్యముగాదని సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు హెచ్చరించిరి. మహమ్మదీయులు ఒక్క భారతదేశమునెడనే దేశభక్తిని జూపకుండుట వాస్తవమే యని చెప్పి, అంతర్జాతీయద్వ్యర్థమునకు మహమ్మదీయులు గర్వింపచున్నారనియు, అస్పృశ్యత, మతభేదము లేనియెడ భారతదేశము మిక్కిలి సౌఖ్యవంతమైనదనియును అధ్యక్షుడుచెప్పెను. యోధుల పరిపులయెడను, “సాహసవంతులగు ద్రాక్షులయెడను సాహసూరిని అన్యక్షులమూపెను మాములు సమస్యబరిష్కరించుటకు నానాజాతిసమితిగావించినతీర్మానము అలజడికలిగించుచున్నది. యింగ్లాండు టర్కీలపర్యటించి భావములు జనించుటకు యీతీర్మానము తోడ్పడునేమో యని దిగులుగలుగుచున్నది. ముస్లిములతో రాయబారులు జరిగిన విషయము పరిష్కరింపవలయు తీర్మానము అడ్డురాకుండుగాకయని విశ్వసించుచుండే నని అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

హిందూమహమ్మదీయసమన్వయము

ఉభయసంఘములకు ఐక్యమగుటకు చాలసంవత్సరములు పట్టుననియు, సాంఘిక ఉద్యమప్రభావముచేనిది జరుగుననియు సర్ అబ్దుల్ రహీంగారుచెప్పిరి. బెంగాలునందు మహమ్మదీయుల పూర్వపుచౌన్నత్యమును వివరించి, వారిప్రకృతపురుస్థితిని అధ్యక్షుడు విస్వస్థముచేసెను. పారసీకము, ఉర్దూభాషలకు బదులుగ యింగ్లీషు బెంగాలీ భాషలు రాజకీయవ్యవహారములందు ఉపయోగింపబడుటచే, పరిపాలనయందుండి మహమ్మదీయులు దోలినపజడిరి. పరిపాలనసౌకర్యములచే లాభకరముగ నున్నను రాజకీయభిప్రాయముచే యిటులగావించబడెను. భారతదేశమునకు ముసల్మానులు గావించిననేవను ప్రశంసించి ప్రతి ఉద్యోగమునందును యింగ్లీషు సహోద్యోగుల సాంగత్యముచేతాను పొందినలాభములను సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు వివరించిరి. వారి సాంగత్యములేనియెడ తాను చాలయిబుండులపాలు గావలసివచ్చెడిదనినడిచిరి. అభివృద్ధికరముగ సంస్కరణములు చాలవరకు అంగ్లేయులే గావించి ముందంజవేసిరి. కార్యనిర్వాహకవర్గముందలి భారతీయసభ్యులేవిషయముపైనను వారిలోవారు ఏకీభవించినట్లు తమకెప్పుడును స్ఫురణకువచ్చుటలేదని అబ్దుల్ రహీంగారు వచించిరి. ఏ విషయమైనను భారతీయుల అభిప్రాయము ప్రకారముగ జరుగకపోవుట తటస్థించినప్పుడు, అందులకు ఉత్తరవాదులు భారతీయసభ్యుల మంత్రులే గాని యితరులుగారు.

సర్వసామాన్యముగ ప్రజలు వాడుటకు ఒకభాష ఉండవలయును

సామ్రాజ్యసమావేశము (యంపీరియలు కాన్ఫరెన్సు)నకు రాజ్యాంగము నీయుట అవసరమనియు, సామ్రాజ్యముందు భారతదేశమునకు గౌరవకరమును యితరరాజ్యములతో సమముగ స్థానమును నీయునలయుననియు చెప్పి, నానారాజ్యసమితి మానవకల్యాణమునకు దోడ్పడు దినములు ముందు వచ్చునని విశ్వసించుచుండెననియు అధ్యక్షుడు బల్కెను. బాధ్యాయుల ప్రభుత్వాదర్శకమునకు కడుదూరమందు భారతదేశము గలవనియు, ఎన్నికనర్హులందు విద్యవ్యాపింప జేయవలయుననియు, స్త్రీపురుషులకు ఐటు నీయు అధికారము వచ్చుటకు చాలకాలము బట్టుననియు అధ్యక్షుడు నడిచెను. ప్రస్తుత పరిస్థితులందు సామాన్య ఎన్నికనర్హులు స్థాపించుట సాధ్యముగాదు. ఈషరతులపై నిరాటంకముగ దేశము, రాజకీయముగను, ఆర్థికముగను అభ్యుదయమొందుటకు ప్రస్తుత రాజ్యాంగముందు మార్పులు గావించి బడుటకు కృషి జేయవలయును.

పత్రికాభిప్రాయము

“మనీము టౌట్సుక్”

లాహోరు, డిశంబరు 30:—“శభాష్, సర్ అబ్దుల్ రహీమ్” అనుశీర్షికక్రింద, సర్ అబ్దుల్ రహీమ్గారి అధ్యక్షోపన్యాసము పై ప్రధానవ్యాసమునందు వ్యాఖ్యగావించుచు మనీము టౌట్సుక్ యిటుల వ్రాయుచున్నది. సర్ అబ్దుల్ రహీం గారు ముందుగ మహమ్మదీయులు. తదనంతరము హైకోర్టు న్యాయమూర్తియై, కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యులందు మంత్రిగ నుండిరి. సత్యమును వచించుటకు నెఱవని సర్ అబ్దుల్ రహీం గారికి, మనీము సంఘ రాజకీయనాయకత్వము నిచ్చినందులకు మేముభయములను అభినందించుచున్నాము. హిందూ వార్తాపత్రికలు సర్ రహీంగారిని తీవ్రముగ దూషించును. భారతదేశమందలి మహమ్మదీయుల భావములను స్పష్టముగ తెలియించి వారు దూషణలనల మనశ్శాంతినిొందెడు. సాంఘికవిభేదములను ఎదుర్కొని, లేనిపోని భావములజెప్పి నిజపరిస్థితుల మరవకుండ సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు చక్కగనే ప్రారంభించిరి. బెంగాలునకు తిరిగి వెళ్లి పరిస్థితులను జక్కజేయుటకు పంజాబునందువలె హిందువుల హస్తములనుండి అధిక సంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయుల సత్వములను లాగుటకు సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు ప్రయత్నించెదరు. (అ. ప్రె.)

సర్ మహమ్మదు హాఫీగారి సూచన

ఆలిఫురు, డిశంబరు 29:—అఖిలభారత మనీము సమితి సమావేశము రేపు ప్రారంభమగును. సమితి యెదుట బెట్టుటకు తయారుచేయబడిన చిత్తు తీర్మానములను చర్చించుటకు సమితి కాంసిలు సమావేశమయ్యెను. వివిధ కాసనసభ లందును మనీము పార్టీలను స్థాపింప వలయునని సూచించుచు సర్ మహమ్మదు హాఫీగారు రిపిన్ లేఖపై చాలనేపు చర్చ జరిగెను. నాయకులందరికీసంఖ్యాకులు ఇట్టిప్రయత్నమును ప్రస్తుతము గావించవలదని సర్ హాఫీగారి సూచనకు విముఖత జూపిరిని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

మోహినీ తైలము

5 తు!నూనె గల నీసా 1-కి రూ. 0-12-0

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యాగ్రులు, స్త్రీడర్శ, ఉద్యోగములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును, నుండరల ముఖలావణ్యమునకు ప్రాపగు కురులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రమణీయ మగు సువాసన చెప్ప నలవిగోరు. తలకురాచి దువ్వకొనిన ఇరుగు పొరుగు పొరలకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలోమండును పుట్ట నీయదు. దీనియందు మనోహరముగు సువాసన ద్రవ్యములను జేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది నీసాల విక్రయించి మెప్పుబడజేయు న్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు.

మోహినీతైలము:—మొదడుకు చలువచేయును.

మోహినీతైలము:—కండ్లకు చలువ జేయును.

మోహినీతైలము:—వెండ్రుకలు పెరుగును.

మోహినీతైలము:—వెండ్రుకలు రాలకుండును.

మోహినీతైలము:—వెండ్రుకలు నునుపుచేరును.

మోహినీతైలము:—మనోహరముగా నుండును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

అలిఘరు మస్లిం విశ్వవిద్యాలయము

జూబిలి ఉత్సవ సమయము

రాజప్రతినిధి సంవత్సరము

(అ. ప్రె. పేజీలు)

అలిఘరు, డిసెంబరు 28:—నేడు మస్లిం విశ్వవిద్యాలయ జూబిలి యుత్సవ మత్సరాల వైభవముతో జరిగెను. సభకును ప్రసిద్ధులను మహామహుల సేవకమందించుచు. గౌ. నవాబు సర్ ముజాములు ఉల్లాఖానుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. విశ్వవిద్యాలయ, కళాశాల ప్రతినిధులందఱును వరుసగా జూబిలి మందరముతోని ఉదయం 9 గంటలకు ప్రవేశించిరి. గ్రేటు బ్రతును నిర్మించు విశ్వవిద్యాలయములకు డాక్టరు జయసుద్దీను అహమ్మదు ప్రాతినిధ్యము వహించెను. ప్రాసెసరు రమ్ బ్రాకు విలేయం సుగారు ఆత్మసభ విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధిగ వచ్చిరి. అందఱును ఫెజ్ (టర్ని) టోపీలను ధరించి సంతోషముతో నుండిరి. సభకు వచ్చినవారందఱకును యీ సంస్థను 1875 లో స్థాపించిన సర్. సయ్యదు, మహమ్మదీయ నాయక మహాశయిదు జ్ఞాపింపబెట్టెను. ఇప్పటికి 50 సంవత్సరములలోను అలిఘరు చరిత్రయందలి ముఖ్యమైనోజు. సభకు 7 వేలకు పైగా వచ్చిరి.

సభకు వచ్చినవారిలో గౌ. సర్ హబీబుల్లా, సర్ అబ్దుల్ హక్, సర్ అలీ ఇమాం, సర్ మియాన్ మహమ్మదు షాఫీ, సర్ అబ్దుల్ ఖయ్యూంఖాను, సర్ సయ్యదు ఫతేద్దీను, జిన్నా గారు, సర్ ఇబ్రహీం రహింతుల్లా గారులును, ఆఫ్ఘన్ ప్రతినిధులును, భారతసంస్థాన ప్రతినిధులును వచ్చిరి. నవాబు సర్ ముజాముల్లాఖానుగారు, వైఖానుస్సలరు విశ్వవిద్యాలయమునకు ఒకలక్షవిరాళ మియబడినటుల ప్రకటించిరి. వైస్రాయి గారును, రాష్ట్రముల గవర్నరులును, గ్రేటు బ్రతును, కాలనీల విశ్వవిద్యాలయాధికారులును భారతకార్యాలయమును, భారత సంస్థానాధికులును, పంపిన సానుభూతిసందేశములు చదువబడినవి.

రాజప్రతినిధి సంవత్సరము

రాజప్రతినిధి యాక్రిందివిధమున సంవత్సరమును జరిపెను. “నేను క్రిందటి జనవరిలో మస్లిం విశ్వవిద్యాలయము కాన్వోకేషనుకు అలిఘరువచ్చినపుడు తప్పారిత్రమును, అవర్సములను ఎక్కువగా దెలిసెను. ఈ విశ్వవిద్యాలయము ఇంకను అభివృద్ధి గాంచుగాక యని నేనీ జూబిలి సమయమున గోరుచున్నాను. అలిఘరు విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించిన సర్ సయ్యదుగారి విశ్వవిద్యాలయము నెందుకు నిర్మించిరి? ఆమహాదేవతను సఫలముగా గాక. ఇయ్యది విజ్ఞానాభివృద్ధికిని మహమ్మదీయ సంఘాభివృద్ధికిని లోడ్డుగాక. ఈ విశ్వవిద్యాలయము భారతదేశమునకు విజ్ఞానమును వెదజల్లి ఉన్నతజీవనపాఠ్యభావములను వెదజల్లుగాక.”

విశ్వవిద్యాలయ విరాళములు

సర్. మియాన్ మహమ్మదు షాఫీ, సర్. అలీ ఇమాం, గౌ. అబ్దుల్ అహమ్మదుఖానుగారులయొక్క సహకారము లై సమీప విశ్వవిద్యాలయమునకు ధనవిరాళములొసంగబడినటుల ప్రకటించబడినవి. సాంకేతికవిద్యాబోధకకళాశాలకు 25 లక్షలు గావలెనని గౌ. అబ్దుల్ ఖానుగారు ప్రకటించిరి. జూబిలియైన సమీప డబ్బువసూలుకేయుటకై రాష్ట్రములకు రాయబాతులు పంపి డుదరునిగూడ వారు దెల్పిరి.

అలిఘరు మహారాజాగారికి సన్మానము

అలిఘరు, డిసెం 30:—

అలిఘరు మస్లిం విశ్వవిద్యాలయపు జూబిలియుత్సవము ముగిసినపిదప, మస్లిం విశ్వవిద్యాలయపు కొద్దిసభ్యులవత్సమున అలిఘరు మహారాజాగారికి సన్మానపత్రము సమర్పించబడినది. సన్మానపత్రమును సర్. అలీ ఇమాంగారు చదివిరి. ఆపత్రమునందు దెల్పినవిషయములకుదోడు వారిపూర్వులు మతభేదముల పెప్పుడును పాటించలేదని చెప్పిరి. అందఱును ఏకభూపుత్రులుగ దలంపవలయును. భ్రాతృభావముతో నుండవలెను. ఈసంస్థను స్థాపించిన సర్. సయ్యదుగారు భారతదేశమును ఒక చక్కనికన్యకు బోల్చుచు హిందూమహమ్మదీయజాతులు రెండు కన్నులనియు, రెంటిలో దేనికభంగముగల్గినను అందఱునకు భంగము గల్గిననియు, చెప్పిరి. ఇప్పుడు దేశమునకు ముఖ్యముగజేయఁబడునీవే పించువులు మహమ్మదీయులను కలసి ఒక గవాహనముకీర్తిని చేపముల మరీయుకరు గ్రహించుటయ్యెనున్నది. మహారాజాగారు తమ మహమ్మదీయ పాలితరులైన దయాస్వాతులై వారివిద్యకు దోడ్పడుదుండిరి. రాజపుత్రవంశజ

దే యోమ మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమునకు సుప్రసిద్ధులగు ప్రేక్షకులుగ వచ్చినందులకు సన్మానపత్రమునందు కృతజ్ఞత. దెలపబడినది.

మహారాజా ప్రత్యుత్తరము

ఈ సన్మానపత్రమునకు మహారాజా ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యీ విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షులకు వినతు లర్పింప అలిఘరుకు వచ్చినవని చెప్పిరి. వారి ఆహ్వానమును తప్పక పాటించవలసి యుండెను. వారు విశ్వవిద్యాలయమునకు 25 వేలు విరాళము నిచ్చినటుల చెప్పిరి. అలిఘరు విశ్వవిద్యాలయమును, కాశీలోని విశ్వవిద్యాలయమును మతభేదకే స్థాపింప బడినది. హిందూ మహమ్మదీయ మతభావములు వ్యాపింప జేయుటకు అందలి సత్యమును దెలుసుకొనవలయును. ఇంకను 5 సంవత్సరములవరకు 8 వేల రూపాయల యొక్క ధియాలజీ ప్రాసెసరుకు గాను యిచ్చుచుందుమని వారు ప్రకటించిరి. అంతట విశ్వవిద్యాలయ పక్షమున గౌ. సాహెబజాదా ఆప్టబుగారు మహారాజాగారికి వందనము లర్పించిరి.

మహమ్మదీయ స్త్రీల సభ

జూబిలి ఉత్సవములు ముగియగనే అలిఘరు స్త్రీలకళాశాలయందు మహమ్మదీయ స్త్రీలసభ జరిగెను. జహరా పై జీ (జాంబాయి) అధ్యక్షత వహించెను. స్త్రీలు అన్నిప్రాంతముల నుండి వచ్చిరి. ఆ సచ్చివారిలో అతీయాబీగం (బాంబాయి) ఇమాంసతి (పాట్నా) షేఖ్ అబ్దుల్ ఖాదరుసతి, బోపాబీగం షకవతు హుసేనుసతి (కలకత్తా) గలరు వీరిసభయందు పన్యసింపుడు స్త్రీలవిద్యయు, సంఘాచారముల సడలింపి దేశకాభివృద్ధికి దోడ్పడుటయు ముఖ్యమని చెప్పిరి.

సభయందు ఘోషాపార్టీ గూడ ఏర్పరపబడినది. అందు 6 వందలమంది ఘోషాస్త్రీలుండిరి. బాలికలకు నిర్బంధవిద్యను ప్రవేశ పెట్టవలయుననియు, అలిఘరు స్త్రీలకళాశాలయందు డిగ్రీ పెట్టువరకు నుధురించుటకు డబ్బును వసూలు చేయవలె ననియు తీర్మానములు గావించబడినవి.

సర్వమతముల మహాసభ

మూడవ సమావేశము మదరాసులో జరుగుట

కార్యక్రమము

శ్రీ సచ్చిదానంద సంఘమువారి యాజమాన్యమున సర్వమతముల మహాసభ మూడవ సమావేశము తిరువళ్ళీకేరిసిందూ ప్రాంతాల్లునందు జనవరి 1, 2, 3 తేదీలలో జరుగను. ఈ దిగువకార్యక్రమము ప్రకారము ఉపన్యాసములు జరుగును. జనవరి 1 తేదీ—ఉదయం 8—8-15 K. శ్రీమత్ స్వామి సర్వానందజీ అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము. 8-15 K—8-45 K. అద్వైతముగూర్చి కె. ఎన్. రామ స్వామిశాస్త్రిగారు. 8-45, 9-45 K చర్చ. 9-5—9-35 బౌద్ధమతముగూర్చి—సి. జినరాజదాసగారు. 9-35, 9-55 చర్చ.

యూనమతము—అబ్రహము బి. సలీముగారు(కొచిను) విమర్శించుచు.

శనివారము 2 వ తేదీ—శిక్షుమతము—ప్ర. సె. సరు హెచ్. సి. కుమారుగారి ఉపన్యాసము—చర్చ. 8—8-50 K.

ఇస్లాముమతము—ఎన్. ఎం. ఫాసిల్-గారి ఉపన్యాసము—చర్చ. 8-50 K—9-40 K.

ద్వైతమతము—సి. వి. నరసింగరావుగారి ఉపన్యాసము—చర్చ. 9-40 K—10-30 K.

ఆదినారము, 3 వ తేదీ—క్రైస్తవ మతము—రెవ. కింగ్లీ విలియమ్సుగారి ఉపన్యాసము. చర్చ. 8, 8-50 K.

జౌరాష్ట్ర మతము—సి. ఇ. ఆంట్ల నేరిగారి ఉపన్యాసము చర్చ. 8-50—9-40 K.

వైవ సిద్ధాంతము:—శ్రీ స్వామి వేదాచలం గారి ఉపన్యాసము, చర్చ 9—40 K, 10-30 K.

జెయిన మతము—సి. ఎన్. మలినాదుగారి ఉపన్యాసము. చర్చ 3—3-50 K.

విశిష్ట ద్వైతము—ప్ర. సె. సరు సి. ఎన్. శ్రీనివాసాచారి ఉపన్యాసము. చర్చ. 8-50. K 4-40 K.

మతముల సఖ్యత—ప్ర. సె. సరు ఎన్. కె. యజ్ఞనారాయణయ్యగారి ఉపన్యాసము. 4-40, 5-10.

కాంతిసందేశము—స్వామి సచ్చిదానందగారి ఉపన్యాసము, కార్యదర్శి నివేదిక జరుపుట 5-10 6 K. 6-7 K. అభ్యక్షుని ఉపన్యాసము.

లిబరలు ఫెడరేషను

నిన్నటితో పూర్తియగుట

ముఖ్యమగు తీర్మానములు

వచ్చే సంవత్సరము బీరారులో జరుగును

కలకత్తా డిసెం 30:—నేడు లిబరలు ఫెడరేషను సమావేశమైనపుడు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు ఆర్థికముగ చాల తీసికట్టుగనుండి వాత్తులను కాపనసభలను దేశమునకు లాభకరమగు నేవలు జేయజాలక, సంస్కరణములు త్వరితముగ బని జేయక పోవుటయు, సైన్యమునందు 8 పటాలములను మాత్రము భారతీయులపరము జేయుటకు భారతమునైతి యంగీకరించుట ఆకాభంగము గలుగజేసెననియు, దేశరక్షణసంస్థలన్నిటియందును భారతీయుల కుద్యోగము లీయవలె ననియు తీర్మానములు గావించబడినవి. డాక్టరు పరంజిపైగారు సైనికశిక్షణమునుగూర్చిన తీర్మానము నుపపాదించుచు ప్రభుత్వమువారు ఇండియాలోని కమిషను రాంకుల విషయమున క్రధతో లేకుండిననియు జెప్పుచు స్పీకుకమిటీ విషయమును జెప్పుచు ఆకమిటీనని పూర్తి కాగానే అనేకకమిటీలు పుట్టునని చెప్పిరి. ఇంకను ఫెడరేషను జరుగుచున్నది.

ముఖ్యములగు తీర్మానములు

లి బ ర లు ఫె డ రే ష ను (30 వ తే దీ ని ము గిం చు చు బ్రి టి షు పార్లమెంటు) అసెంబ్లీ తీర్మానమును లెక్కజేయకను భారత అభిప్రాయమును గమనింపకను సివిలు సర్వీసు చట్టమును గావించినందులకు గట్టిగ ఆక్షేపించుచు తీర్మానించెను.

దక్షిణాఫ్రికా తీర్మానము

యూనియను పార్లమెంటు గావించునట్లు ఆసియా ప్రతి కూలబిల్లునకు అసమ్మతిని దెల్పుచు భారత ప్రభుత్వము సార్వభౌముని ప్రభుత్వమును ఆచట్ట నుంగీకరింపకుండ జేయవలె నని కోరెను. ఇంకను కెన్యాలో ప్రభుత్వము భారతీయులకు ప్రతి కూలముగ నున్న విషయము ఖండించెను.

సర్ లేజబహుదూరు సుప్రసాదగారు తీర్మానము నుపపాదించుచు యామధ్య వైస్రాయివద్దకు వచ్చిన రాయబారమును గూర్చి చెప్పి ఆరాయబారము విషయమై యెట్టి అభిప్రాయమును దెలుపుట ఇష్టము లేదనియు అందువలన మరీత క్లిప్తమేర్పడవచ్చు ననియు జెప్పిరి. ఆయన ఉద్యమచారిత్రమును గూర్చి చెప్పుచు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము దక్షిణాఫ్రికానుండి భారతీయులను వెదలగొట్టుట యుద్దేశ్యమై యుండుటచేత రాజకీయ సన్నాగములతో గూడిన భావను ప్రయోగింపలేదని చెప్పిరి. గాంధీ-స్వర్ణుసంధినిగూర్చి చెప్పుడు గాంధీగారి దాని కిప్పుడు జెప్పరాదమును ప్రతిఘటించుచుండెనని చెప్పిరి. తీర్మానములకు బలపరపబడి అంగీకరింపబడినవి.

ఇంకను మరికొన్ని తీర్మానముల గావించుచు దేశము యొక్క ఆర్థికాభివృద్ధి ముఖ్యమనియు, వ్యవసాయము గృహ పరిశ్రమలు, స్త్రీలమును, నిమ్నజాతులకును నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యను వ్యాపింప జేయవలె ననియు, లి బ ర లు పార్టీ సభ్యులు సంఘసేవకు గడంగవలయు ననియు కోరబడినవి. భూస్వాములకును వైకులకును మైత్రిగలుగునటుల జేయవలెననియు గ్రామములందు వైద్యసహాయమును వ్యాపింపజేయవలె ననియుగూడ ఫెడరేషను తీర్మానించెను.

భారతకార్మికసంఘములకు లిబరలుసంఘము లన్నియు సహాయము జేయవలెనని తీర్మానింపబడినది.

బెంగాలు కాపనసభయందు కార్మికసభ్యు డగు కే. సి. రాయచౌదరిగారు మాట్లాడుచు యామధ్య భారతదేశమునకు వచ్చిన పార్లమెంటు సభ్యుడు బాన్స్సనుగారు, తనతో భారతీయులు యితర స్వపరిపాలనా దేశములతో బాటు రాజకీయముగ సమానత్వమును గోరుచు కార్మికులకేమియు జేయకపోయిరని చెప్పిరి. భారతరాజకీయవేత్తలు కార్మికులయెడల తమయభిప్రాయములను మార్చుకొనవలయును. చింతామణిగారు బర్మాలో భారతీయులకు ప్రతికూలముగ చేయు కాపనముల కసమ్మతిదెల్పు తీర్మానమునుపాదించిరి. గవర్నరుజేసరలుగారు దాని నంగీకరింపవద్దనిగూడ అందు కోరబడినది. అది అంగీకరింపబడినది.

ఫెడరేషను పంజాబు సేవనలు లిబరలు లీగునుగుర్తించుచు నిర్మామనందు కొద్దిపార్శ్వము గావించెను. 1926 సం॥ మునకుగూడ, సి. వై. చింతామణిగారు కార్యదర్శిగ నుండురు. ఈసారి ఫెడరేషను బీరారులో జరుగును.

అధ్యక్షుడు తురకుపన్యసింపుడు లిబరలు క్రిడునందు తమకుగల సంపూర్ణ విశ్వాసమును దెల్పుచు యాపార్టీ దేశమునందిదివరలోనే నిర్మాణకార్యక్రమమును పొగించుచుండునని చెప్పి యాసభ జయప్రదముగ సాగించగలవారికి వందనములర్పించిరి.

(అ. ప్రె.)

దక్షిణాఫ్రికాభారతీయులు

అసత్యములతో నిండిన ఆందోళనము

జరుపుచుండుట

ఒక శ్వేతముఖుని విచిత్రవ్యాఖ్యానము

దీనిని జూరూమహాసభావేళమునకు దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధిగవచ్చిన సి. డి. విల్సనుగారు దక్షిణాఫ్రికా యూనియను నిబిల్ ఫర్మను ఉద్దేశిగా, వీరు భారతీయుల ఆశయములపట్ల సానుభూతి గలవారనియు, అంతర్జాతీయ సామ్రాజ్యవాదములను వ్యాపింపజేయ నుత్సాహము గలవారనియు మద్రాసు మేయిలు ప్రతీక వ్రాయుచున్నది. మద్రాసు మేయిలు ప్రతీకా ప్రతినిధి వీరిని అడచుచున్నది. సందర్భంపగ వీరిని చెప్పిరి:-

నల్లతోలు, తెల్లతోలు అని నేను భేదములను పరిగణించువానినాను. అడచుచున్న భారతీయులతో ఎట్టి భేదమును పాటింపక కలిసిమెలిసి ప్రవర్తించుటను మీరు చూచుచు నేయున్నారు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల విషయమై ఎన్నియో అసత్యములు ప్రకటింపబడుచున్నవి. ఈ దేశమున ఉన్నతోద్దేశ్యము సంబంధము ఒక ఆంగ్లేయుడు దక్షిణాఫ్రికాను వచ్చియుండెను. అచ్చట వీరు భారతీయులతో కలిసి ఏవిషయము మాట్లాడలేదు కాని తిరిగి భారతదేశము రాగానే దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులు ఆంగ్లేయులచే పరిభవంపబడుచున్నారని నిరాధారమైన అసత్యపువార్తలను వ్యాపింపజేసెను. ఇదంతయు అసత్యము, అతిశయోక్తి.

ఇదంతా ఒక ఎత్తు

డాక్టరు అల్బర్టు రహీమానుగారు దేశీయమహాసభయందు దక్షిణాఫ్రికాయందలి ఆంగ్లేయులు ఇంగ్లండునందు మాడుచున్న అన్యాయాలను అతివీచితీయించుచు దక్షిణాఫ్రికాను వచ్చిరి. రాజకీయ-ఆందోళనము జరుపుచున్న సమయమునకు తగినట్లు ఎత్తులచేయుచుండురు. 300 సంవత్సరములకు పూర్వము దక్షిణాఫ్రికాయందు నాగరికత మాన్యులగువారు లక్షలకొలది యుండిరి. ఈ ప్రదేశమున నాగరికత వ్యాపింపజేయుట అనవసరమనభవత్సంకల్పము ననుసరించి ప్రథమమున హాలండువారు, అటుపిమ్మట ప్రాన్సుకుండి హ్యూటెన్టులు కడపట 1820 సంవత్సరము న ఆంగ్లేయులు ఈ దేశమునకు వచ్చిరి. ఈ దేశము నకు వచ్చిన హాలండువారు ప్రాన్సువారు ఆంగ్లేయులు ఉన్నతజీవులు గలవారనియు చెప్పకలేదు. దక్షిణాఫ్రికాసంపూర్ణాభివృద్ధి గాంచుటకుండుటకు ప్రథమమున వచ్చిన ఆంగ్లేయుల శక్తిసామర్థ్యములను ప్రకటించుచున్నది.

వర్ణవిభేదము లేదు

ఆఫ్రికావారికై ప్రత్యేకింపబడిన ప్రదేశములందు, పరిపాలన విషయములందు వారి కే సంపూర్ణాధికారము లుండుటకు యూనియను ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించుచున్నారు. శ్రేష్ఠకలర్లు ప్రజలు దక్షిణాఫ్రికాలో ఒక తెగ వారున్నారు. 200 సంవత్సరములపూర్వము మలే, జావా ద్వీపములనుండి కొందరువచ్చి దక్షిణాఫ్రికాయందు నివాసముల నేర్పరచుకొనిరి. శ్రేష్ఠకలర్లు ప్రజలు వీరిసంతతివారు. వీరు తెల్లజాతివారు కాకపోయినను ఆర్థిక పారిశ్రామిక రాజకీయవిషయములందు ఆంగ్లేయులతో సమానముగనుకొన్నటు వీరికొనసబడు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించుచున్నారు. డాక్టరు రహీమానుగారు శ్రేష్ఠకలర్లజాతికి చేరవన రగుటచే వారు దక్షిణాఫ్రికాయందు అన్ని స్వాతంత్ర్యములు ననుభవించుచున్నారు. కావున క్లాసు ఏరియాలబట్టుకు వర్ణ భేదము కారణమని చెప్పుట సరికాదు. భారతీయుల జీవితపరిణామము నీచముగ నుండుటచేతి ఈ విభేదములు ఏర్పడుచున్నవని గుర్తెంగవలెను. భారతీయులు తమ వ్యాపారము చేతిపావునప్పుడు దివాలకోర్టు శరణువొప్పుట కొంత మాత్రము వెనుకీయరు. కావున నిర్మత్యభావముతో వ్యాపారము నుండుట ఆంగ్లేయుల వర్తకముతో పోటీచేయుచున్నారు. భారతీయులు వ్యాపారముచేసి ధనము సంపాదించిన, ఆధనముతో వారు భారతదేశమునకువచ్చి నుభవించెదరు. నష్టమువచ్చిన దివాలకోర్టులో పెట్టుకలు చాటుచేయుదురు. కావున భారత వర్తకము ఆఫ్రికా సాంఘికజీవితమునకు అన్నివిధముల నష్టము కలుగజేయుచున్నది. ఆంగ్లేయులు అట్లుకాదు. దక్షిణాఫ్రికా ఆంగ్లేయులకు స్వదేశము. కష్టమైనను సుఖమైనను ఆ దేశముననే వారుండెదరు. ధనికులు తమధనమును దేశపు అభివృద్ధికి విని

యోగించెదరు. కాని మాటకట్టి ఇతరదేశములకు పంపరు. ఇట్టి పరిస్థితులలో భారతీయులపై ఖరీ ఆంగ్లేయులకు కోపకారణముగ నుండకలేదు.

కఠినమైనను సహజమైనదే!

భారతీయులను ప్రత్యేకించుటకై దక్షిణాఫ్రికావారు గావించుచున్న ప్రయత్నములు కఠినమైనవియైనను సహజమైనవియే అంగీకరింపవలెను. ధనము సంపాదించుకొనుటకు భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికాను వచ్చుచున్నారు. సంపాదించిన ధనమును మూలకట్టుకొని స్వదేశమునకు పోవుచున్నారు. తీవ్రతపు ఖర్చులు అల్పముగంటే అన్ని విషయములందును భారతీయుల పోటీ ఆంగ్లేయులకు కంటకుముగ నున్నది. ఎంతయోక్త్యముపై ఆంగ్లేయు లీ దేశమును స్వాధీనపరచుకొనిరి. ఈ దేశమునందు పరిశ్రమలు అభివృద్ధిచెందుటకు తెక్కలేనిముత్తములను పెట్టుబడిపెట్టియున్నారు. కాని భారతీయులు ప్రస్తుతము అభివృద్ధి చెందుచున్నవిధమున అభివృద్ధి చెందుచున్నచో 100 సంవత్సరములలో దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులపరమకాగలదు. ఇట్టి పరిణామమును చెతులుకట్టుకొని ఆంగ్లేయులు చూచుచుండగలరా?

గవర్నరు జేనరలుగారి ప్రత్యేకాధికారములు

కాని ఈరెండు జాతులవారికిని మనస్ఫూర్తి వైషమ్యము అధికముగంటే గొప్పనష్టము కలుగును. దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులకును ఈ దేశమునందు ప్రజాపితావీరమున కాలముగడపు భారతీయులకును ఎట్టి సామ్యములేదు. కావున దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు తమ జీవితవ్యయ పరిమాణమును హెచ్చించుకొనవలెను. వ్యాపారపద్ధతులసంస్కరించుకొనవలెను. గౌరవముగ జీవితములనుగనుపు భారతీయులపట్ల క్లాసు ఏరియాల బట్టి అనునర్థించుచున్నట్లు చేయుటకు గవర్నరు జేనరలుగారికి ప్రత్యేకాధికారమున్నది. ఈ విషయములను గమనించిన అపోహలకుగాని దురభిప్రాయములకు గాని అనకాశముండదు.

గ్రామపునర్నిర్మాణము

ఈ విషయమైన సమస్య చిరకాలమునుంచి దేశమునందు ఆచరణలోనికి తేలయినవని దేశసేవకుల మనంబున గుండుచుండెడిది. అట్టిదానికొకట కీర్తి కేసులైన దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారు మాడు లక్షలను బంగాళా రాజధానియందు ఎన్నుకొని యీ సామ్యమున క్రి నశిరాజన్ సర్కారుగారిని (యం. యల్. సి) కార్యదర్శిగ నియమించెను. గ్రామములలో ఏర్పడుచున్న పనిచేయులనది మున్నగుసంతులన బోధించుటకు కొద్దిమందితో నొక ఉపసంఘమును నియమించి రమారమి పాతిక మంది ప్రచారకులను ఆరువారములు బ్రయినింగు నిచ్చిరి. అట్లవారందరిని యాదిగన పెంటర్లలో నియమించిరి.

1. బారిపాల్ జిల్లాలో రహమత్ పూరు గ్రామమును పెంటరునందు క్రియతులు రఖిత్ చంద్రదాసు.
2. డక్కాజిల్లాలో పంథాల అనుగ్రామ పెంటరునందు, సురేంద్రచంద్రదాసు.
3. ఫరీదాపూరు జిల్లాలో బ్రజన్ దంగ అను పెంటరున ప్రమోత్రినాత్ గుహ.
4. యాజ్జిల్లాలోనే అమిరబాద్ పెంటరున సుకేంద్ర మోహన్ బోస్ ముజందారు.
5. యా జిల్లాలోనే తీల్ పూర్ పెంటరునందు బిదు ధూపన ముజందారు.
6. యాజిల్లాలోనే సోనాపూరు పెంటరున నాగేంద్ర నాత్ హోమ్.
7. హుగ్లీ జిల్లాలో సారిపాల్ పెంటరున బిజాయికుమార్ ముఖర్జీ.
8. యా జిల్లాలోనే రుఖింపూర్ పెంటరున జితేంద్ర నాత్ సేను గుప్త.
9. జెన్నూరు జిల్లాలో గరిబ్ పూరు పెంటరున నంద లాల్ బిస్వాసు.
10. యా జిల్లాలోనే ధూబోజోరా పెంటరున సుకేశ చంద్ర ముజందారు.
11. యాజిల్లాలోనే బండబిల్లా పెంటరున బిజాయి చంద్రరాయి.
12. ఖల్నా జిల్లాలో నుఖియా పెంటరున రాధాకాంత రాయి చౌదరి.
13. యా జిల్లాలోనే జోగిపల్లి పెంటరున అశ్వినీ కు మూరకర్.
14. మలధా జిల్లాలో అర్రాయిహన్ పెంటరున జ్యోతి మాయిశర్మ.
15. మిడ్ నాపూరు జిల్లాలోని ముటాలి పెంటరున ధిరేంద్రనల్ దాసు గారున్ను, నైలాజందేసను.

16. యా జిల్లాలోనే గిడ్డి పెంటరున మోలవి మహమ్మద్ హక్తారు యుజుమాన్.

17. దాయిఖాని జిల్లాలో కికోరగంజి పెంటరున రసిక్ లాలుదాసు.

18. 24 పరగణాల జిల్లాలో అబ్దుల్ పూరు పెంటరున

19. యా జిల్లాలోనే కోదాలియా పెంటరున కాశీనాథ చటర్జీ.

20. రంగపూరు జిల్లాలో తులసీపూరు పెంటరున అంజ చరన్ సేను.

21. నైలుపాట్నా జిల్లాలో తెంగు పా పెంటరున అనిల. హమారరాయిగార్లు నిమిండు పని చేయుచుండిరి. మొత్తము 12 జిల్లాలలోను 21 పెంటర్లను ఏర్పాటు చేసుకొని 21 మందిని ఏర్పాటు చేసిరి.

ఈ ప్రచారకులతో నొకమహమ్మదీయును క్షాద నుండుట చాల సంతోషకరమైన కార్య. ఈ పెంటరునందున్న ఒక్కొక్క ప్రచారకు నకు నె 1 కి రు 50 లు యిచ్చి అందు రు 30 లకు జీవితాధారమునకు వినియోగించుకొని మిగతా రు 20 తన ఆపెంటరు గ్రామములలో ముప్పి భిక్ష మున్నగు విరాళములపై ప్రతి రు యా రు 20 లకు తోడు మరీ కొన్ని సంపాదించి గ్రామపునర్నిర్మాణ సమస్యలలో నియమింప బడ్డ నేడో పనికి వినియోగించుట కేర్పాటు చేసిరి. ప్రస్తుతం ఎక్కువగా డబ్బు లేనందున ఒక్కొక్కపనిచే ప్రారంభించుచుండిరి.

ప్రతి గ్రామమున పగటిపాతకాల రాత్రిపాతకాల నియామకము, రోగులకు చికిత్సల ఏర్పాటు, నూలునడకుట, పంచాయతీ కోర్టులు, వ్యవసాయపు పరపతి సంఘములు (అగ్రికల్చరు కో-ఆపరేటివు సొసైటీలు) ఆపూ యిచ్చు పరపతి సంఘములు సరకులను కొనుట అమ్ముట పరపతి సంఘములు (వర్చిజా అండు సేయ్య సొసైటీలు) మున్నగునవి స్థాపించుటతో ఆయా ప్రచారకులు పాటుపడుచుండిరి. ఈ ప్రచారకులు ప్రతి నెల రోజువారిగా చేసిన పనిని అయిటము వారీగా (తబి నీలుగా) వ్రాస్తూ వారు ఖర్చుచేసిన సామ్యము చిత్రా ఆనర్జాలు వోచర్లు పుండుచుండెదరు.

యీ లెక్కలను తనిఖీ చేయుటకు ఆపిబిగ్గనారు. యీ నెలసరి రిపోర్టులను ప్రచురణకాఖకు యజమానిగా నున్న జ్ఞానసంజన్ నియోగి అను అయనకు పంపుదురు. ఈనియోగి గారితో పాటు మరికొంతమంది పెంటరు తరచు ఆ పెంటర్లను తిరుగుచు మాజీకులంతయు ప్రవర్తనములు, ఆర్థికదృష్టి, ఆరోగ్యము మున్నగు వాటిపై ఉపన్యాసము లిచ్చుచుండురు. లెంగులు రాష్ట్రీయ కార్యదర్శియను క్రి శ్రీమూర్తి పతిరాయి అను ఆయన యీపనికై ఎక్కువగా పాటుపడుచుండెను.

యింకను కొత్త పెంటర్లను పెట్టుటకు యత్నములు గావించుచుండిరి. యీవిషయమైన అంశములను తెలిసికొన వలెననిన విలేజ్ ఆథారిటీను కమిటీ నె రు, శివమాయమాన్ సాయిన్, కార్పొరేషన్ బిడ్ కలకత్తా అని (వాసిన తెలుపగలరు.

ప్రస్తుతము మన ఆంధ్రదేశమున నున్న ప్రచారకులు నాయకులు వికాసముగ నుండి, ఇట్టిపనిని గావించనలెననిన నిది చేయుట నొకగొప్ప విషయముకాదు. ప్రతిగ పెంటర్లను పెట్టి పనిచేసిన నవియే ఆశ్రమములగును అట్టి ఆశ్రమములలో పనిలోనికి దిగి పనిచేయుచున్నవి.

ఒక్కతూర్పుగోవాపరిలో శివనగరముననున్న గౌతమీసత్య గ్రామీణము సక్రిమగోదావరిజిల్లాలో చాగల్లరైల్వేస్టేషనువద్ద నున్న ఆనందనికేతినము యింకను పనిలోనికి దిగ లేదు. బిలింగులు నకలు వ్రా రాలు కట్టుచుండిరి. ఏజన్సీలో పోలీసులను ఈ నెలలోనే సాతనముగ వెలసినది. నెల్లూరుజిల్లాలో పల్లిపాడు ఆశ్రమము స్థాపించి చాలలోజులైనది. కాని ఏవిధముగా నైనా నొకపని చేయుచున్నాడని చెప్పటకు నేపని యింకను చేయలేదు. ఈ పరిస్థితులనుబట్టి చూడ శివనగర ఆశ్రమనిర్మాణ కారకులగు క్రియత డాక్టరు (బ్రహ్మజ్యోతిస్కుల సుబ్రహ్మణ్యంగారున్న కోఆపరేటివు సంఘముల విషయమై యిన్ని డాక్టరుగా నున్న ఎక్కువ అనుభవముతో నున్న క్రియత డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభిశేఖరామయ్యగారును ఖద్దరుమగూర్చిరాష్ట్రముమీద పనిచేయుచున్న క్రియత గొల్లపూడి శివారామకృష్ణ గారున్ను యిట్టి ఆశ్రమములకు ధనసహాయము మంచి సలహాలు మున్నగునవి చేయుచున్న క్రియత దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు కలసి రాష్ట్రముమీద నీచమస్యయన్న యిష్టముండి పనిచేయు ప్రచారకులను నొకచోటుకు రప్పించి ఒకవారంకోజులైనా అంతకలిసి సాధకబాధకములు దొరచించి నీ గ్రామపునర్నిర్మాణమును మన ఆంధ్రదేశమున ఆచరణలోనికి తెచ్చుటకు బాటుపడవలయునని నేను కోరుచుంటిని. ఈ సమస్యయందు నిష్టముండి పనిచేయువారలపేర్లను నాకు యాదిగన చిరునామాకు తెలిపిన మనలోమనము ముందుకొన్ని ఏర్పాటును చేసికొని అటునిమ్ముట పెంటలపహాయము అయినా కోరి, యీకార్యనిర్వహణకు గడంగవలెనని నా ఆశయము.

శనివారపు సుబ్బారావు,

నిడదకొల, శక్తిమగోదావరిజిల్లా

జాతీయ లిబరలు ఫెడరేషను

చింతామణిగారి రాజ్యాంగ సంస్కరణము
తీర్మానము

కలకత్తా, డిశంబరు 29:— సర్ ఎమ్. జోషిగారి ఆధ్వర్యమున జరిగిన జాతీయ లిబరలు ఫెడరేషను సమావేశ మయ్యెను. ఆహ్వానముపై నీన్న సభ్యులచేత జాతీయవాదులు సేమ రాసెను. కొంతమంది డెలిగేటులు గూడ రాసెను. ప్రేక్షకులమీద జెప్ప అనానశ్యము. రాజమాతయగు ఆలెగ్నాం ద్రాదాజి, మరొకరైన నామకల మరణమునకు విచారణదర్శన వివర, అలహాబాదు వాద్యులగు చింతామణిగారిచే ప్రతిపాదింపబడిన రాజ్యాంగ సంస్కరణముల తీర్మానముపై చర్చ జరిగెను. ప్రతిపక్షముల విచారణ సంఘము యొక్క మొత్తం రిపోర్టు లాగాభంగముగ గవ్వకచి, కమిటి మెసారిటి రిపోర్టును ఆమోదించును తీర్మానముగావించెను. భారతమునందు రాజ్యవ్యవస్థను ప్రతినిధినించి, అసంబంధములను హామెలను తీర్మానముపై గావించబడిన సవరణ నామోదించును, దీనిని వివరింపబడిన విషయములపై రాజ్యాంగమును నిర్దేశించబడిన సవరణ ఆవశ్యకతను ఫెడరేషను విషయముచేసెను (1) రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము రాష్ట్రీయ కానకభరణ సంపూర్ణముగ బాధ్యత వహించును. రాష్ట్రీయ కానకభరణభారములను (నూతన) చేసినట్లు కొనబడవలయును. (2) దేశమునందలి నిరుల పరిశాలనయందు అసంపూర్ణ శక్తి ప్రభుత్వము సంపూర్ణముగ వర్తనాదిగావలయును. (3) కొంత నియంత్రకలమువరకును విదేశాంగవ్యవహారములు, రాజకీయ వ్యవహారములు, నైతిక, నావిక, నైమానికకార్యములపై అధికారము గవర్నరు జనరలుయందేయుండవలయును. కాని నిజముకాలానంతరము పరిశీలనలను పునర్విచారణ గావించుటకు కమిషను నియమించవలయును. కమిషనునందు భారతీయ ప్రతినిధులు తగినంతమంది ఉండవలయును. (4) గవర్నరు జనరలు అధికారమునందున్న కాల నిమిత్తము నిర్దేశించిన ధనము వ్యయ పర్చి యుండును. అసంపూర్ణ అంగీకరింపబడిన ఆకాశులారకు లక్ష్యముగ నీయబడిన ధనమును గవర్నరు సంపూర్ణముగ వెచ్చించవచ్చును. (5) ఆర్థికసవరణమునందు అదనముగ దేశ సంపూర్ణ భారము ధనము వెచ్చించవలయునని గవర్నరు జనరలు నిర్దేశించినయెడల అవసరము అదనవ్యయమును గవర్నరు జనరలు గావించవచ్చును. కాని కరువత సమావేశమున అసంపూర్ణ యందు గవర్నరు జనరలు ధనవ్యయమునుగరించి స్పష్టముగ ఆసంపూర్ణతలకరించవలయును. (6) సంతకము వైద్యమును భారతీయలను చేర్చుకొనుటకు ప్రభుత్వము భారతీయల తరఫిను చేయవలయును. ఇందు కొరకు అసంపూర్ణ నీయుధనము వినియోగించుటకు యోర్పాట్లుచేయవలయును. (7) అఖిల భారత సర్వీసులయందు ఉద్యోగుల నియమించుటకును నియమింపబడిన ఉద్యోగులపై అధికారము చెలాయించుటకును ప్రభుత్వము యిదిమా ప్రభుత్వము చే గావించవలయును. కాన స్వతంత్రమున ప్రాబూయి సంగంపటి పరిశోధనలకమిషను పట్టిన సర్వీసునందు బనిచేయుటకు కేలను ఉద్యోగుల నియమించవలయును. (8) నిర్దిష్టముగ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల ఆధీనమున లేని కాఖలు కేంద్ర ప్రభుత్వము ఆధీనమున చేయుండవలయును. (9) యిదిమా మంత్రి సలహాసంఘము ఏర్పడినది, దీనినియను కార్యకర్తలను సమావేశమునవహించవలయును. (10) కానకభరణ సభ్యులసంఖ్య హెచ్చించి నిమ్మ జాతులు కార్మికతరగతులు/వాగరకతాభివృద్ధి విద్యాభివృద్ధి లేని జారును నిమ్మక మాలమున ప్రతినిధులను కానకభరణ కంప యోర్పాట్లు చేయవలయును.

(11) స్త్రీలకు కానకభరణ సేమను హక్కు నీయవలయును.

పైన నూచింపబడిన అంశములగురించి విచారించి రిపోర్టుచేయుటకు సార్వభౌముని ప్రభుత్వము కమిషను నియమించవలయును. కమిషనులో తగినంత హెచ్చించవలసిన ప్రతినిధులనుండవలయును.

చింతామణిగారి ఉపవాదము

సంస్కరణ విచారణ కమిటియందలి మెసారిటి కమిటి నీవేదించిన అభిప్రాయములే లిబరలువాదులు అంగీకరించి, కమిషనుకమిటి నియమించుటకును గాని, లేక వేరుమాత్రమున గాని, రాజ్యముకమిషను నియమించవలయునని ప్రభుత్వము రాజ్యాంగమును స్థిరపరచుటపై నిర్బంధములను చర్చించిన తీరికొనవలయును. సభ్యులుగ రాజ్యాంగాభివృద్ధి యందు గలుగు యోర్పాట్లు చేయవలయును అని తీర్మానము.

మును ప్రతిపాదించుచు చింతామణిగారు ప్రసంగించిరి. ప్రస్తుతమును గల రాజ్యాంగమును సహకారముతో కొనసాగించవలయునని చింతామణిగారి పట్టు. మడిమెను మెజారిటీకమిటి తీర్మానముల నంగీకరింపవలసినవని భారత సామ్రాజ్య కానకభరణ యందు సర్ అలెగ్నాంశు ఫెడరేషనుగాను గోదవచ్చుచు, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు ప్రతిపాదించిన సవరణ తీర్మానమును చింతామణిగారు అంగీకరించెరి.

సర్ పి. సి. మిత్తరుగారు

సంస్కరణ విచారణ సంఘమునందు మంత్రిలు సహితముగ 23 సభ్యులు రాజ్యాంగమును వెంటనే విరివి గావించి రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నీయవలయునని గోదవచ్చి తీర్మానమును అనువదించిన సర్ పి. సి. మిత్తరుగారు నువ్వెరి. భారత దేశమునందు ప్రతినిధి ఆకాశులకము గలుగుచున్నదని తీర్మానము వివరించెను. భారతదేశ కావ్యవర్ధి బర్నిచుచున్న ప్రభుత్వ బాధ్యతను గ్రహించనియెడ, ప్రేమబంధములచేత ఉక్కుచట్టములచే భారతదేశమును విడిచి పు సామ్రాజ్యమునందు బంధించు డేలాకో బోధనవలయునని. ఈవిషయమై రాజ్యాంగమును వెంటనే అభివృద్ధి చేయవలయును ననుభవముపై సర్వరాజకీయ వక్తరులును వీధివేదించుచున్నది. వేదము అను జురచి, జాతీయకర్త బురగచి ద్విజాని ప్రభుత్వమును రాజ్యాంగము అభివృద్ధి చేయవలయునని గోదవచ్చును అని సర్ పి. సి. మిత్తరుగారు చెప్పెరి.

వివేచనచంద్రపాలుగారు

పరిశోధన సభ్యులు తీర్మానమును బలపరచిన వివర లిబరలువక్త సభ్యులు గావహించిన తీర్మానముపై ప్రసంగించవలసినవని అవ్యక్తము వివేచనచంద్రపాలుగారికి గోరెరి.

రాజ్యాంగాభివృద్ధి కొరకు వేరుగావేరుగా కృషిచేయుచున్న రాజకీయకక్షలకు సహాయము దీయుటకు అవ్యక్తమునకి గల అభిలాష తమనుచుట్టానుట కావహించుటయందు వ్యక్తమగుచున్నదని పాలుగారు నువ్వెరి. భిన్న రాజకీయ పక్షములు బయలుదేరుటకు గారముగనుడై, పక్షములకు గల ఆదర్శములు వెరవేరుట కలబింపబడు మార్గములను వివరించి, స్వరాజ్యవాదులు దంభోత్పలవలన సేమియు బడయజాలరని, వారిమార్గమునే ఆనుసరించుచు తీరని ఆకాశులకముపాలయ్యెదరనియు వివేచనచంద్రపాలుగారు చెప్పెరి. గవర్నరుమొందు స్వరాజ్యవాదులు బెదరించిరి. కాని బెదరింపులను అనులునందు చెట్ట వారి జడ్డేకలులేదు. రాజకీయములందు కొంతకరకు డంబులవలన లాభము గలదు. సంఘమందలి పనికిరాదు. కాబట్టి ప్రస్తుత రాజ్యాంగమందెన్ని లోపములున్నను, ఎంత అసంతృప్తికరముగ నున్నను, దానిని కొనసాగించ ప్రయత్నించవలసినవని పాలుగారు సలహానిచ్చెరి.

తీర్మాన మేకగ్రీనముగ ఆమోదించబడెను.

ఇతర తీర్మానములు

క్రిమినలు లా సవరణకానకమును 1818, 1819, 1827 రిఫరేమనుల రద్దుచేయవలయుననియు, (2) ప్రెస్ ఎన్సైన్సా పన్ను తాత్కాలికముగ నసూచించెయిట విరమించినందునకు రాజప్రతినిధియే కృతజ్ఞతను జూపి, రాజోపు కానకభరణ యందు యీపన్ను పూర్తి రద్దుచేయుటకు చట్టముప్రభుత్వము గావించవలయు ననియు, (3) కార్యనిర్వాహకవర్గాధికారము వ్యాయస్కహా క్షాధికారము విభజింపవలయు ననియు, (4) నిమ్మ జాతుల యిబ్బందలను తొలగించి వారికి చక్కబర్తుటకు ప్రభుత్వము కృషిచేయవలయు ననియు, సాంఘిక సౌకర్యములందు బాగానుటకు నిమ్మ జాతులకు సెలవియవలయునని కొన్ని తీర్మానముల లిబరలు ఫెడరేషను సమావేశము పూర్తిచేసెను.

కాన్ఫరెన్సు చేపు తిరిగి సమావేశ మగును. (అ. ప్రె.)

నీము బోయిలర్లకు

కలిగే యిబ్బందులు యింక యెంతమాత్రమున్ను లేకుండా కాపాడుకొనుటకు

“ఎవెక్సియర్”

ను వాడుచు. దీనిని రంగు పూసినట్లు బోయిలర్లలోపలి భాగములయందు బ్రహ్మతో పూసినయెడల ప్లేటుకు ప్రొప్పు వగైరాలు యెంతమాత్రమును పట్టినవ్యక్త ప్లేటులపైని గుంటలు పడనివ్యక్తుండా బోయిలర్లను కాపాడును.

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో, 12, తంబుచెట్టిపేటి, మద్రాసు

త్వరపడును. తరగణము విడుదలచు!

కిరసనాయలు
కమిషనుకు అమ్మటకు
—
ఏజంట్లు, సబ్ ఏజంట్లు కావలయును
నరుకు రెడిగానున్నది

అమెరికా డి 160"ల తెల్లకిరసనాయలు లూచి, కేటింగు ఆయలు, ఇంజనుఆయలు, పెట్రోలియం వగైరాలు గంజా, విశాఖపట్టణం, గోదావరి ఈస్టు, వైస్టు, క్రిష్ణ గుంటూరు, నెల్లూరు, కడప కర్నూలు, బళ్లారి, అనంతపూరు, వెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలకున్ను, నైజాం డొమినియనులకున్ను ఏజంట్లు, సబ్ ఏజంట్లు కమిషనుకు అమ్ముటకు కావలసియున్నది. కోరువారు మాడు బాషులైన (నేట్ ఆసూరాం సదాసుక్ భట్టమగారు తాజముండిశారితోగాని పేమూరి విశ్వనాథంగారు మదరాసు వారితోగాని) పరుతులు కరస్పాండెన్సు వలనగాని తేక స్వయముగాగాని ఏర్పాటు చేసుకొనవలయును. 2508

RAMASAWMY PEREIRA Co.,
13 Second Line Beach, Madras.
Agents of Michard Co., U. S. A.

తక్షణమే వ్రాయుడు! ఆలసింపకుడు!
ఇట్టిది, ఇంతవరకు ఆంధ్రప్రదేశ్మున
వెలువడలేదనుపించుకొను

తెలుగుసమాచార, బొంబాయి

సంతకరాషి పంచిత! అపురూప మైనది. సంక్రాంతి పండుగకు వెలువడును. అన్ని లింగముల అత్యుత్తమమైనది. ఆంధ్రులనుగూర్చిన సమస్త విషయక వ్యాసములును చిత్రపటములు గలవు. ఇందు ఆంధ్ర, ఆంగ్లేయ మరాటి మాడు భాషలలోను, సాంఘిక, రాజకీయ, ఆర్థిక, చారిత్రక విషయములపై సుప్రసిద్ధాంగులచే వ్యాసములు వ్రాయబడి చేర్చబడినవి. దేశమున సేమాలనున్నను ప్రతి ఆంధ్రునకును అత్యవసరమై ముఖ్యముగ చనువవాయున్నది. ఆంధ్ర జమీందారుల యొక్కయు రాజాధిరాజులయొక్కయు చిత్రపటములేగాక అనేక ఆంధ్రకళాప్రదర్శితములగు ప్రతినిధి యొక్కయు పటముల యొక్కయు నిలయమై విలసిల్లుచున్నది. పతనమందికముల కత్తవసరము. పుస్తక భాండాగారములకు ముఖ్యము. ఆంధ్ర విద్యాధిశలందరకు అలంకారము. అత్యుత్తమముగ కాగితముపై ప్రవరింపబడిన అనేక పుటలుగలగ్రంథరాజము. కొద్ది సంవత్సర ప్రచురింపబడుచున్నది. మరలముద్రించుచు దుర్లుటముగానజానసేయక సంచితలకు వ్రాసి పంపును. వెలయు ఆంధ్రులందరిలో ప్రచారముగాంచుటకై నూత్నముగా నుచుబడినది. వెల య 2. పోస్టుఖర్చులువేరు. చందాదారులకు 1 రూపాయి. చందాదారులుగ గూడ చేరుడు.

శంకర్ శాయన్న పర్ మా,
ఎడిటర్, తెలుగు సమాచార,
2558 3 వ కామాటిపురపేటి, బై నల్లా, బొంబాయి.

విజయనగర నివాసులగు బ్రహ్మశ్రీమ దజ్జాడాది భట్టనారాయణదాసుగారు విరచించిన

శ్రీ యథార్థ రామాయణము

పారికథారూపక పద్యగద్యగీతప్రబంధము. ఇందు శ్రీ రామ జననము, నీతాకల్యాణము, పాచుకాపట్టాభిషేకము, సుగ్రీవసఖ్యము, హనుమత్సందేశము, సామ్రాజ్యసిద్ధియను నాతాశ్వాసములు. పారికథాకాలక్షేపములకుం బనికొనచ్చును. దీనివెల పోస్టీగాక రు 2-8-0. గ్రంథకర్తగారికి వలసినవారు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలెను. 2511

అపూర్వమైన సమయము

ఉపయోగించతగిన మిగిలియున్నట్టి శత్రు చికిత్స ఆయుధములు, అందుకు సంబంధించిన సామానులు బొంబాయి, బై నల్లాలోనున్న గవర్నరుమొంటు మెడికల్ స్టోరు డిపోవద్ద 18-1-1926 తేదిన బహిరంగవేలమువేసి విక్రయించబడును.

చెన్న రాష్ట్ర బాలభటు సమావేశము

గవర్నరుగారు ప్రారంభోత్సవమును జరుపుట

3000 మంది బాలభటు లరుచెంచుట

మొన్నటి (29 తేదీ) సాయంకాలము 4 గంటలకు "బలండు గ్రౌండ్స్"లో జవ్విగానా ప్రదేశమునందు కాకిరంగు అంగీకరించు, ఆపవచ్చునితలపాగాతోడను, రంగురంగుల మెడ గుడ్డలతోడను, వివిధ చిహ్నములు గల పతాకములతోడను నిండి పోయెను. ఆచరణ మండలము కేల యీనినటుల జనులు క్రి క్కరిసి యుండిరి. సామాన్యుల స్త్రీపురుషులకాక సరిగండు తలపాగాలవారు ఆత్మకాశోటలవారు, వెండిపాన్న చేగల్రల వారు, భవాధిపతులు విద్యావంతులు పెక్కుండు సమావేశమై యుండిరి. ప్రదేశమునందు కమల పండువుగ నలంకరింపబడి చూపగల కెంతయు నాగ్నోదబునకమై యుండెను.

మొన్నటిదినము చెన్న రాష్ట్ర బాలభటుసమావేశము యొక్క ప్రశంసనము. సాయంత్రము 4 గంటలకు గవర్నరుగారు ప్రారంభోత్సవము జరుపబడగలదని ఎరింగి ఆహ్వానముపై పుర మందరి ప్రముఖులు పలువు రరుచెందిరి. అందు న్యాయమూర్తులు ముత్త వెంకటసుబ్బారావు, వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారలు, సర్ సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యర్, డాక్టరు. అనిబి సెంటు, అరండెలు, బిడ్డక్రిష్ణమూర్తి, సర్ ఆర్. వెంకట రత్నంనాయుడు, పితాపురం వహాగజాగారును, యస్. భవానంకం సిగ్గే పెమ్మనంది కార్పొరేషనుసభ్యులు గలరు. కార్పొరేషను అధ్యక్షులు సామి వెంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారును కార్పొరేషను సభ్యులగు బి.రా సత్యనారాయణ, కె. శ్రీరాములునాయుడుగారలు గూడ విచ్చేరిరి. నాలుగుగంటలకు సరిగ గవర్నరుగారు భార్య సమేతులై వెలిలి గోషుగురితో సహా సభరివారముగ విచ్చేసి ప్రారంభోత్సవమును గావించిరి.

గోషుగురి ప్రభువుగారు

గవర్నరు గోషుగురి ప్రభువుగారు బాలభటు సమావేశము యొక్క ప్రారంభోత్సవమును జరుపుచు సోదరబాలభటు లెల్ల కు హృదయ పూర్వకముగ ఆహ్వానముసంగిరి. "మీరీపట్టాముం దుండునంతకాలము మీ నివాసము ఆనందదాయకమును, జను ప్రశంసను, మహాపరాధియునై యుండునని యాశింతును. మిమ్ము లెల్లర నిలుగాంతులనల్లును, ఈ సమావేశము చెన్న పురి యందు జరుగుటలనను మెమెల్లరము కడుసంతసించుచున్నార వని చెన్న పురి పౌరులపక్షమున మీకు తెలుపగోరుచున్నాను. ప్రపంచ బాలభటు నాయకుడగు సర్. రాబర్టు బెడెను పవలుగారు బాలభటు సమావేశము నిర్విఘ్నముగ కొనసాగవల యనని తలచినది. వారి సమావేశమును కడుంగడు శ్రద్ధ గై కొనుచున్నాడు. మీలో కలుపురు దూరదేశములనుండి వ్యయ ప్రయాణంల కొద్ది ఇటుకు విచ్చేయుట బాలభటోద్యమాత్మకా మును జెలుపుచున్నది. మీరిలుచుండు దినములందు వాతావరణ పరిస్థితు లనుసారముగ నుండునని తలంచెదను.

ఈ సమావేశమును జయప్రథముగ కొనసాగుటకు తమ శక్తినందయు ధాడపోసిన మిత్రులెల్లరకు వందనము లర్పించు చున్నాను. ఈ సమావేశమునకు విరాళములు నిచ్చినవారి కెల్ల రకు మనమెంతయో రూపకమున్నాను. బాలభటులకు ప్రత్యే క సమపాయము గొనర్చింతులకు నైత్యంపెనీసారికి యనము కృతజ్ఞత జూపవలయున్నది. ఈ రాజధానియందును బాల భటు లరుచెంచిన తర్వాత రాష్ట్రమునందును ఈ సమావేశ మునకు ఉన్యాయమునకు మారినోత్సాహము బహుల్యెడలనని యాశింతును. బాలభటోద్యమము యొక్క విలువను ప్రజలు గ్రహింపగలరు. శక్యమగుచుండునట్లు భిన్నభిన్నక్షులములకు తెలిసినను యువకులెల్లర నొకరినొకరి గూడి నొకటిగ నాడుచు, బాదుచు, నొకటిగ సాంఘికజీవనము నానందించుటను ప్రజ తెగుంగగలరు. మీచే పొధిగలుగు వికమత్యమును-చార్వ జనిక ప్రశుభ్నముగలగు, ఏకాభిప్రాయము వలనఉన్న తాళమువలన గలగు వికమత్యమును-ఈ సమావేశములన గరపబడుచుండుగాక! ఈ సమావేశ మట్టి వికమత్యమును సమహర్షజావిన భారతి చేశాభివృద్ధి కెంతయు తోడ్పడగలదు. బాలభటోద్యమ యశ స్సంతయు మీ రిలనగుండుకాలములో మీ చేతులందుంచబడియు న్నది. ఆ యుత్సాహ మున్న తాళములు; ఉత్తమ సాంప్రదాయ ములుగలది. మీరునానిని పోషింతుననియే విశ్వసించుచున్నాను. మీరిలు "నెండుబాలుల సుఖదాయకమై యుండుగాక" అని బుగ్గిరి.

డా॥ అనిబెసెంటు

చెన్న పురియందు బాలభటు లెల్లు సమావేశ మగుటకిది ప్రథమముగావనియు, ప్రపంచ ప్రధాన బాలభటుడగు సర్. రాబర్టు బెడెన్ పవలుగారి నాహ్వానించుట కొక్కతూరి ఇట్టి సమావేశమును గావించితిమనియు, విరస్పరణీయముగ నామన యమున ప్రాచ్య పాశ్చాత్య యిరువురును ఏకాశయబడ్డలై, అన్యోన్యమైతి సహకారములతో మెలంగిరి. భిన్న విభిన్నములగు మతములు, సంఘములు, తెగలకు తేరినవారికెల్లను సమహత్వి ఒకరినుండి వేరొకరు చేర్చికొనుటకును సాధ్యమైతియు సభిన్నుద్ధి గాబుండుకొనుటకును బాలభటోద్యమము తోడ్పడును. హృదయై క్యతను, ప్రేమపూరితముగ విశ్వతన, ఎట్టి విభేదములు గాని తొలగింపజాలని బాలభటోద్యమము ప్రకటించును. ఏదేశముయొ క్కగాని భావి మహర్షి ఆదేశమందలి యవకలపై నాధారపడి యున్నదనుటనశ్యము. అటులే భారతదేశ భావ్యభ్యుదయమును భారతీయ బాలురు యువకులును స్వార్థ విరహిత నేపథ్యముల కను నేవయందే ఆనందమునుగాంచుటకును ఎంతవరకు చేర్చి కొందురో దాని ననుసరించి భారతదేశ మభివృద్ధినిందగలదు. ఈ ప్రతిజ్ఞను బాలభటులెల్లరములం దుండుకాలమునందే గాక జీవితముందు ప్రవేశించిన పిదప గూడ పాలింపవలయును. ఏ జాతియందు బాలభటులు శిక్షణ, సత్యము, నీతి, దేశభక్తుల నల వరముగొందురో ఆజాతి సుఖించును. ఈ భక్త్యభివృద్ధియును విద్యకమేగాని నిష్కంఠములుగావు. బాలభటుడు శిశ్వాస పాత్యు డు" అని బుగ్గిరి.

సర్ సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యరుగారు ఆహ్వానసంఘ ము తరపున తమ స్వల్పలోపములను తునింపవలసినదిగ వేడు చు బాలభటోద్యమము ప్రపంచ జీవితమున దై కమత్యమును బో ధించుచున్నదనియు, బాలభటుడు తనవ్యక్తిత్వమును గోల్పోవ చాలవనియు, భారతదేశమందలి యువజనులకు బాలభటోద్య మున్నట్లైతియును ఉద్దేశకరమగు ఉద్యమమనియు బల్కుచు తమ ఆహ్వానపు ఏర్పాటులందలి కష్టములను వివరించి లోపము లున్న మన్నింపగోరిరి.

న్యాయమూర్తి ముత్త వెంకట సుబ్బారావుగారు బాల భటోద్యమము అత్యున్నతతేయములను విశాల దృక్పథముల గలిగియున్నదనియు ఆట్టి పవిత్ర సిద్ధాంతములను బాలభటు లా చరణలో గవ్వడవలసినదియు బుగ్గిరి.

మైసూరు యువరాజుగారు సమావేశము నిర్విఘ్నముగ జరుగగలమలకు గోరుచు తలచినది. సర్ రాబర్టు బెడెన్ పవలుగారి తలచినార్థ కు నందనములు జెల్పుచు సమావేశ పక్ష మున తలచినంపెదమని గవర్నరుగారు ప్రకటించిరి

పిదప బాలభటులలో కొందరు చిన్నవారలచే నాటలు నాడింపబడెను. విశ్వవిద్యాలయపటాలము (యు. టి. సి.) వారు ఆయుధముల యుపయోగముతో తమ కవాతు మున్నగు శిక్షణమును చక్కగ బ్రదర్శించిన పిదప రాజభక్తి గీతములతో సమావేశము ముగిసెను.

జ్యోతిషము

2421

మహాత్మాగాంధీ దైవజ్ఞుడు

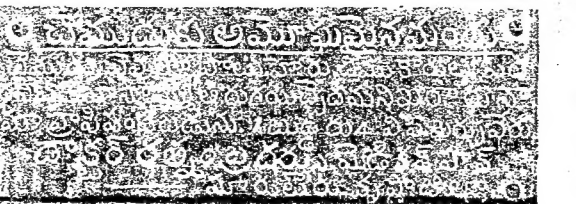
1 సంవత్సరము మాసవారిఫలములు (వ్రాయు రు 2-0-0 భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు రు 1-0-0 ప్రతిప్రశ్నకు రు 0-4-0 జనకాల వివరములకే ప్రశ్న వ్రాయుకాలమైనను తెలుపవలెను. ఆంజనేయస్వామి జ్యోతిషమాలయము తిరు త్తణి, కత్తూరుజిల్లా

స్టీలు నెట్ వెటి

2263

ఇది 1882 సం॥ రము నందు కనిపెట్టబడి, యింకను దీని గూము వృద్ధియగుచున్నది. ప్రపంచమునందు ఏదియు దీనిని విండుటకు వీలులేదు. యిప్పుడే గవర్న మెంటు కలెక్టరాక్టరు గారైన రామన్మిహిన్ గారి వద్దనుండి ఒక యోగ్యతాపత్రక నచ్చినది. "నా గడ్డమునందు గజ్జయుండి, తినివేయుచుండెను తక్షణమే మీ డొమ్మగమును వాడితిని. గజ్జ పోయినది. ముండి గాయండిన స్థలమునందు మరల వెంట్రుకలు మొలచుచున్నవి." 2263 బుడ్డి 1-కి ధర రు 1-0-0.

టోకు ధరలకు ఈదిన విలువనునకు వ్రాయుడు. Collingwood & Co. Mount Road Madras

వసంత కుసుమాకర

తూ.యలకు, అతిమూలములకు, శుక్ల మేహములకు ప్రసిద్ధి గాంచిన దివ్యమగము. 20 మాత్రలు సీసా రు 5-6 0 లు. శ్రేష్ఠాంతకము రు 1-8

తూ.య, శ్యావకాస మొదలగు అన్నిదగ్ధలకు పనిచేయ గుణములేదని రుజువుచేయువారికి సామ్యు వాపసుచేయబడ మానదగల పలు డొమ్మగముల కేట్రాగు ఉచితం చెన్నభట్ల సత్యనారాయణమూర్తి (ఆయుర్వేద వైద్యులు) శ్రీ ఆంధ్రఆయుర్వేద నికేత: 2455 పితాపురము, గోదావరిజిల్లా.

మలయ చందనవ

నెగరోగమునకు కుతారః

పథ్యము లేదు. పిచికారీతో పనిలేదు. మూడుర లలో తప్పక గూము కనబడును. ఒకడబ్బాతో వ్యాధినిర్మూ మగును. రాజకుటుంబముల నిమి తము కనిపెట్టబడినది. డబ్బా 2-4-0. దీనికనుసాను యవనలైలును డొన్న 8 రెండును ప్యాకింగువగై రా ఖర్చుతో 8-0-0. గంధర్వ ఫార్మసీ రామచంద్రప్రసాద్ గోదావరిజిల్లా

సుఖభోగి మాత్రలు

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0 కొరకు సవామేహములకు ఈమాత్రలు బాగుగ పనిచేం పిటిని తినుచు పుండుపడినచోట తైలమును రాయవలయు. ఇవిరక్తకుడ్డికి మేహకారక జాడ్యములకుగూడఉపయోగిం లిమ్ముతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మద్రా

క్షీరబలాతైలము

ఇది మలబారుదేశమున ప్రఖ్యాతిని పొందినది. ముక్త్యాల రాజావారు బహుధనము వ్యయించి చేయించిన వాతరోగములకు వజ్రాయుధము. వరములకు బలమును గలిగి శరీరదార్ద్రమును పెంపొందించును. చచ్చుబడిన శరీరము గలవా లకు, సకలకీర్తిని గోల్పోయినవారలకు చాలామంచిది. వ రోగు లనేకమంది దీనినుంచి విముక్తులై నారు. సంస్కార మున మూడు విధములుగా తయారయినది. ఏది కావలసి: దానిని తెప్పించుకోవచ్చును. వాడు విధము మండుతో నుం 7 సార్లు ఆవర్తితము 4 అవున్నలు 21 " " " 101 " " 1 అవున్న రు 2/- 4 అవున్నలు రు 1 ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల. (కృష్ణాజిల్లా

చిత్రనేనోపాఖ్యానము

నూతననాటకము) రసవంతము. ప్రదర్శనమునకు, మిక్కిలి అనుకూలము. బాలురకు, స్త్రీలకు, పత నియము వెల-12లణాలు. పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకం. డి. వెంకటరమణయ్య, బి. ఏ 28, కారణేశ్వరగుడిపేడి, సైదాపేట, మ

ప్రభాకరశాస్త్రిగారి గ్రంథము

1. శృంగార శ్రీనాథము, శ్రీనాథుని సమగ్రచరిత్ర
  2. చాటుపద్య మణిమంజరి, ద్వితీయభాగము
  3. " ప్రథమభాగము
  4. మాన్వాళ్ల ముచ్చట, పద్యకృతులు 0
  5. కడుపుతీపు " 0
  6. కపాతకధ " 0
  7. భగవద్జాతము, ప్రహసనము 0
  8. సప్తమలు, తిరుప్పావై తెల్పుపాటలు 0-8-0
- మణిమంజరి ఆఫీసు, ముక్త్యాల, కృష్ణాజిల్లా.

(రత్న పురుష లేహ్యము) 1963

యేకారణముచే సంభవించిన శుక్లనష్టమునైన తగ్గించిబలను గలుగజేయునని అనేకలచే కొనియాడబడుచున్నది. 4. 3-4 పట్టాభిరామ వైద్యశాల, రాయవరము, గోదావరి

శ్రీమద్వాల్మీకీరామాయణము

ఓంకారము వేదములకు మూలమైనను గాయత్రీ మంత్రము మంత్రములకు ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాల్మీకీ విరచితమైన రామాయణము కావ్యములకల్ల నాదియై యలరారుచున్నది. శ్రీమద్వాల్మీకీ యీ రామాయణమును మహాభారతము లనేక సంస్కృతవాల్మీకీనామక శేషరచయితల అందు గొన్ని ముద్రింపబడినను ముద్రింపబడిన దర్శనపాలకము లేకయుండుటయు, గాంధీ బ్రహ్మశ్రీ బుడిపాడి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు వ్రాసిన ముద్రిత వ్యాఖ్యానముల జాలవలయునంతరించి పండితులు పాఠములు త్రిమతములు తదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానతీర్థమును సుగమముగా బ్రవేశించి చూచి యంద లీవిశేషములగావించి సంతరించునట్లు నొకనాఁబరగు స పూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యాన శ్రీమద్వాల్మీకీమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసందర్భము సమసరించి చిత్రపటమును గలిగి యనగ్రాహనట్లు రచించి 50 పాను దబుల్ రాయల్ ప్రెస్ బాంకాగితములమీద రెండుమాసముల కొవ్వొక్కసంపుటముగా వివరణతోమమున్నాడు సంపుటము 200 పుటలు గలిగి యెండు చేయబడియుండును జీవితవిశేషము నిందుగఁదూప బద్ధకంబులై దింపఁ జాక్షులవారు దీనిగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతధర్మములను, విహికాష్ట్ర మార్గమును గర్తవ్యముగాఁజేసి గమనించుచున్నాడు ప్రతి భారతీయోద్ధుఁడు బలింపఁదగిన గ్రంథము ఇంతవఱకు బాలకాండము ఆరంభ సంపుటములు ముద్రింపబడినది అమోఘాధ్యాకాండసంపుటములు ముద్రింపబడుచున్నవి సంపుటము లన్నియుఁ బెప్పింపుకొనువారు కాశ్యోత దాదారులుగా నెన్నుబడుదురు కాశ్యోతచందాదారులు మొదట రు. 0-8-0 లు ప్రవేశరుసుము చెల్లింపవలెను

పు. 1 కి పోస్టుఖర్చులుగాక చందాదారులకు రు. 1-2-0 ఇతరులకు రు. 1-8-0 వివరములు మాకువాసి తెలిసికొనవచ్చును

జలయువారు — శ్రీమద్వాల్మీకీరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము, ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము

1943 (1187)

ఆయుర్వేద భూషణ
నోరిరామశాస్త్రి
ఎ. కే. ఏ. సి. వారి

క్షీరవర్ధని

తల్లులకు చనుబాలు వృద్ధిచేయుచు
తీయ్యని రసాయనము
పెల రు. 1-8-0

ఆయుర్వేదనిలయము,
బెజవాడ.

Powell's Extract of Golden

(3421) పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగరోగమునకు
అద్భుతమైన గుణమిచ్చును.

అంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పక నిలుచును మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను

తీక్ష్ణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకను

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, BOMBAY

ఇప్పుడే రెండవసారి ముద్రితమైనది !!!

ఆంధ్రదేశమంతటను సుప్రసిద్ధ వడసిన కవిశ్రేణులగు బ్రహ్మశ్రీ పురాణం సూర్యనారాయణ తీర్థులుగారిచే పరిశోధింపబడినది.

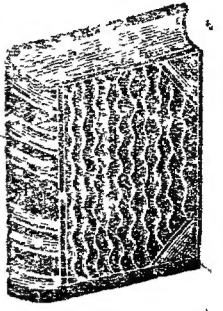
చదువ చదువ సంతోషించెదరు ! నీకు కావలసినదియే, నీవు చూడవలసినదియే చాలకోజాలు కాదికక కాస్త్రమియే.

2289 శరీరమర శాస్త్రము

ఆంధ్రభాషలో ఇట్టిపూర్తిరహస్య శాస్త్రము ఇదివరకు యెవరివల్లను బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు.

దీనిలో శ్రీ పురహ లక్షణములను వారియొక్క అవయవము విభజనములు శృంగార రహస్యములును మొగ అడ అను శిశు ఉత్పత్తి వివరములును, పూర్వము మహాబుధులు మర్మముగా వ్రాసిపెట్టినపుస్తకమును చక్కగా 64 వివిధచిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము.

ధర రు. 1-0-0 వి. పి. చార్జీ 7 అణాలు. ఎం. ఎస్. సరస్వతి అందు కంపెనీ, నెం. 9, ఆరుముగంబిడి, మదరాసు.

గురుసహాయము లేకయే హిందీ నేర్చుకొనుడు

ఇంట్లో కూర్చుని హిందీ నేర్చుకొనుటకై ఈక్రింది చిరుగాట 'వాసి' కావలసిన పుస్తకములు తెప్పించుకొనుడు. కేటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

హిందీ స్వభోధిని

పల్ల హృషీకేశశర్మగారిచే వ్రాయబడినది.

హిందీక పహలీ పుస్తక్ 0-2-0 హిందీక దూసరి పుస్తక్ 0-4-0

తీసరి 0-6-0 చాది 0-8-0

హిందీ పాఠమాలా 0-2-0 హిందీ అనువాదమాల 0-6-0

హిందీ-తెలుగు వ్యాకరణము రు. 0-14-0 ఇందు తెలుగు హిందీపాఠములు అనువాదము చేయుటకునుకూలమగునవి కలవు.

హిందీ తెలుగునిఘంటువు రు. 2 తెలుగు హిందీనిఘంటువు రు. 1

ఈ రెండు నిఘంటువులు శ్రీ జంధ్యాల శివస్వామిశాస్త్రిగారిచే రచింపబడినవి. (2805)

హిందీ ప్రచారకార్యాలయ,

తిరువల్లిక్కేజీ, మదరాసు.

ఏజంటు కావలెను 2081

తలనొప్పి, యికాపుయంజా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగు వ్యాధులను ఒకక్షణములో పోగొట్టుగల ఖ్యాతిజేరిన "జామాతెలమునకు" సమయము మందు వేరేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బుడ్డి 1, కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి జూడుడు.

అమర్చెందు, శోభాచెందు

యింగ్లీషుమందు పలసరకు సల్ఫారిక్, నైట్రిక్,

మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైనప్పనాయునివీధి, మదరాసు!

గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహ శ్రమ

2367 ప్రార్థన గీతావళి 1257

తెలుగునతాత్పర్య సహితము 120 పేజీలుగలవు

చక్కని సైజు. దైవభక్తిని, ధర్మచింతను పురికొల్పును.

ఉపనిషత్తులు ముకుందమాల భగవద్గీతలు మున్నగువాటి భాగము లిందుగలవు. యీరాబడి పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో చాల్లన

రైల్వేస్టేషనువద్ద నెలకొల్పబడిన ఆనందచేతనము ఆశ్రమాభివృద్ధికై వినియోగింపబడును. టెల 0-4-0 మాత్రమే, 0-5-0

కోస్తుబిళ్లలు పంపిన పంపబడును. యీ ఆశ్రమాభివృద్ధికి వత్, సాంఘిక, రాజకీయగ్రంథములు బహుశక్తువ సెలతో కలక

డుచుండును. ఆశ్రమ నిబంధనలు కేటలాగు అర్థకాబిళ్లపంపిన పంపబడును.

చిరునామా: ఆనందచేతనము, రాజమహేంద్రవరం

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక

చక్కనిదబ్బితో నహా సినా 1-కి రూ 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి రూ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది అమృతాంజనం డిహా, 6, 7 తంబుకెట్టి పిధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు

894

విజ్ఞాపన

మహాభాగా 25 సం॥ల నుండి శ్రీ లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు తమకు తెలిసియుంటున్నవారు. ప్రతి సం॥రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా. ఇండియావారమాత్రమే గాక బర్మా, సింజీ, మలయా, ఫిలిపిన్సు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా పైద్యులందఱును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు పిరవనేల సమస్త మానవాళియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. పసుప్తశిలములు, పకలబ్జరములు, మాంవ్యము, శిలవాతము, ప్రకృతిలయిచ్చు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదము, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకాసము, షర్మనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇకాల్టాయెంబా, ప్లేగు, బ్యూటముల మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుకూలప్రతికూలమున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక సులువునను. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యత ప్రతీకలు వేనకునేలు గలవు. షివభాగా నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పోస్టుభర్తు వేరు. 6 బుడ్ల పెల పోస్టుభర్తుతో రూ. 1-8-0. 12 బుడ్ల రూ. 2-18-0. 25 బుడ్ల రూ. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ విగ్రహవివాసమునకు వ్రాయుడు. ఆయుర్వేదవైద్య పాఠ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారావువ వైద్యశాల మైనూరు.

మీ వెంట్రుకలను వెంచుడు.

మీయొక్క శరీరమును ఎటుల పోషించుచుంటిరో అటులే మీరు మీ వెంట్రుకల విషయములో గూడ ప్రస్తుతశాస్త్రీయమైన పరిశోధన ననుసరించి పోషింపవలెను.

కామినియా నూనె

(రిజిస్టర్డ్) కామినియా నూనె ప్రసిద్ధికెక్కిన నవ్యులచే కాస్త్రీయముగా తయారుచేయబడినది. ఇది శిరోజములు పెంచుటకు గాను మంచివస్తువు. ఇది వెంట్రుకలయొక్క మొదళ్లకు కావలసిన సహాయమును చేయుచు పోషించుచుండును. దానిని ఉపయోగించినయెడల యితివరలో రాజిపోవుచున్న వెంట్రుకలను రాజిపోకుండ కాపాడును, చుండు మొదలగు వానిని తలలో కలుగ నియ్యకుండ కాపాడుటయే గాక, వెంట్రుకలను పట్టువలె, మృదువుగాను, అందముగాను పెంచును. అంతయే గాక ఇది చర్మమును శుభ్రముగా నుంచి మెడకునకు చుట్టదనునూ కలిగించి శుభ్రము నివ్వను, ఇన్ని మంచిదగులు కలిగిన యీ కామినియా నూనె స్త్రీలకు, పురుషులకు, పిల్లలకు రక్షణదాను. దానియొక్క అధికమునకుగాను, శిశువుల ప్రవర్తనములోను, డిప్లొమా అఫ్ మెరిట్స్ చెన్నైలోను, అలాహాబాదు ప్రవర్తనములోను బంగారు పతకములను బహు

వతిగా నొసంగి, ఒక బుడ్డి ధర 1-0-0, ఖర్చులు 0-5-0 ఎక్స్ ప్లా. 8 బుడ్ల ధర 2-10-0, ఖర్చులు 0-12-0 ఎక్స్ ప్లా. వై కామినియా నూనె ప్రతిదర్శనవద్దను, పట్టుములనుంచును, పల్లెలలోను విక్రయింపబడును. తమను పోలోయేట్లను-అంగ్లో యుండియోక్ ప్రభు అండ్ కంపెనీ కంపెనీ 155 బామ్బాయిరోడ్, బొంబాయి అనే ప్రాంత మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక లెత్తు కావలసియున్న ఆటోదిట్ బహారుకు వ్రాయుడు. ఆటోదిట్ బహారు అత్తరు. లన్నిటిలోను ఉన్నట్లు మైనది. ఇది సువాసన ద్రవ్యముగాను, అత్తరుగాను గూడ ఉపయోగపడును. కొన్ని చుక్కలను మీ చేతి కుమారునిద చర్మముయెడల కమనీయమైన సువాసన అన్నిదిశల న్యాపించును. ఇది దీనియొక్క అధికమునకు రక్షిత ప్రవర్తనములో బంగారు పతకమును బహుసేన. 1 ఆవున్న బుడ్డి ధర రూ 2-0-0 | 1 గ్రాం బుడ్డి ధర రూ 0-12-0 | 2 ఆవున్న బుడ్డి ధర రూ 1-4-0 | 2. 5. ఖర్చులు ప్రత్యేకము 0-5-0

పోలవతెట్టు: ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, బొంబాయి.

The Madras Races 1925-26.

చెన్నపురి పందెములు Notice.

వికరీతపు వానలవలన పందెపు తారీఖులను ఈవిధు తెలుపబడిన ప్రకారం స్థావర్థులుగారు మార్చిరి. మద్రాసు మీటింగు మూడవదినము 2452 2-1-1926 తేది శనివారము మొదటి పందెము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు

(832) ఆంధ్రులకే 129 కీ॥ కే॥ రెంటాల వెంకటసుబ్బారా గారిచే వ్రాయబడి, పాశ్చాత్యాంగ్ల పండితులనేకులవద్ద పెప్పనడిసిన "Otello" Unveiled & "Hamlet" Unveiled అను సుమారు 700 పేజీల గ్రంథము అసలు ధర 15 రూపాయి లయ్యితికి మావద్దనున్న కొంచెమునాకు అంబోళి వరకు ప్రతి కిరూలకు యిచ్చుచున్నాము. ఈ పుస్తకములు తిరిగి అచ్చు పడలేదు. విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు - మదరాసు.

మాన స్థాల్లా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు) వెలకులభము! (పాశ్చాత్యుల ప్రత్యేకము) గుణవత్తము శరీరములో తాత్కాలికము చేయగలిగి వైద్యకా మాత్రలు దివ్యావృత్తిను. అత్యుత్తమ, అగ్రహిత, అత్యంత అగ్నిమాంధ్యము, అతిహాసము, శ్మశ్మ, పర్వాంగములు యాదు బలకుయును, పిక్కలు, పాచ్యములు, శిరస్సు ప్రక్క, ఆస్థలు మొదలగు వానియందు గలగడి నొప్పలను బోగొట్టి దోహదము మంచి ఆరోగ్యముకును చెప్పును. ఈమాత్రలు మేహవారినో వ్యయము వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడియ్యాడెను నిజము తెలుసుగలదు. వినివాడు: (1272) ఆయుర్వేద వైద్య నిలయం.